

Kommunestruktur på Nordmøre

Delrapport 1 om helhetlig og samordnet samfunnsutvikling

Marit Owren Nygaard, Per Kristian Roko Kallager og Anja Hjelseth

TF-notat nr. 38/2015

Kolofonside

Tittel:	Kommunestruktur på Nordmøre
Undertittel:	Delrapport 1 om helhetlig og samordnet samfunnsutvikling
TF-notat nr.:	38/2015
Forfatter(e):	Marit Owren Nygaard, Per Kristian Roko Kallager og Anja Hjelseth
Dato:	18.06.2015
ISBN:	978-82-7401-823-5
ISSN:	1891-053X
Pris:	(Kan lastes ned gratis fra www.telemarksforsking.no)
Framsidefoto:	Telemarksforsking
Prosjekt:	Utredning av kommunestruktur på Nordmøre
Prosjektnummer.:	20150650
Prosjektleder:	Anja Hjelseth
Oppdragsgiver(e):	Nordmøre næringsråd, Hitra, Hemne og Sunndal kommuner

Spørsmål om dette notatet kan rettes til: Telemarksforsking, Postboks 4, 3833 Bø i Telemark – tlf 35 06 15 00 – www.telemarksforsking.no

Forord

- Telemarksforskning har fått i oppdrag fra Nordmøre Næringsråd, samt Hitra, Hemne og Sunndal kommuner, å utrede samfunnskonsekvenser ved endret kommunestruktur på Nordmøre.
- Det skal leveres 5 rapporter med følgende tema:
 - Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling
 - Gode og likeverdige tjenester
 - Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner
 - Styrket lokaldemokrati
 - Samlet vurdering av fordeler og ulemper ved alternativene
- Denne delrapporten omhandler helhetlig og samordnet samfunnsutvikling, og gir en vurdering av dette området for de 13 strukturalternativene.
- Utredningsarbeidet av denne rapporten er gjennomført i perioden mai-juni 2015.
- Anja Hjelseth har vært prosjektleder, mens Marit Owren Nygaard og Per Kristian Roko Kallager har bidratt i arbeidet.

Bø i Telemark, 15.06.15

Anja Hjelseth, prosjektleder

Innholdsfortegnelse

- Innledning – side 5
- Dagens situasjon i kommunene – side 20
 - Befolkningsutvikling – side 21
 - Næringsutvikling – side 25
 - Pendling – side 53
 - Bostedsattraktivitet – side 59
- Vurdering av strukturalternativene – side 64
 - Alternativ 1 - Storkommune Nordmøre – Kristiansund, Averøy, Eide, Gjemnes, Tingvoll, Aure, Smøla, Halså og Surnadal - side 71
 - Alternativ 2 - Kristiansund, Averøy, Gjemnes, Tingvoll, Halså, Aure og Smøla – side 78
 - Alternativ 3 – Kristiansund, Averøy, Gjemnes, Tingvoll, Halså og Eide – side 85
 - Alternativ 4 - Kristiansund, Averøy, Gjemnes, Tingvoll – side 92
 - Alternativ 5 - Hemne, Hitra, Aure, Smøla og Halså – side 99
 - Alternativ 6 - Aure, Smøla og Halså – side 106
 - Alternativ 7 - Averøy og Eide – side 113
 - Alternativ 8 - Surnadal og Halså – side 120
 - Alternativ 9 - Surnadal og Rindal – side 127
 - Alternativ 10 - Sunndal og Surnadal – side 134
 - Alternativ 11 - Sunndal, Nesset og Tingvoll – side 141
 - Alternativ 12 - Sunndal og Oppdal – side 148
 - Alternativ 13 - Eide, Fræna og Averøy – side 155
 - Oppsummering – side 162
- Avslutning – side 165
- Referanser – side 169

Innledning

Bakgrunn

- Ordfører og rådmannskollegiet på Nordmøre (ORKidé) har vedtatt at det skal gjennomføres en utredningen av kommunestruktur i regionen. Denne utredningen gjennomføres av Telemarksforskning.
- Utredningen består av 5 hoveddeler:
 - Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling
 - Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner
 - Gode og likeverdige tjenester
 - Styrket lokaldemokrati
 - Sluttrapport
- I tillegg til medlemmene i ORKidé, deltar også Fræna, Nesset, Hemne, Hitra og Oppdal kommuner i utredningen. Dette fordi kommuner på Nordmøre har ønsket å utrede alternativer hvor også disse kommunene inngår.
- Denne rapporten er første delleveranse om helhetlig og samordnet samfunnsutvikling.

Samfunnsutvikling i kommunene

- Kommunene har en sentral rolle når det gjelder å skape en helhetlig utvikling av lokalsamfunnet og gode levekår for innbyggerne. I analyser av kommunenes rolle som samfunnsutviklingsaktør er det vanlig å legge til grunn en vid definisjon av samfunnsutvikling, noe som innebærer innsats på en rekke områder.
- En viktig målsetting med en kommunesammenslåing er å få en mer handlekraftig kommune som kan spille en større rolle som samfunnsutvikler både lokalt og regionalt. Dette er bl.a. avhengig av kommunenes evne til å drive god og effektiv planlegging, og evne til aktiv oppfølging av dette arbeidet. Dette forutsetter også at kommunene har tilstrekkelig kompetanse og ressurser både til arealplanlegging, næringsarbeid, kulturtiltak, nettverksbygging og etablering av gode partnerskap.
- I mange kommuner er det vanskelig å drive en helhetlig og langsiktig planlegging fordi kommunegrensene ikke automatisk samsvarer med bo-, arbeids- og serviceregioner, ensartede naturområder osv. Dette kan føre til ugunstige planer og investeringer som kunne vært unngått dersom større områder hadde blitt sett i sammenheng.
- En viktig målsetting for kommunene er å stimulere til næringsutvikling og økt sysselsetting. Dette er noe som også krever kompetanse, evne til nettverksbygging, gode planer og god infrastruktur. Dersom flere kommuner innenfor den samme bo-, arbeids- og serviceregionen driver næringsrettet arbeid på hver sin måte, er det fare for at kommunene ender opp med konkurrerende tiltak i stedet for tiltak som støtter og bygger opp om hverandre. Dersom forutsetningene ellers er til stede, kan en samlet næringspolitikk hjelpe til med å styrke grunnlaget for næringsutviklingen i hele regionen.
- En større kommune står sterkere når det gjelder muligheter til å skaffe utviklingsmidler, trekke til seg nye virksomheter (både offentlige og private) og delta i samarbeids- og utviklingsprosjekter både nasjonalt og internasjonalt. Det er en klar styrke å kunne tale til omverdenen med en felles stemme, i stedet for å krangle seg imellom.

Problemstillinger samfunnsutvikling

- For å vurdere en helhetlig og samordnet samfunnsutvikling i oppdraget, har vi hatt følgende problemstillinger:
 - Hvordan har arbeidsplassutviklingen vært i den enkelte kommune og i regionen som helhet de senere årene?
 - Hvordan har næringsutviklingen vært i ulike bransjer?
 - Hvilke utfordringer står kommunene overfor i dag med tanke på å fremme en langsiktig og helhetlig utvikling i regionen?
 - Hvordan er kapasiteten og kompetansen på plan- og miljøområdet i den enkelte kommune?
 - I hvilken grad kan det i dagens struktur – som ekspertutvalget påpeker generelt som en utfordring i flerkommunale byområder, sies å være administrativ oppsplitting?
 - Hvordan er pendlingsstrømmene mellom kommunene og ut og inn av regionen?
 - I hvilken grad er det forskjeller mellom kommunene i synet på framtidig utvikling, og hva er det eventuelt disse forskjellene dreier seg om?
 - I hvilken grad er det muligheter for økt vekst og sysselsetting, og hvilke utviklingsstrategier kan være aktuelle?
 - I hvilken grad er kommunene og regionen som helhet attraktiv for basisnæringer, besøksnæringer og bosetting?
 - Hvordan kan en kommunesammenslåing påvirke rollen som utviklingsaktør?

Metode

- I delrapporten om samfunnsutvikling har vi brukt eksisterende statistikk og utredninger for å beskrive sentrale utviklingstrekk for kommunene knyttet til befolkningsutvikling, næringsutvikling og pendling. Vi har blant annet brukt SSB og utredningsverktøyet til KMD – www.nykommune.no. Vi har også hentet en del data fra Kostra (SSB).
- Vi har brukt Telemarksforsking sine egne datasett for å vurdere næringssammensetning og bostedsattraktivitet.
- Dokumentstudier av tilsendte dokumenter fra kommunene, spesielt knyttet til antall årsverk brukt til samfunnsutvikling.
- Hvert strukturalternativ er vurdert ut fra et sett kriterier som er gitt en sum og en vekting. Kriteriene er både hentet fra regjeringens ekspertutvalg for kommunereformen, og andre kriterier vi mener er relevante å vurdere. Se beskrivelse på de neste sidene.

Regjeringens ekspertutvalg

- Ekspertutvalget for kommunereformen ble nedsatt 3. januar 2014. De leverte sin første delrapport 31. mars 2014. Den inneholdt kriterier kommunene bør oppfylle for å ivareta dagens kommunale oppgaver. Andre delrapport kom 1. desember. Denne delrapporten har tatt for seg en del regionale og statlige oppgaver, som utvalget med utgangspunkt i kriteriene fra delrapport 1 har vurdert om kan flyttes til kommunene.
- Ekspertutvalget har gitt kriterier som i sum skal ivareta kommunenes fire funksjoner som lokaldemokratisk arena, tjenesteyter, samfunnsutvikler og myndighetsutøver.
- Tabellen under viser hvilke samfunnsmessige hensyn og kriterier ekspertutvalget har lagt til grunn for kommunens rolle som samfunnsutvikler.

Kommunens rolle	Samfunnsmessige hensyn	Kriterier
Samfunnsutvikling	Helhetlig ivaretagelse av areal- og transportinteresser tilpasset klima- og miljøhensyn Tilrettelegging for positiv utvikling i lokalsamfunnet og storsamfunnet	• Funksjonelle samfunnsutviklingsområder • Tilstrekkelig kapasitet • Relevant kompetanse

- Vi har i våre vurderinger benyttet disse kriteriene for å vurdere muligheten for å drive med samfunnsutvikling ved de ulike strukturalternativene.

Vurdering av funksjonelle samfunnsutviklingsområder

Kriteriet om funksjonelle samfunnsutviklingsområder vurderer vi ut fra:

- Inndeling i bo- og arbeidsmarkedsregioner.
- Pendlingsdata mellom kommunene. Ekspertutvalget har i sin delrapport nummer to, som ble lagt fram 1. desember, sagt at arbeidsmarked er tett integrert når rundt 25 prosent eller flere av de sysselsatte bosatt i en kommune jobber i regionens senterkommune(r). Ekspertutvalget sier videre at et tett integrert arbeidsmarked bør utgjøre én kommune.
- Er det oppsplittede tettsteder? Det vil si at tettsteder/byer ligger i to eller flere kommuner. Ekspertutvalget skriver at selv om kommunene når målet om 15 000 til 20 000 innbyggere, så bør en vurdere sammenslåinger i byområder hvor grensene gir særskilte utfordringer.

Vurdering av tilstrekkelig kapasitet og kompetanse

Vurderes ut fra:

- Befolkningsgrunnlag – antall innbyggere vil ha betydning for størrelsen på kommuneorganisasjonen. Ekspertutvalget mener at kommunen bør ha 15 000 til 20 000 innbyggere for å ha tilstrekkelig kapasitet til arealplanlegging og en robust kommunal samfunnsavdeling. Vi har brukt befolkningsgrunnlag som et eget kriterium i vår vurdering.
- Kapasitet til planlegging. Vi har bedt kommunene om antall årsverk de bruker til areal- og samfunnsplanlegging.
- Alder på kommuneplanens areal- og samfunnsdel.

Andre vurderinger

- I tillegg til ekspertutvalgets kriterier, har vi sett på andre forhold innenfor samfunnsutvikling for å vurdere de ulike strukturalternativene. Vi har gitt en vurdering av kommunesenter, avstander til kommunesenter og næringsstruktur.
 - Vi har sett på om en ny, sammenslått kommune vil ha et naturlig kommunesenter. Vil det være et klart definert kommunesenter i en ny kommune? Eller kan en risikere at det blir diskusjon og intern kamp om hvor kommunesenteret er?
 - Hvordan vil reiseavstandene være i en ny kommune? Under avstander til kommunesenter, har vi sett på reisetid i minutter fra ulike områder i den nye kommunen. Vi har tatt utgangspunkt i tettstedene som er definert av SSB.
 - Når det gjelder næringsstruktur, har vi sett på hvordan næringsstrukturen innenfor næringslivet er i en sammenslått kommune. Det blir et stillbilde av dagens situasjon, og kan endre seg med framtidige konjunkturendringer. Men det gir et bilde av hvilket utgangspunkt kommunen har for å jobbe med næringsutvikling.

Vurderingssystem

- For å gjøre rapporten mer leservennlig, og for å skille de ulike alternativene fra hverandre, har vi brukt tre ulike smileys for å vurdere de ulike kriteriene og gi en samlet vurdering. Disse er 😊, 😐 og 😞.
- Innenfor hvert kriterium har vi laget et poengsystem for vurdering av ulike strukturalternativ. Det er vist i tabellen under og på neste slide.

Vurderingskriterium	Grense	Poeng	Smiley
Befolkningsgrunnlag	Under 10 000 innbyggere	0	😞
	10 000 – 14 999 innbyggere	10	😐
	Over 15 000 innbyggere	20	😊
Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse	Dårligere kapasitet og kompetanse	0	😞
	Omtrent samme kapasitet og kompetanse	5	😐
	Bedre kapasitet og kompetanse	10	😊
Funksjonelle samfunnsutviklingsområder	Ikke samme bo- og arbeidsmarkedsregion, og kommuner som har utpendling til en annen kommune på over 25 prosent.	0	😞
	Ikke samme bo- og arbeidsmarkedsregion, men integrasjon mellom kommunene gjennom pendling.	10	😐
	Samme bo- og arbeidsmarkedsregion. Ny kommune omfatter alle kommuner som har innpendling på over 25 prosent.	20	😊

Vurderingssystem

Vurderingskriterium	Grense	Poeng	Smiley
Kommunesenter	Alternativer til kommunesenter som er omtrent like store befolkningsmessig, og det er ikke andre forhold som naturlig avklarer lokalisering.	0	
	Et kommunesenter er større befolkningsmessig, men andre forhold kan tilsa at kommunesenteret plasseres et annet sted.	5	
	Naturlig kommunesenter ut fra befolkningsstørrelse, geografisk plassering og innpendling.	10	
Avstand til kommunesenter	Avstanden mellom tidligere kommunesenter er over 45 minutter.	0	
	Tidligere kommunesentre innenfor 45 minutter reisetid, andre tettsteder har lengre avstand.	5	
	Alle tettsteder innenfor 45 minutter reisetid.	10	
Næringsstruktur	Kommunen har en lite variert næringsstruktur og overvekt av arbeidsplasser i nedgangsbransjer.	0	
	Kommunen har en variert næringsstruktur, men en del arbeidsplasser i nedgangsbransjer.	5	
	Kommunen har en variert næringsstruktur med arbeidsplasser i både basis-, besøk- og regionale næringer, og noen arbeidsplasser i vekstbransjer.	10	

Samlet vurdering og vekting

- Som vist til på de forrige sidene, så er det knyttet en poengsum til hver smiley. Dette er vist i tabellen under for hvert av kriteriene.
- Hvert alternativ kan maksimalt få 80 poeng. Kriteriene er vektet noe ulikt. Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse, og funksjonelle samfunnsutviklingsområder er kriteriene til regjeringens ekspertutvalg. Befolkningsgrunnlag var et av ekspertutvalgets kriterier som spesielt er trukket fram, så vi har valgt å trekke dette ut som eget vurderingskriterium og gi et samlet vekt på 20. Det samme får funksjonelle samfunnsutviklingsområder. De øvrige kriteriene får en vekt på 10.
- Vi har til slutt gitt en totalvurdering av hvert alternativ. Alternativ som får poengsum under 40 får en sur/rød smiley, alternativ med poengsum mellom 40-59 får en middels/oransje smiley og alternativ med poengsum fra 60 og oppover får en blid/grønn smiley.

Vurderingskriterium	Blid smiley	Middels smiley	Sur smiley	Maksimal sum
Befolkningsgrunnlag	20	10	0	20
Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse	10	5	0	10
Funksjonelle samfunnsutviklingsområder	20	10	0	20
Kommunesenter	10	5	0	10
Avstand til kommunesenter	10	5	0	10
Næringsstruktur	10	5	0	10
Sum				80

Utredningsalternativer

Alternativer	Kommuner
1	Storkommune Nordmøre – Kristiansund, Averøy, Eide, Gjemnes, Tingvoll, Aure, Smøla, Halså og Surnadal
2	Kristiansund, Averøy, Gjemnes, Tingvoll, Halså, Aure og Smøla
3	Kristiansund, Averøy, Gjemnes, Tingvoll, Halså og Eide
4	Kristiansund, Averøy, Gjemnes, Tingvoll
5	Hemne, Hitra, Aure, Smøla og Halså
6	Aure, Smøla og Halså
7	Averøy og Eide
8	Surnadal og Halså
9	Surnadal og Rindal
10	Sunndal og Surnadal
11	Sunndal, Nesset og Tingvoll
12	Sunndal og Oppdal
13	Eide, Fræna og Averøy

Dagens situasjon i kommunene

Befolkningsutvikling

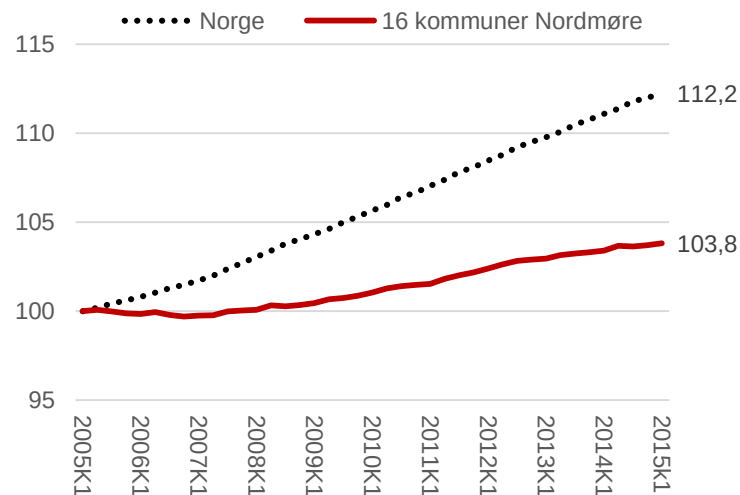
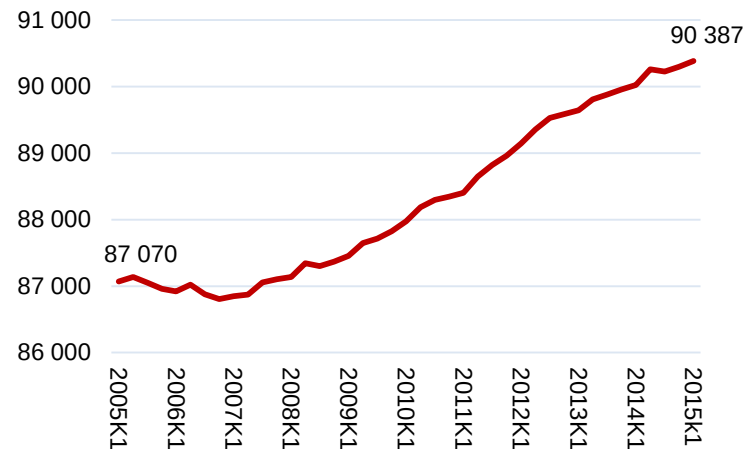
Innbyggertall

- Kristiansund er klart større enn de andre kommunene, og har 24 528 innbyggere.
- Fræna er nest størst blant kommunene, og har 9 769 innbyggere.
- Videre har Sunndal, Oppdal, Surnadal og Averøy mer enn 5 000 innbyggere.
- Hitra, Hemne, Aure og Eide har mellom 3 200 og 4 600 innbyggere.
- Tingvoll, Nesset, Gjemnes, Smøla, Rindal og Halså har færre enn 3 200 innbyggere.
- Kommuner med mindre enn 3 200 innbyggere er definert som småkommuner, og har rett på småkommunetilskudd.

	Innbyggere 31. mars 2015
Kristiansund	24 528
Fræna	9 769
Sunndal	7 195
Oppdal	6 857
Surnadal	5 976
Averøy	5 800
Hitra	4 595
Hemne	4 251
Aure	3 525
Eide	3 467
Tingvoll	3 111
Nesset	2 982
Gjemnes	2 581
Smøla	2 142
Rindal	2 047
Halsa	1 561

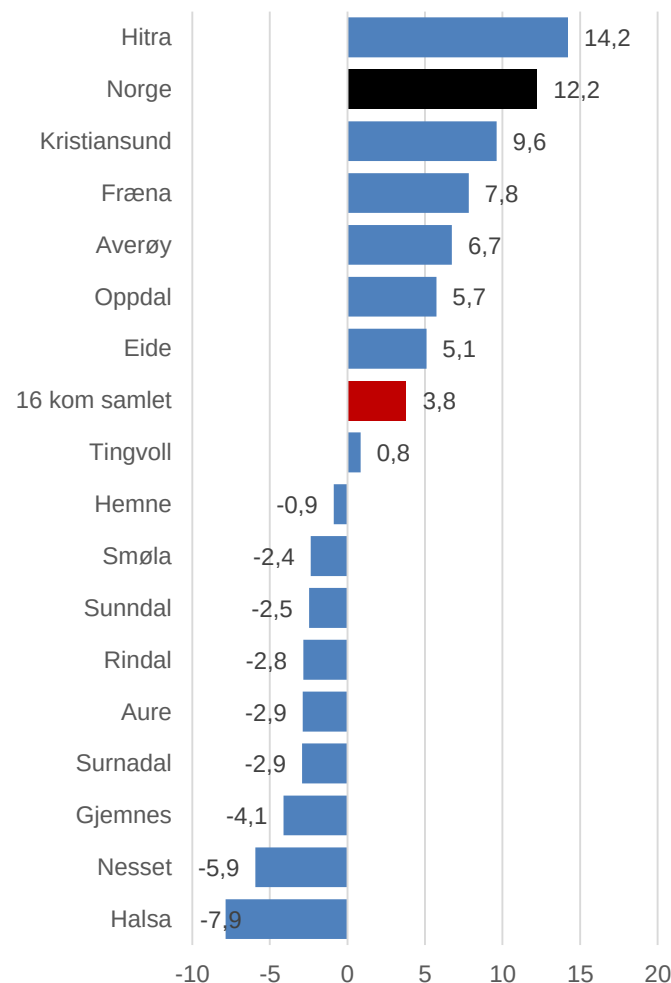
Befolkningsutvikling i kommunene over tid

- Det er til sammen 90 387 innbyggere i de seksten kommunene som er med i utredningen. Det er en oppgang på 3 317 personer på ti år.
- Den nederste figuren viser den indekserte veksten i de seksten kommunene samlet og i Norge den siste tiårsperioden. Antall innbyggere i 2005 er indeksert til å være lik 100.
- De seksten kommunene har hatt en befolkningsvekst på 3,8 prosent de siste ti årene. I samme periode har Norges befolkning vokst med 12,2 prosent.

Befolkningsutvikling i hver kommune

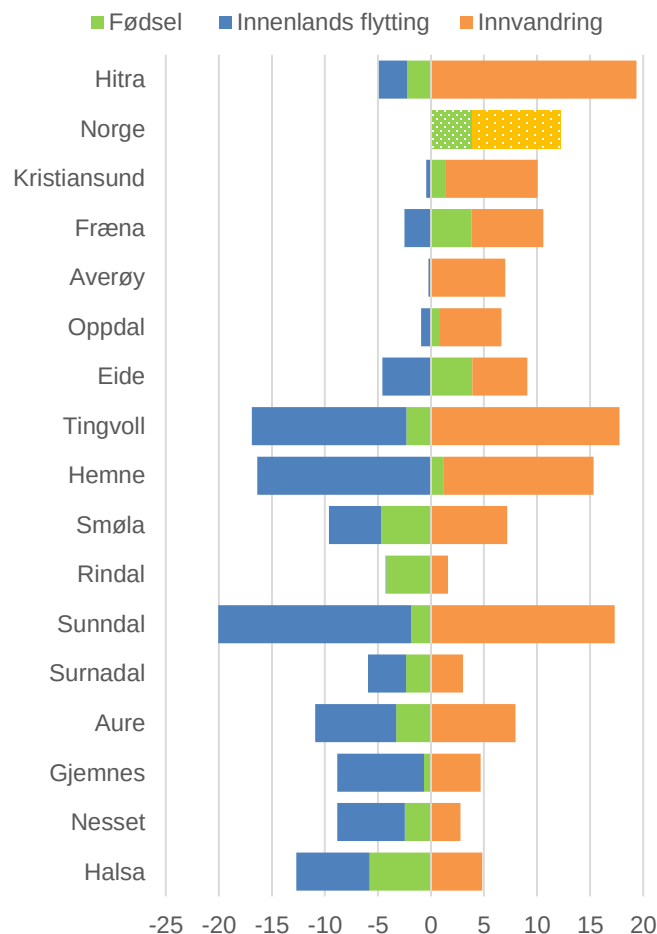
- Blant kommunene i utredningen har Hitra hatt høyest befolkningsvekst de siste ti årene. Hitras befolkning har økt med 14,2 prosent de siste ti årene, og er den eneste kommunen som har hatt høyere befolkningsvekst enn landsgjennomsnittet.
- Kristiansund har hatt en befolkningsvekst på 9,6 prosent.
- Videre har Fræna, Averøy, Oppdal og Eide hatt høyere befolkningsvekst enn det som er snittet for de 16 kommunene samlet.
- Ni av kommunene i utredningen har hatt befolkningsnedgang de siste ti årene.
- Halsa har hatt sterkest nedgang blant kommunene i utredningen.

Prosentvis vekst i antall innbyggere fra 31. mars 2005 til 31. mars 2015

Befolkningsutvikling i hver kommune - dekomponert

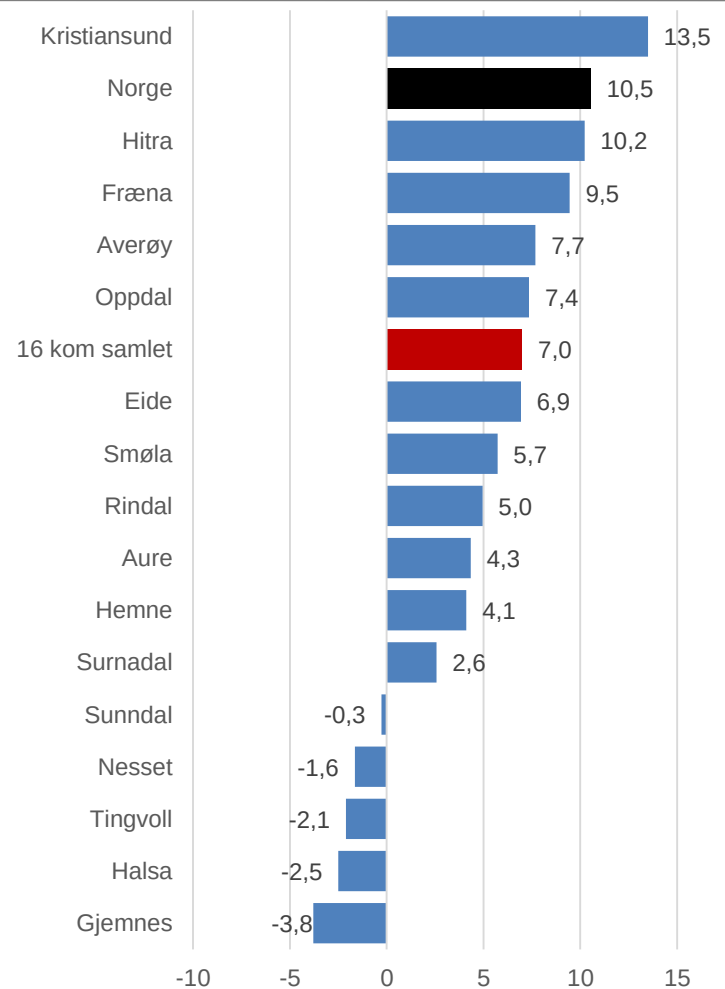
- Figuren til høyre viser hvordan befolkningsutviklingen de siste ti årene kan dekomponeres i netto innvandring, innenlandsk flytting og fødselsbalanse.
- Mesteparten av befolkningsveksten fra Norge de siste ti årene kommer fra innvandring, men fødselsbalansen har også vært positiv.
- Alle kommunene i utredningen har hatt positiv netto innvandring de siste ti årene. Ingen av dem har hatt positiv innenlands flytting. Det vil si at de har tapt innbyggere til andre norske kommuner. Bare Kristiansund og Averøy har omtrentlig innenlands flyttebalanse.
- Kristiansund, Fræna, Oppdal, Eide og Hemne er de eneste kommunene som har hatt positiv fødselsbalanse.

Prosentvis vekst i antall innbyggere fra 31. mars 2005 til 31. mars 2015 dekomponert i fødselsbalanse, innenlands flytting og netto innvandring.

Forventet befolkningsvekst

- Figuren til høyre viser forventet befolkningsvekst de neste ti årene i kommunene i utredningen og landet som helhet.
- Kristiansund forventes høyere befolkningsvekst enn landsgjennomsnittet.
- Hitra forventes en befolkningsvekst som er omtrent som veksten nasjonalt.
- De øvrige kommunene i utredningen forventes en befolkningsvekst som er under landsgjennomsnittet.
- Sunndal, Nesset, Tingvoll, Halså og Gjemnes forventes befolkningsnedgang.

Forventet befolkningsvekst vekst %, 1. januar 2015 – 1. januar 2025, MMMM, mellomalternativet til SSB.

Næringsutvikling

Arbeidsplassutvikling – alle sektorer

- Tabellen til høyre viser antall arbeidsplasser i kommunene og i Norge i 2008 og 2013. Nest siste kolonne viser endring i antall arbeidsplasser fra 2008 til 2013, mens siste kolonne viser prosentvis endring. Kommunene er sortert etter prosentvis endring.
- Antall arbeidsplasser er definert som antall sysselsatte etter arbeidssted.
- Fra 2008 til 2013 har Hitra hatt en vekst i antall arbeidsplasser på 15,4 prosent. Også Hemne, Rindal og Smøla har hatt en vekst som er godt over landsgjennomsnittet. Averøy og Kristiansund har også hatt bedre vekst enn landsgjennomsnittet.
- Ni av de seksten kommunene i utredningen har hatt arbeidsplassnedgang i perioden etter 2008.

	2008	2013	Endring	Endring %
Hitra	1 992	2 299	307	15,4
Hemne	1 805	1 999	194	10,7
Rindal	848	916	68	8,0
Smøla	953	1 028	75	7,9
Averøy	2 168	2 278	110	5,1
Kristiansund	11 672	12 230	558	4,8
Norge	2 525 000	2 619 000	94 000	3,7
Fræna	3 529	3 535	6	0,2
Gjemnes	830	819	-11	-1,3
Aure	1 570	1 540	-30	-1,9
Surnadal	2 929	2 846	-83	-2,8
Eide	1 258	1 212	-46	-3,7
Oppdal	3 379	3 212	-167	-4,9
Sunndal	3 996	3 750	-246	-6,2
Tingvoll	1 105	1 023	-82	-7,4
Halsa	737	657	-80	-10,9
Neset	1 163	916	-247	-21,2

Antall arbeidsplasser, dvs. antall sysselsatte etter arbeidssted, 2008 og 2013 samt endring. Stedene er sortert etter prosentvis endring fra 2008-2013.

Arbeidsplassutvikling – privat sektor

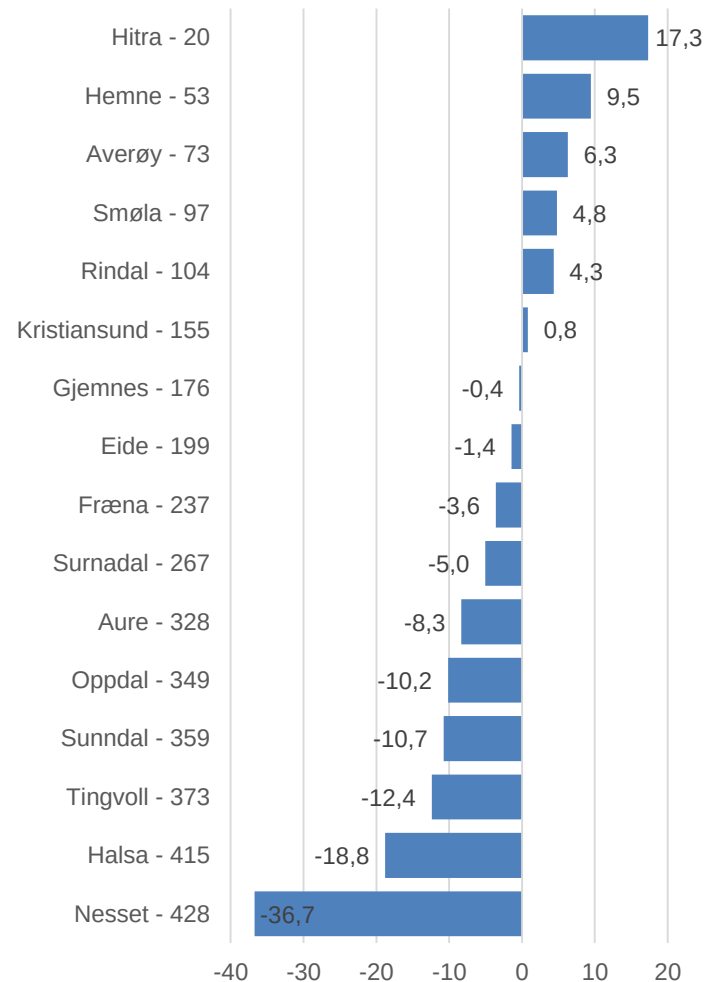
- Tabellen til høyre viser antall arbeidsplasser i privat sektor i kommunene og i Norge i 2008 og 2013. Nest siste kolonne viser endring i antall arbeidsplasser fra 2008 til 2013, mens siste kolonne viser prosentvis endring. Kommunene er sortert etter prosentvis endring.
- Hitra har hatt en arbeidsplassvekst i privat sektor på 17,3 prosent. Veksten er betydelig høyere enn veksten i privat sektor nasjonalt.
- Hemne og Averøy har også hatt en vekst i privat sektor som har vært mye høyere enn veksten nasjonalt. Smøla og Rindal har også hatt bedre vekst enn landsgjennomsnittet.
- 10 av kommunene i utredningen har hatt arbeidsplassnedgang i privat sektor.
- Nettet har hatt dårligst utvikling og mistet 36,7 prosent av arbeidsplassene sine i privat sektor i perioden etter 2008. Nettet var definert som omstillingskommune fra 2009-2013.

	2008	2013	Endring	Endring %
Hitra	1 449	1 700	251	17,3
Hemne	1 301	1 424	123	9,5
Averøy	1 649	1 753	104	6,3
Smøla	666	698	32	4,8
Rindal	575	600	25	4,3
Norge	1 805 090	1 824 715	19 625	1,1
Kristiansund	8 287	8 353	66	0,8
Gjemnes	522	520	-2	-0,4
Eide	846	834	-12	-1,4
Fræna	2 485	2 396	-89	-3,6
Surnadal	2 049	1 946	-103	-5,0
Aure	1 079	989	-90	-8,3
Oppdal	2 649	2 380	-269	-10,2
Sunndal	2 968	2 649	-319	-10,7
Tingvoll	638	559	-79	-12,4
Halsa	511	415	-96	-18,8
Nettet	790	500	-290	-36,7

Antall arbeidsplasser, dvs. antall sysselsatte etter arbeidssted, i privat sektor 2008 og 2013 samt endring. Stedene er sortert etter prosentvis endring fra 2008-2013.

Vekst i privat sektor – rangert blant landets 428 kommuner

- Figuren til høyre viser arbeidsplassvekst i privat sektor i prosent fra perioden 2008-2013 (etter finanskrisen) for alle kommunene i utredningen. Kommunene er rangert blant de 428 kommunene i landet mht. vekst.
- Nesset er kommunen i Norge med sterkest arbeidsplassnedgang i denne perioden. Halsa er rangert som nummer 415. Det betyr at det er 13 kommuner, inkl. Nesset, som har hatt svakere utvikling i privat sektor, enn Halsa.
- Hitras vekst i privat sektor rangerer som nummer 20 blant de 428 kommunene i Norge. Hemne, Averøy og Smøla er blant de 100 kommunene i Norge med høyest arbeidsplassvekst i privat sektor.
- Kristiansund har hatt svakere vekst enn landsgjennomsnittet, som er på 1,1 prosent, men veksten har likevel vært bedre enn i de fleste andre kommuner. De store byene har trukket gjennomsnittet kraftig opp.
- Halvparten av kommunene i utredningen har hatt over middels høy vekst, mens halvparten har hatt under middels vekst.

Arbeidsplassvekst i privat sektor, 2008-2013.
Rangering blant landets 428 kommuner.

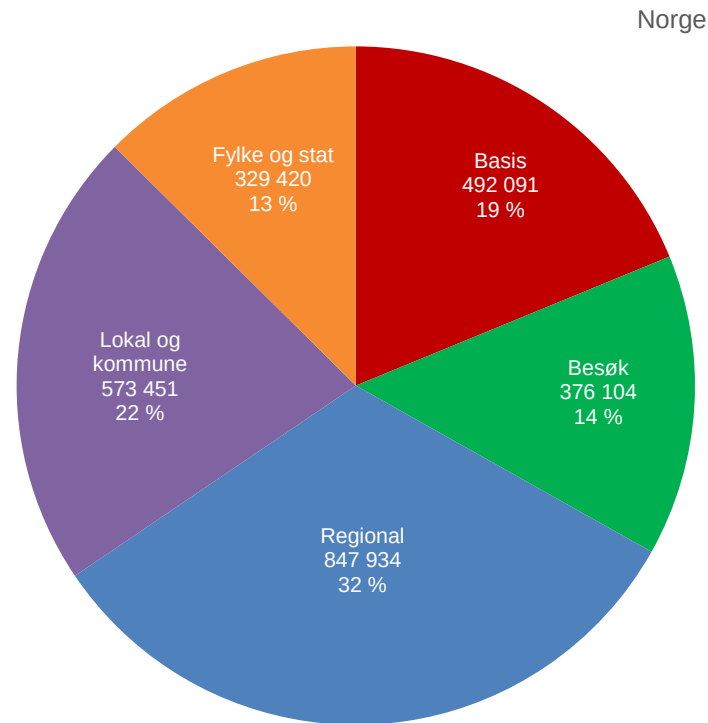
Arbeidsplasser fordelt på sektorer - forklaring

Videre er det interessant å se på hvordan arbeidsplassene i den enkelte kommune er fordelt mellom ulike sektorer. Arbeidsplassene er fordelt etter:

- Fylke og stat
- Lokal og kommune
 - *Lokale næringer* er næringsliv som leverer tjenester til den lokale befolkningen, og som i stor grad substituerer tjenester fra offentlig sektor. Dette er tjenester som barnehager, skoler, primærhelsetjenester og renovasjon.
- Basisnæringer
 - *Basisnæringer* er næringsliv som konkurrerer på et nasjonalt eller internasjonalt marked. Basisnæringene produserer varer eller tjenester på et sted, som selges og konsumeres hovedsakelig utenfor stedet der produksjonen foregår. Primærnæringer som landbruk, gruver og industri, tilhører basisnæringene. Samtidig er det en del tjenesteproduksjon som også defineres som basisnæringer. Dette er tjenester som IT, telekom og teknologiske tjenester.
- Besøksnæringer
 - *Besøksnæringer* er næringsliv som kjennetegnes av at kunden må være personlig til stede. Besøksnæringene inkluderer all turisme, men også butikkhandel og en del personlige tjenester.
- Regionale næringer
 - De *regionale* næringene består av bransjer som både har annet næringsliv, offentlige institusjoner og befolkningen som kunder, og som hovedsakelig retter seg mot et regionalt marked. Det er bransjer som bygg og anlegg, transport og forretningsmessig tjenesteyting. Vi finner ofte en konsentrasjon av de regionale næringene i byer og sentra.

Arbeidsplasser fordelt på sektorer og næringstyper i Norge

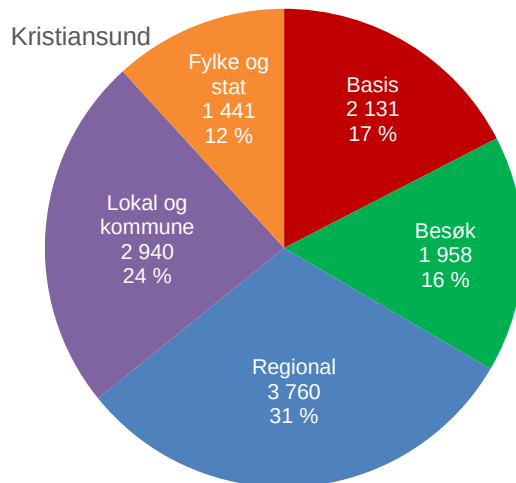
- Kakediagrammet til høyre viser hvordan arbeidsplassene i Norge er fordelt på de ulike sektorene og næringstypene i 2013.
- De regionale næringene er den største næringstypen. Nesten hver tredje arbeidsplass i Norge er i de regionale næringene.
- Basisnæringene står for 19 prosent av arbeidsplassene, mens besøksnæringene utgjør 14 prosent.
- Kommunal sektor inkl. lokale næringer utgjør en større andel av arbeidsplassene enn statlig og fylkeskommunal sektor.

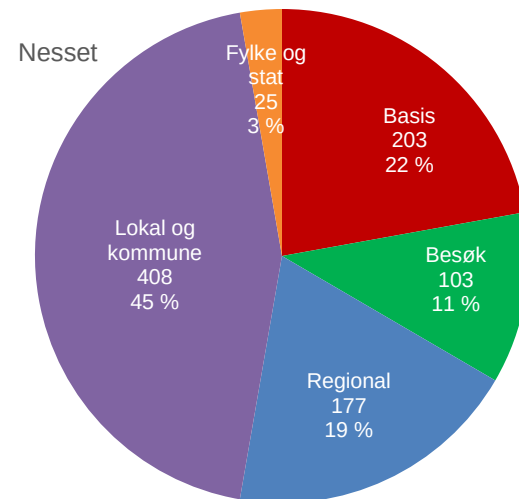
Antall arbeidsplasser i Norge i 2013 fordelt på de ulike sektorene og næringstypene.

Arbeidsplasser fordelt på sektorer og næringstyper i kommunene

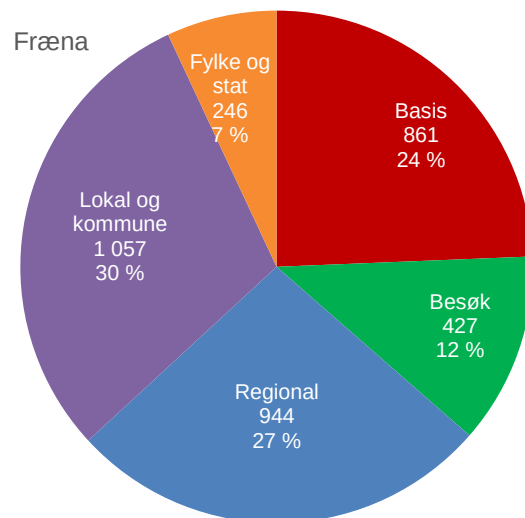
- Kristiansund** har en sammensetning av arbeidsplassene i både offentlig og privat sektor som er ganske lik sammensetningen i Norge. De regionale næringene er størst, og fylkeskommunal og statlig sektor utgjør mer enn 10 prosent av arbeidsplassene.

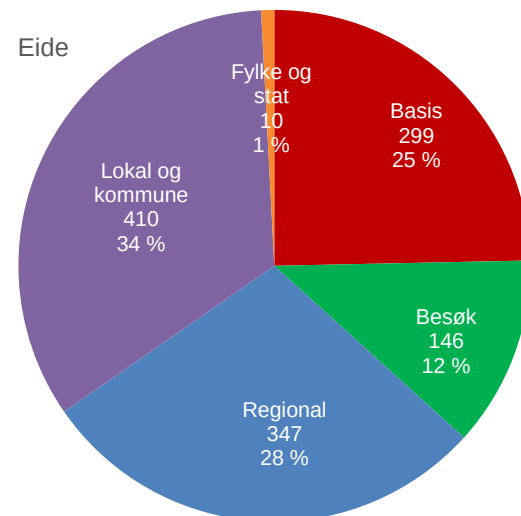
- Nesset** har en høy andel arbeidsplasser i kommunal sektor inkl. lokale næringer, men få i fylkeskommunal og statlig sektor. De regionale næringene er små, og basisnæringene litt større enn i landet som helhet.

- Fræna** har til tross for størrelsen en fordeling av arbeidsplassene som er ganske lik som i landet som helhet. Basisnæringene er noe større enn i Norge, og kommunal sektor inkl. lokale næringer er stor.

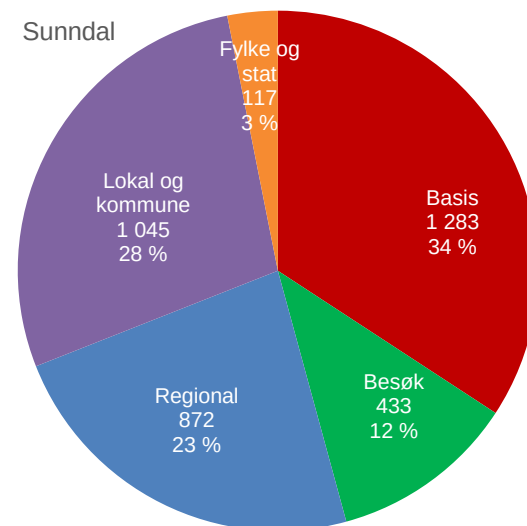
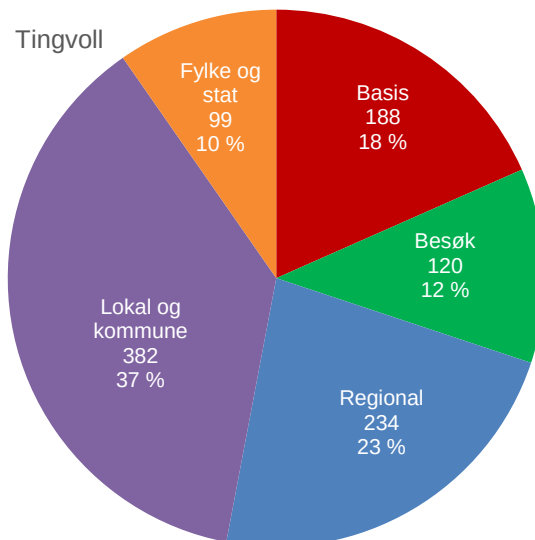
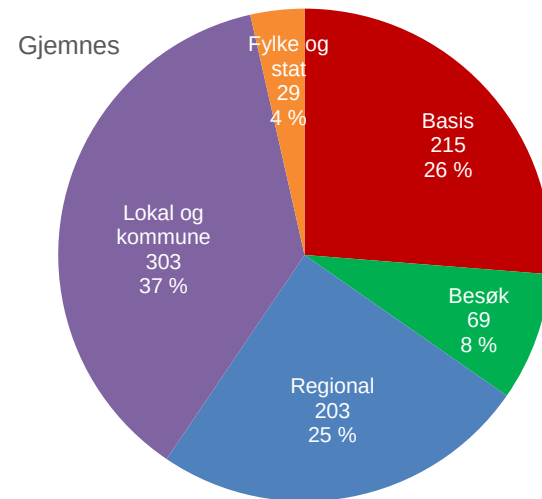
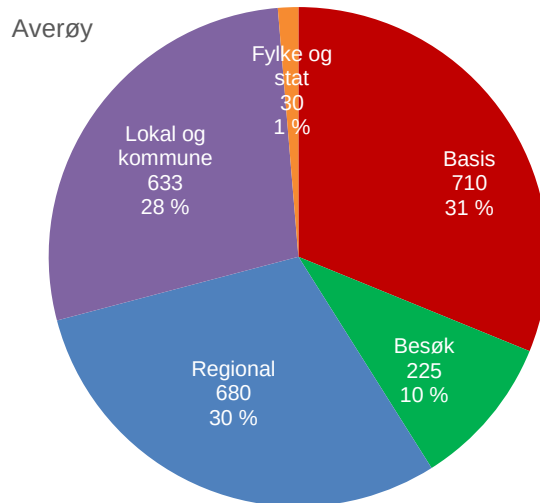

- Mer enn hver tredje arbeidsplass i **Eide** er i kommunal sektor inkl. lokale næringer. Basisnæringene er store, mens fylkeskommunal og statlig sektor er liten.

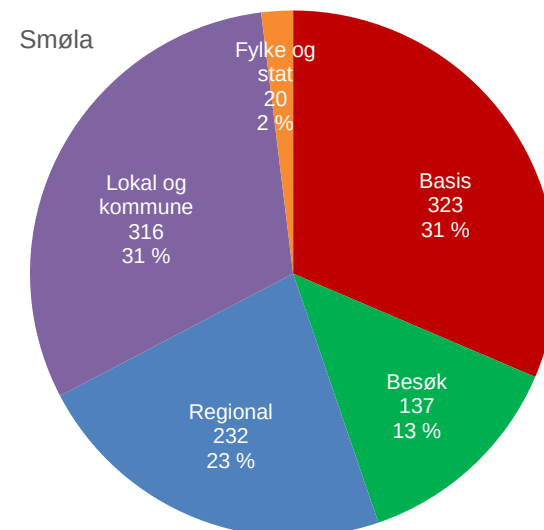
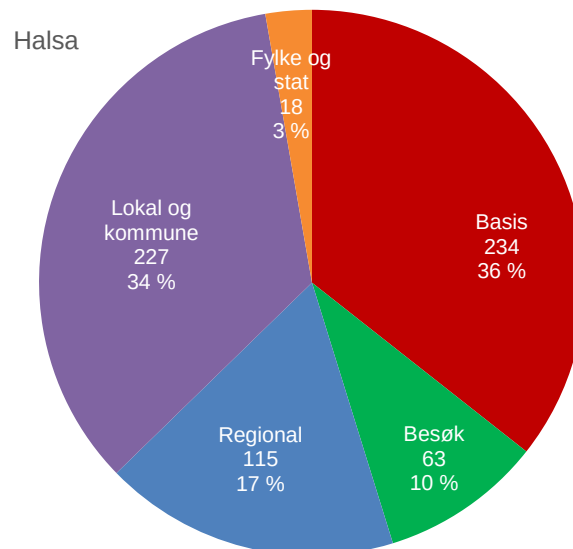
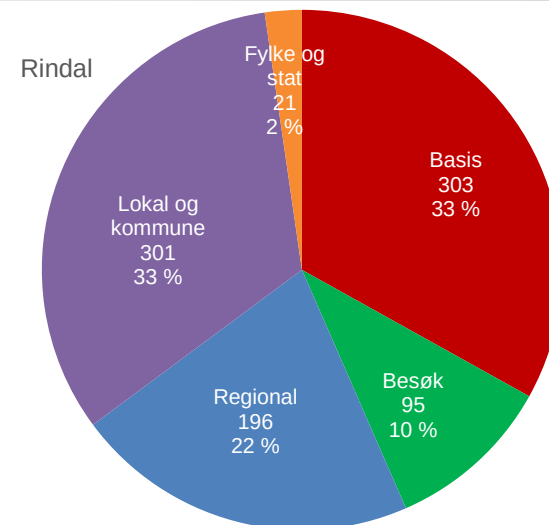
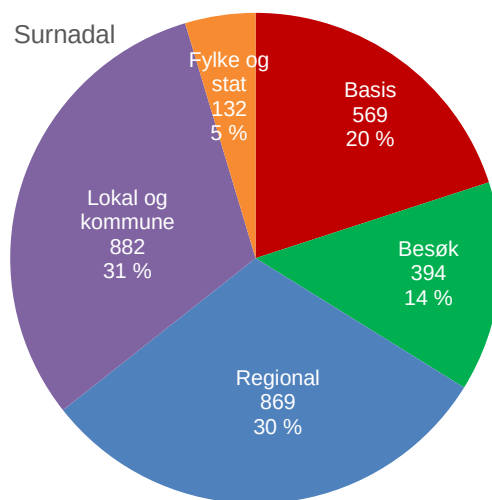
Arbeidsplasser fordelt på sektorer og næringstyper i kommunene

- **Averøy** har mye næringsliv i basisnæringene og lite i besøksnæringene. Det er veldig få arbeidsplasser i fylkeskommunal og statlig sektor.
- **Gjemnes** har mange arbeidsplasser i kommunal sektor (inkl. lokale næringer) og mange arbeidsplasser i basisnæringene. Det er få arbeidsplasser i besøksnæringene og i fylkeskommunal og statlig sektor.
- **Tingvoll** har også mange arbeidsplasser i kommunal sektor. Privat sektor er forholdsvis liten i Tingvoll.
- I **Sunndal** er mer enn hver tredje arbeidsplass i basisnæringene. Kommunal sektor er også stor. Øvrig næringsliv er lite sammenliknet med andelen nasjonalt.

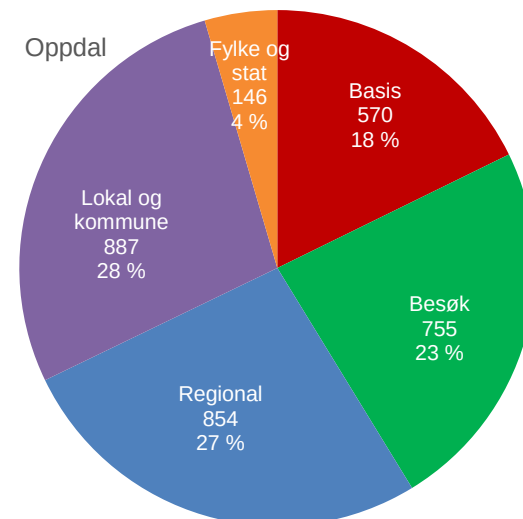
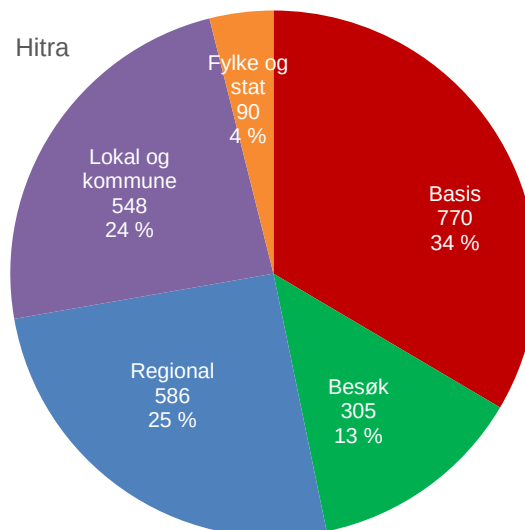
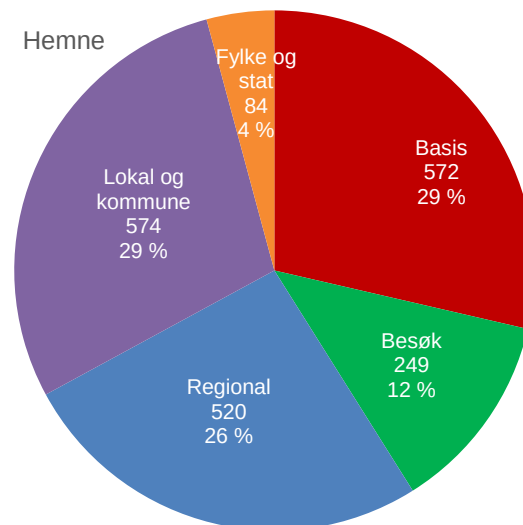
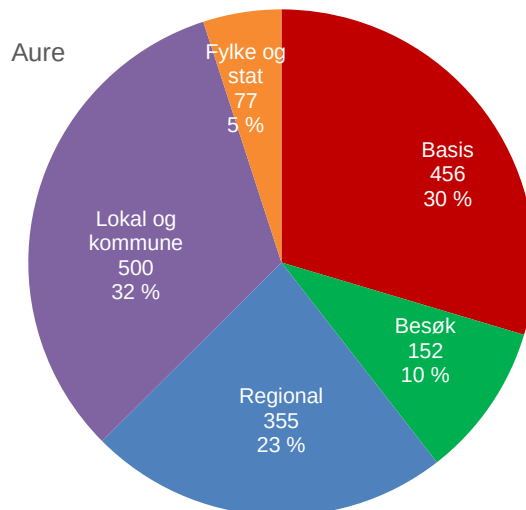
Arbeidsplasser fordelt på sektorer og næringstyper i kommunene

- **Surnadal** har i likhet med mange av de andre kommunene i utredningen en høy andel arbeidsplasser i kommunal sektor (inkl. lokale næringer). Basisnæringene og besøksnæringene er omtrent like store som i landet som helhet.
- I **Rindal** er en av tre arbeidsplasser i basisnæringene og en av tre i kommunal sektor (inkl. lokale). Øvrige sektorer og næringstyper er forholdsvis små.
- **Halsa** har relativt sett enda flere arbeidsplasser i både basisnæringene og i kommunal sektor enn hva Rindal har. Øvrig næringsliv utgjør en liten andel av arbeidsplassene.
- **Smøla** har som Rindal og Halsa forholdsvis mange arbeidsplasser i basisnæringene og i kommunal sektor.

Arbeidsplasser fordelt på sektorer og næringstyper i kommunene

- **Aure** har en fordeling av arbeidsplassene som er ganske lik den i ovennevnte Rindal, Halså og Smøla: Mange arbeidsplasser i basisnæringene og i kommunal sektor, for øvrig forholdsvis lite i regionale næringer og i besøksnæringene.
- **Hemne** har også felles med ovennevnte kommuner mange arbeidsplasser i basisnæringene og i kommunal sektor.
- På **Hitra** er mer enn hver tredje arbeidsplass i basisnæringene og hver fjerde i de regionale næringene. Hitra har en høy andel arbeidsplasser i privat sektor.
- **Oppdal** har også mange arbeidsplasser i privat sektor. Kommunal sektor er forholdsvis stor, mens fylkeskommunal og statlig sektor er liten.

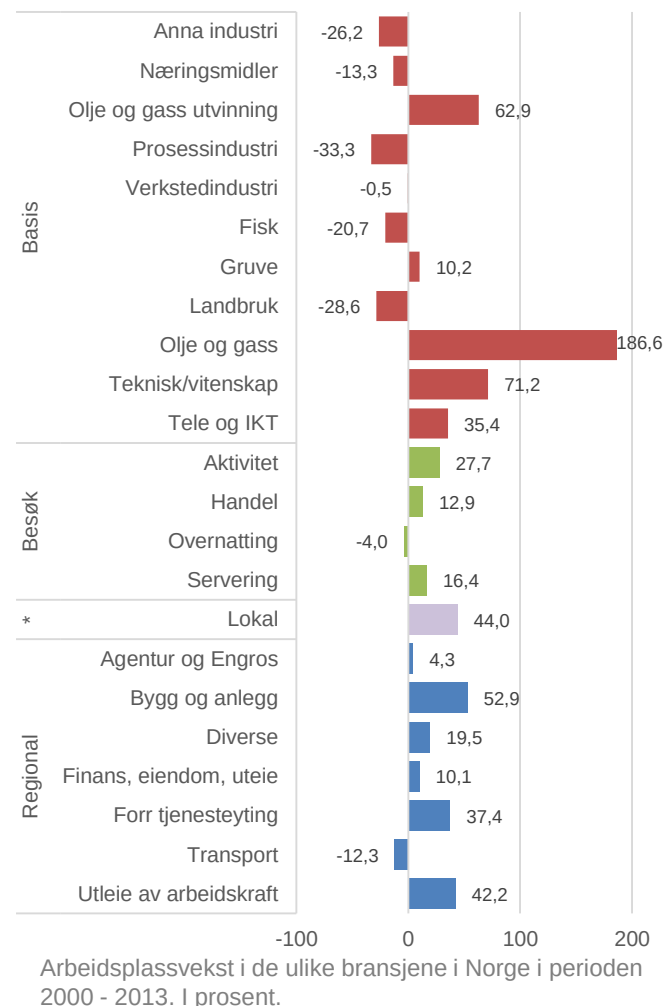
Arbeidsplasser – fordelt på bransjer

De ovennevnte næringstypene kan finjusteres ned på ulike bransjer. Tabellen under viser antall arbeidsplasser i de ulike bransjene i basis-, besøks- og de regionale næringene i 2013. Kristiansund har flest arbeidsplasser, og handelsbransjen er den største bransjen. Transportbransjen og bygg og anlegg har også mange arbeidsplasser. Sunndal har mange arbeidsplasser i prosessindustrien, mens Hitra har mange arbeidsplasser i næringsmiddelindustrien.

		Bransje	Kristiansund	Nesset	Fræna	Eide	Averøy	Gjemnes	Tingvoll	Sunndal	Sumadal	Rindal	Halsa	Smøla	Aure	Hemne	Hitra	Oppdal
Basis	Industri	Anna industri	110	46	101	173	30	20	63	61	189	117	5	27	6	93	23	101
		Næringsmidler	170	2	132	1	252	9	3	10	13	63	7	56	13	23	411	81
		Olje- og gassutvinning	166															
		Prosessindustri	86	59	187	1	5	60		844	158		2		150	201	1	12
		Verkstedindustri	572	5	168	10	167	11	10	166	36	18	110	26	79	23	95	69
	Natur	Fisk	97	10	87	16	135	20	30	1	8		56	146	90	99	156	1
		Gruve		8	13	52		1			7	1	1	1			4	56
		Landbruk	17	72	151	40	69	87	80	98	127	91	50	51	104	92	60	231
	Tekn tjenester	Olje og gass	514			1	1											
		Teknisk/vitenskap	297	1	18	1	32	7	2	84	18	10	3	15	14	12	15	12
		Tele og IKT	102		4	4	19			19	13	3		1		29	5	7
Besøk		Aktivitet	232	16	69	21	43	11	16	41	37	9	16	13	32	21	43	75
		Handel	1 333	71	310	115	149	36	84	333	313	78	37	102	103	200	206	463
		Overnatting	161	11	14	2	21	22	6	35	36	7	3	12	8	12	34	132
		Servering	232	5	34	8	12		14	24	8	1	7	10	9	16	22	85
Regional		Agentur og Engros	405	5	92	31	30	16	3	38	64	2	19	3	14	12	16	54
		Bygg og anlegg	867	90	324	163	259	88	126	264	197	116	40	47	122	187	204	382
		Diverse	420	14	39	47	36	45	20	178	111	14	10	23	25	58	41	94
		Finans, eiendom, utleie	345	29	67	27	17	11	17	53	101	19	14	15	8	43	34	72
		Forr tjenesteyting	563	14	22	16	41	13	17	34	96	14	8	26	29	35	48	64
		Transport	1 109	22	324	56	152	21	43	164	143	30	24	113	150	109	101	96
		Utleie av arbeidskraft	51	3	76	7	145	9	8	141	157	1		5	7	76	142	92
		Totalsum	7 849	483	2 232	792	1 615	487	542	2 588	1 832	594	412	692	963	1 341	1 661	2 179

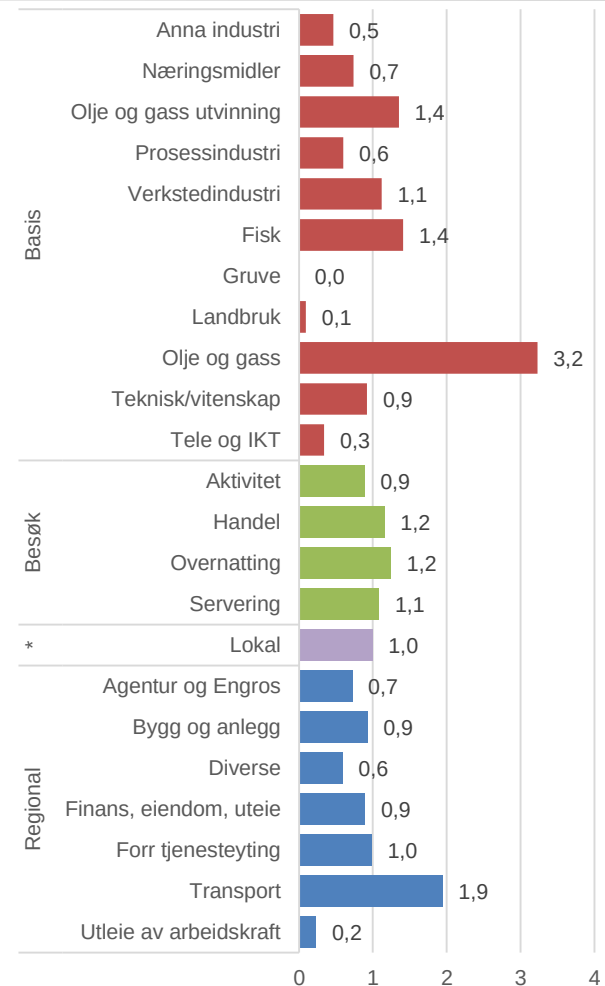
Lokaliseringskvotient - forklaring

- Lokaliseringskvotienter sier noe om hvor store bransjene er i kommunen/på stedet relativt til resten av landet. Antall arbeidsplasser i bransjen er delt på totalt antall sysselsatte i kommunen. Denne andelen er delt på tilsvarende andel for landet. Når tallet er 1, er andelen den samme som for Norge. Det betyr at dersom andelen er lavere enn 1, er det en lavere andel som jobber i den bransjen sammenlignet med landet. Og omvendt dersom tallet er høyere enn 1. Dersom tallet er for eksempel 2, er det dobbelt så mange som jobber i bransjen i den aktuelle kommunen enn landsgjennomsnittet.
- Figuren til høyre viser Norges vekst på landsbasis fra 2000 til 2013. Det gir et bilde av hvilke bransjer som er i vekst, og hvilke som er i nedgang.
- Bransjene som har hatt størst vekst siden 2000, er olje- og gassutvinning, olje og gass, teknisk/vitenskap, lokale næringer, bygg og anlegg og utleie av arbeidsplass.
- Det har vært størst nedgang i anna industri, næringsmidler, prosessindustri, fisk, landbruk og transport.
- Lokaliseringskvotientene for hver av kommunene på de neste sidene viser arbeidsplasser i hver kommune i 2013 relativt til landsgjennomsnittet i 2013.

Lokaliseringskvotient - Kristiansund

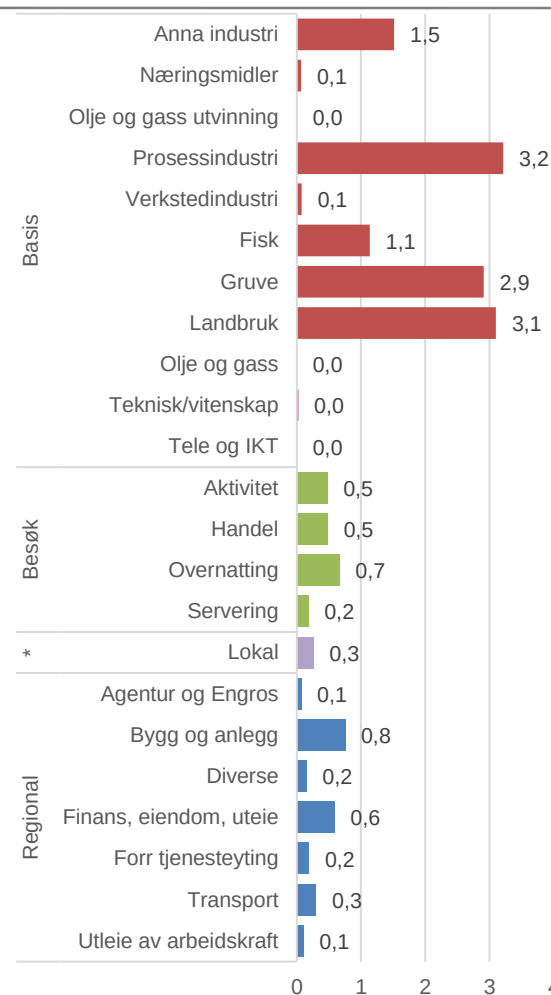
- Kristiansund har mer enn tre ganger så mange arbeidsplasser innen tjenesteleveranser til olje- og gassindustrien enn landet som helhet. Dette er bransjen som har hatt sterkest arbeidsplassvekst i Norge de siste tretten årene. Kristiansund har derfor hatt gode betingelser for arbeidsplassvekst i næringslivet de siste tretten årene.
- Kristiansund har også forholdsvis mange arbeidsplasser innen olje- og gassutvinning – det er også en bransje som har vært i vekst nasjonalt de siste årene.
- Det er flere arbeidsplasser innen fiske i Kristiansund enn i landet som helhet.
- Både handelsbransjen, overnattingsbransjen og serveringsbransjen har relativt sett flere arbeidsplasser enn det som er tilfellet i landet som helhet.
- Transportbransjen sysselsetter nesten dobbelt så mange i Kristiansund enn i landet som helhet.
- Bransjestrukturen til Kristiansund er gunstig – blant de 40 beste i landet. Kristiansund har derfor kunnet forvente høyere arbeidsplassvekst enn landsgjennomsnittet.

Lokaliseringskvotient for Kristiansund. 2013. Kilde: Telemarksforsking

Lokaliseringskvotient - Nesset

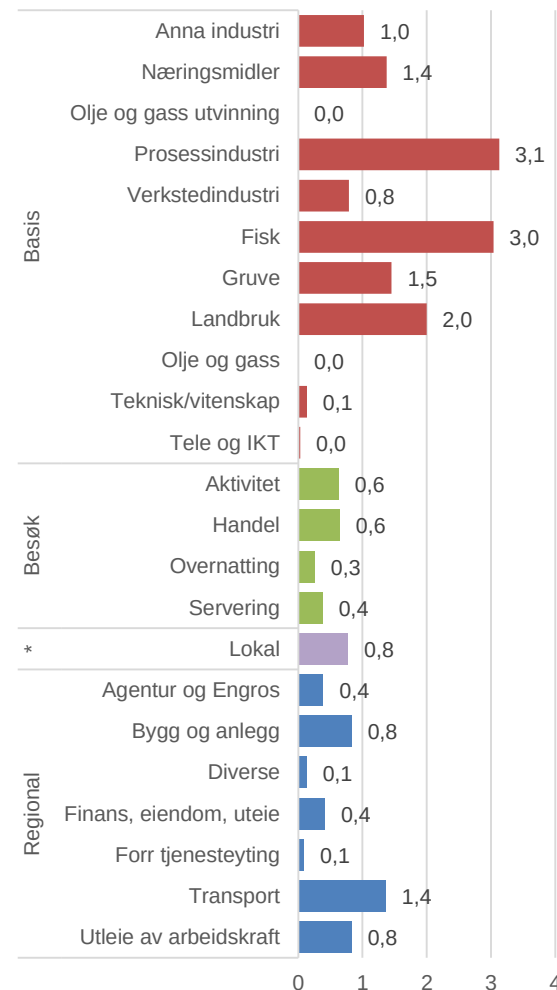
- Nesset har i motsetning til Kristiansund ikke en bransjestruktur som tilsier høyere arbeidsplassvekst i næringslivet enn landsgjennomsnittet. Snarere tvert om. Nesset sin bransjesammensetning tilsier at kommunen har kunnet forvente arbeidsplassnedgang dersom veksten hadde vært lik som på landsbasis *bransje for bransje*.
- Andelen arbeidsplasser i prosessindustrien er mer enn tre ganger så høy som i Norge. Det samme gjelder landbruket. Begge disse bransjene har hatt kraftig arbeidsplassnedgang på landsbasis de siste årene.
- Det er vært få arbeidsplasser i bransjene som har hatt høyest vekst i Norge de siste årene. Det er forholdsvis få arbeidsplasser i samtlige bransjer innen besøks- og de regionale næringene.
- Blant kommunene i Norge er Nesset blant de 30 som har hatt minst gunstige strukturelle forhold for vekst i næringslivet.

Lokaliseringskvotient for Nesset. 2013. Kilde: Telemarksforsking

Lokaliseringskvotient - Fræna

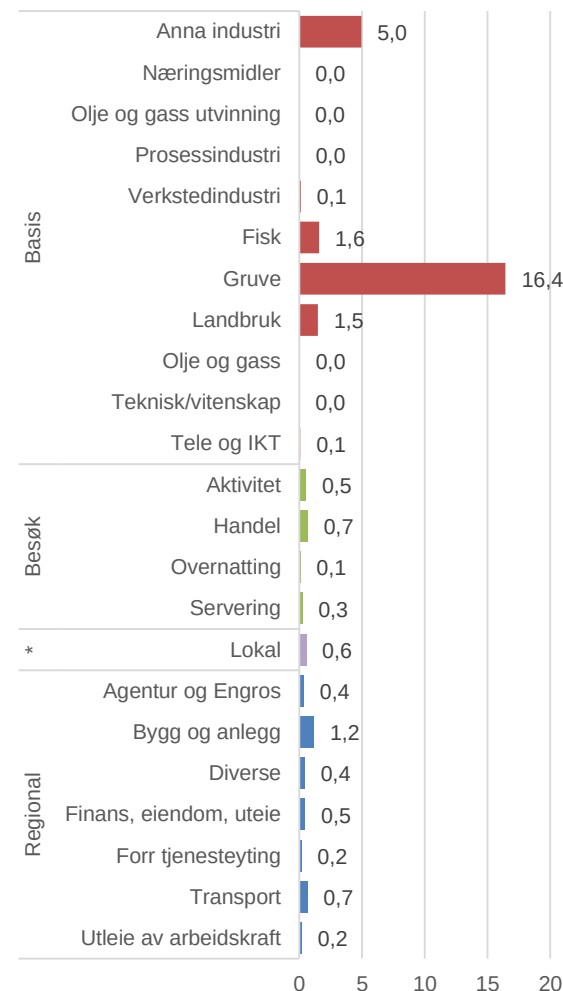
- Fræna har i likhet med Nesset kunnet forvente noe arbeidsplassnedgang i næringslivet i perioden etter finanskrisen på grunn av mye næringsliv i nedgangsbransjer og lite i oppgangsbransjer.
- Fræna har mer enn tre ganger så mange arbeidsplasser enn landet som helhet i prosessindustrien og i fisket. Begge disse bransjene har hatt sterk arbeidsplassnedgang på landsbasis de siste årene.
- Det er dobbelt så mange som jobber innen landbruket i Fræna enn i landet som helhet.
- Med unntak av transportbransjen er det forholdsvis få arbeidsplasser i samtlige bransjer innen besøksnæringene og de regionale næringene.
- Fræna har hatt mindre gunstige strukturelle forhold for vekst enn de fleste andre kommuner i Norge, men bransjestrukturen har vært bedre enn i Nesset.

Lokaliseringskvotient for Fræna. 2013. Kilde: Telemarksforskning

Lokaliseringskvotient - Eide

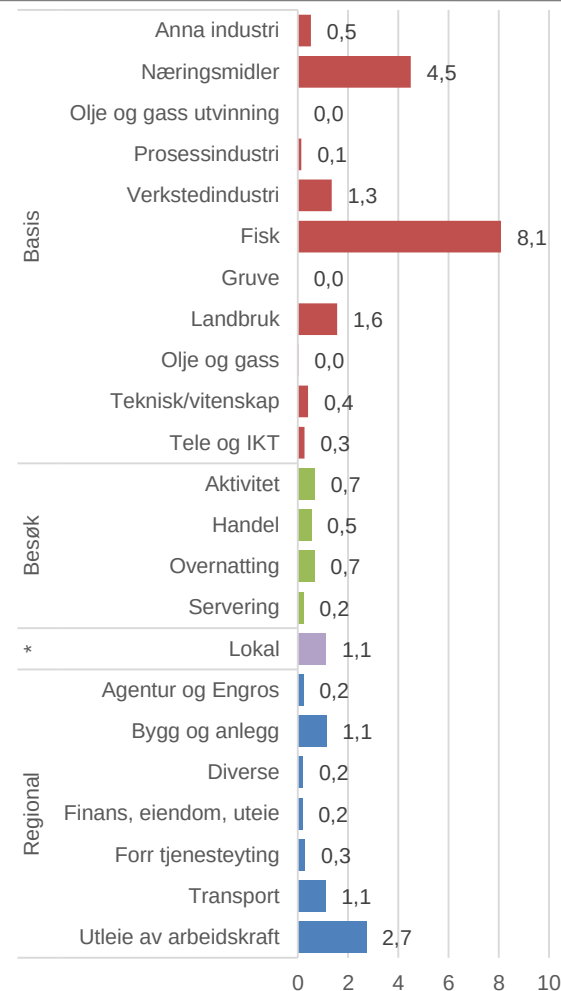
- Som det kom frem av tabellen med antall arbeidsplasser i de ulike bransjene i kommunene, har Eide 52 arbeidsplasser innen gruvedrift. Det er i seg selv ikke så mye når en tar i betraktning at det er 792 arbeidsplasser i privat sektor i Eide (eks. lokale næringer) og 1801 sysselsatte. Likevel utgjør arbeidsplassene innen gruvedrift en mye høyere andel av sysselsettingen i Eide enn hva den gjør på landsbasis. Faktisk er gruvedriften mer enn 16 ganger så stor som i landet som helhet.
- Anna industri er fem ganger så stor i Eide som i landet som helhet. Anna industri har 173 arbeidsplasser.
- Fisket, landbruket og bygg- og anleggsbransjen er også litt større i Eide enn i landet som helhet.
- De øvrige bransjene er relativt små i Eide.
- Hvis en legger næringsstrukturen etter finanskrisen til grunn, har Eide en bransjesammensetning som tilsier noe arbeidsplassnedgang. Men strukturen er rangert middels blant kommunene i Norge. Det vil si at det er like mange kommuner som har kunnet forvente høyere vekst som det er kommuner som har kunnet forvente lavere vekst – enn Eide.

Lokaliseringskvotient for Eide. 2013. Kilde: Telemarksforsking

Lokaliseringskvotient - Averøy

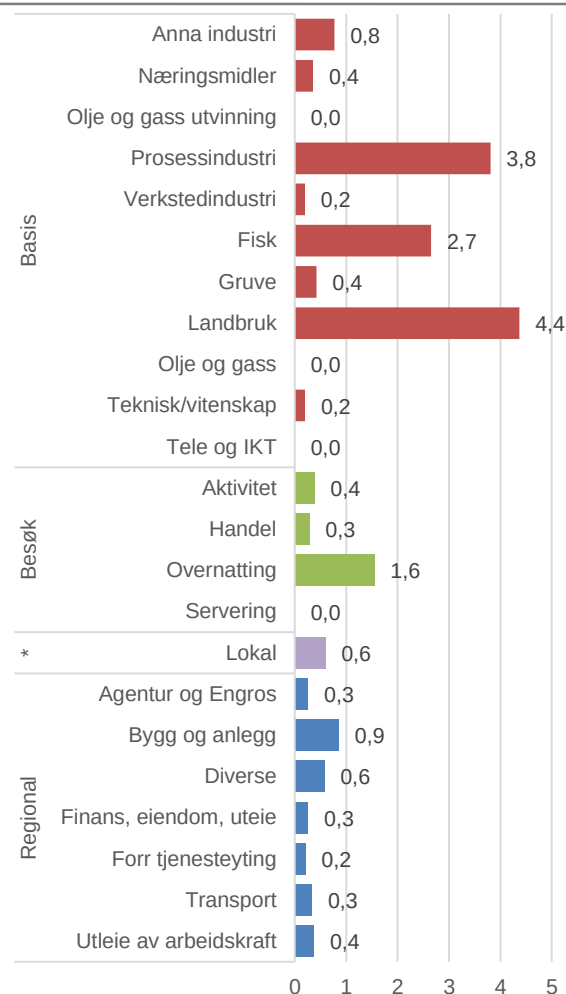
- Averøy har en relativt høy andel arbeidsplasser i næringsmiddelindustrien. Det var 252 arbeidsplasser i denne bransjen i 2013, og relativt sett utgjør den en andel av sysselsettingen som er 4,5 ganger høyere enn i Norge. Næringsmiddelindustrien har hatt arbeidsplassnedgang på landsbasis de siste tretten årene.
- Andelen arbeidsplasser innen verkstedindustrien er også høyere i Averøy enn i landet som helhet.
- De 135 arbeidsplassene innen fisket utgjør en andel av samlet sysselsetting som er mer enn åtte ganger så høy som i Norge. På landsbasis har fisket hatt en arbeidsplassnedgang på 20 prosent i perioden mellom 2000 og 2013.
- Landbruket er også forholdsvis stor i Averøy, og det er også bygg- og anleggsbransjen og transportbransjen.
- Hvis en legger bransjestrukturen etter finanskrisen til grunn, har Averøy kunnet forvente arbeidsplassnedgang, men Averøy har likevel hatt bedre strukturelle forhold for vekst enn de fleste andre kommuner.

Lokaliseringskvotient for Averøy. 2013. Kilde: Telemarksforsking

Lokaliseringskvotient - Gjemnes

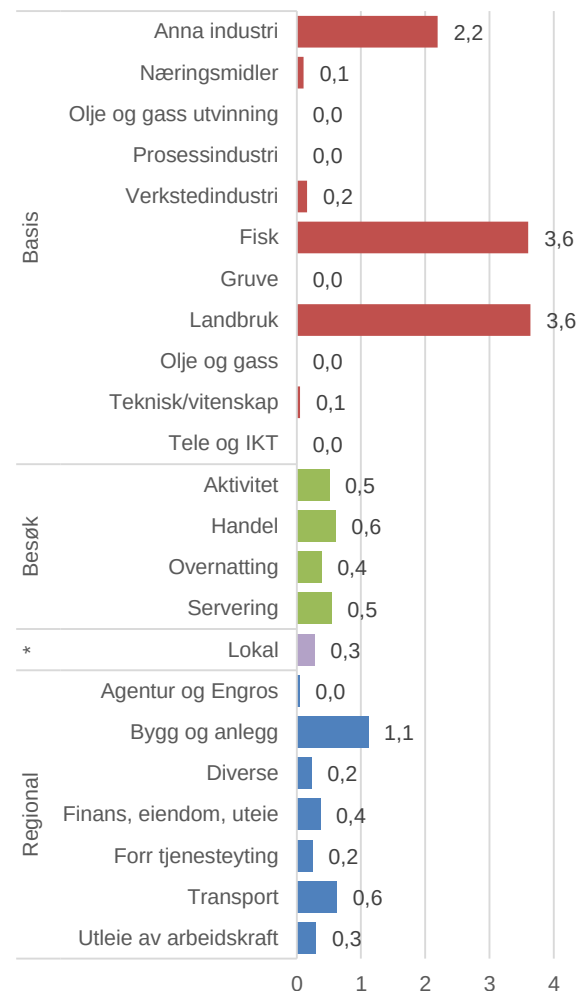
- Gjemnes er en kommune preget av mye nettoutpendling – her definert som at en høy andel av den sysselsatte befolkningen i kommunen jobber i en annen kommune.
- Gjemnes hadde i 2013 487 arbeidsplasser i privat sektor hvis vi ser bort fra arbeidsplassene i de lokale næringene, som vi anser for å være substitutter for kommunale tjenester.
- 60 av disse arbeidsplassene var i prosessindustrien. Disse arbeidsplassene utgjør en andel av sysselsettingen i kommunen som er 3,8 ganger større enn i landet som helhet. Prosessindustrien er bransjen i Norge som har hatt sterkest arbeidsplassnedgang de siste tretten årene.
- De 20 arbeidsplassene innen fisket utgjør en andel av sysselsettingen som er 2,7 ganger så høy som i landet som helhet, mens andelen arbeidsplasser i landbruket er mer enn fire ganger så høy.
- Overnattingsbransjen sysselsatte 22 personer i 2013, og antallet utgjør en forholdsvis stor del av sysselsettingen.
- For øvrig er LQ liten for mange av bransjene i Gjemnes. Det skyldes i stor grad at 39 prosent (netto) av den sysselsatte befolkningen i kommunen jobber i en annen kommune.
- Hvis vi legger bransjestrukturen etter finanskrisen til grunn, har Gjemnes kunnet forvente svakere arbeidsplassvekst i næringslivet enn de fleste andre kommuner i Norge.

Lokaliseringskvotient for Gjemnes. 2013. Kilde: Telemarksforskning

Lokaliseringskvotient - Tingvoll

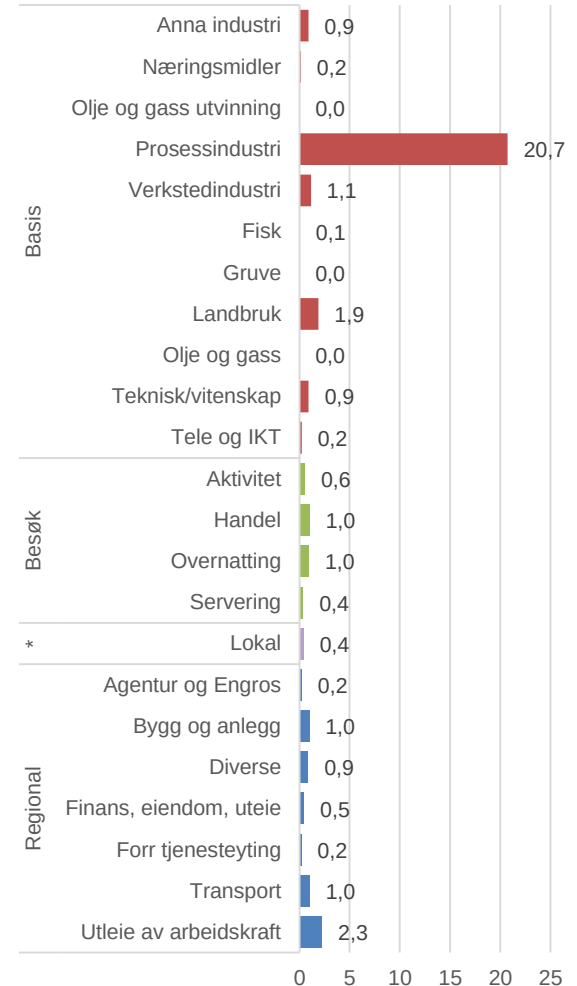
- Tingvoll er i likhet med Gjemnes en kommune med en høy andel netto utpendling – definert som at en høy andel av den sysselsatte befolkningen i kommunen har sitt arbeidssted i en annen kommune. Dette bidrar til at LQ for mange av bransjene blir lav, siden LQ måler antall arbeidsplasser som andel av sysselsetting – delt på tilsvarende andel nasjonalt.
- Det var 63 personer som jobbet innen anna industri i 2013, og antallet utgjør en andel av sysselsettingen som er mer enn dobbelt så stor som i landet som helhet. Anna industri har hatt arbeidsplassnedgang nasjonalt.
- Antall arbeidsplasser innen fiske og landbruk er også stort sammenliknet med andelen nasjonalt. Fisket og landbruket er mer enn tre ganger så stort i Tingvoll som i Norge. Begge disse bransjene har hatt arbeidsplassnedgang nasjonalt de siste årene.
- Bygg- og anleggsbransjen er relativt stor med sine 126 arbeidsplasser i 2013. De øvrige bransjene er forholdsvis små sammenliknet med landet som helhet.
- Legger vi bransjestrukturen etter finanskrisen til grunn, har Tingvoll hatt bedre forutsetninger for vekst enn Gjemnes, men dårligere enn de fleste kommuner i Norge.

Lokaliseringskvotient for Tingvoll. 2013. Kilde: Telemarksforsking

Lokaliseringskvotient - Sunndal

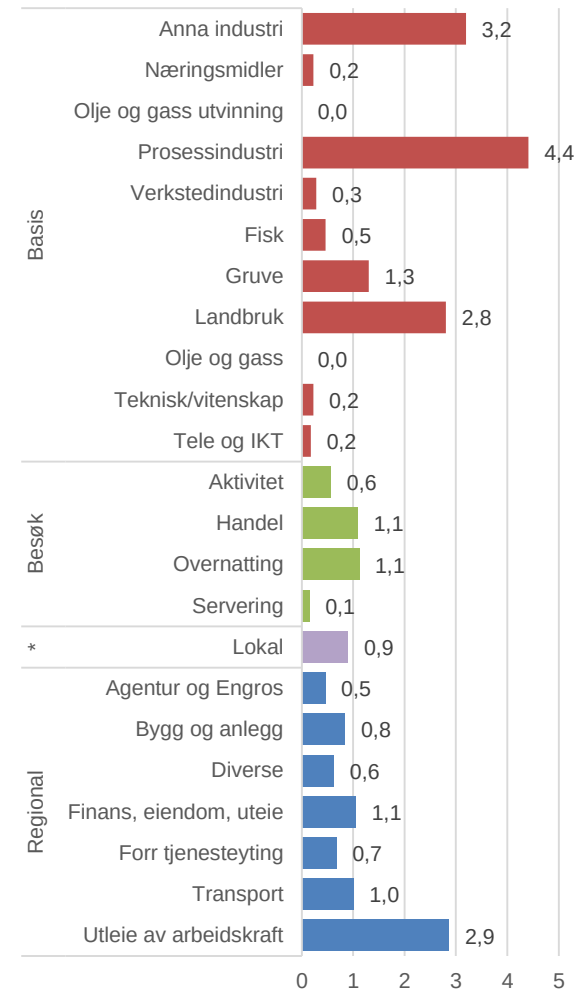
- Sunndal er en innpendlingskommune, i den forstand at det er flere som jobber i kommunen enn det er sysselsatte personer som bor der. 3750 personer jobbet i Sunndal i 2013, mens 3466 personer som er i arbeid bodde der.
- LQ vil derfor bli forholdsvis høy, siden antallet arbeidsplasser er høyere enn antallet sysselsatte.
- Av de 2588 arbeidsplassene i privat sektor (eks. lokale næringer) er 844 av dem i prosessindustrien. Prosessindustrien er dermed mer enn 20 ganger så stor i Sunndal som i landet som helhet. Prosessindustrien er bransjen som har hatt størst arbeidsplassnedgang i Norge de siste tretti årene. Prosessindustrien har hatt nedgang på landsbasis hvert år siden 2000, men nedgangen var klart sterkest i 2009. Også 2012 var et dårlig år for arbeidsplassutviklingen i prosessindustrien.
- Landbruket og verkstedindustrien er større i Sunndal enn i landet som helhet. Handels- og overnattingsbransjen, bygg og anleggs- og transportbransjen er like store som i landet som helhet.
- Hvis vi legger arbeidsplassutviklingen på landsbasis etter finanskrisen til grunn, er Sunndal blant kommunene i Norge som har kunnet forvente sterkest arbeidsplassnedgang. Bare to kommuner har hatt mindre gunstige strukturelle forhold for arbeidsplassvekst i næringslivet.
- Det er viktig å skille struktur fra attraktivitet. Noen steder har hatt betydelig høyere vekst enn forutsetningene skulle tilsi. Det gjelder imidlertid ikke Sunndal for perioden etter finanskrisen.
- De strukturelle forholdene for vekst i næringslivet på et sted blir betydelig påvirket av nasjonale og internasjonale konjunkturer. Sunndals ugunstige strukturelle forhold for vekst vil derfor potensielt sett kunne endres dersom det blir store endringer i den nasjonale og internasjonale økonomien.

Lokaliseringskvotient for Sunndal. 2013. Kilde: Telemarksforsking

Lokaliseringskvotient - Surnadal

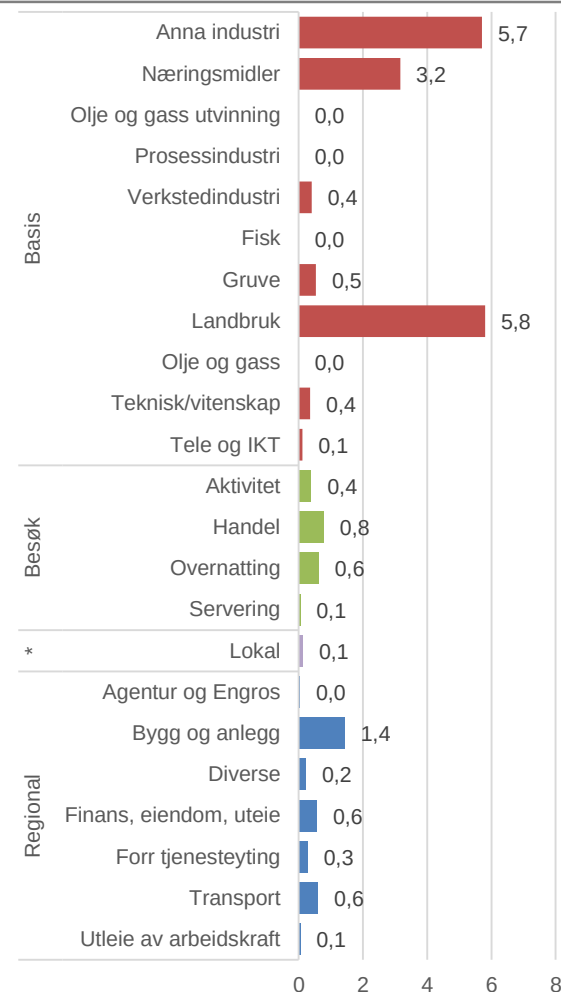
- Surnadal har relativt mye næringsliv innen anna industri, prosessindustri og landbruk. Dette er bransjer som har hatt sterk arbeidsplassnedgang på landsbasis de siste årene.
- Gruvedriften er relativt stor i Surnadal, men det er fordi gruvedriften er så liten på landsbasis. De 7 arbeidsplassene innen gruve i Surnadal utgjør en andel av sysselsettingen som er større enn tilsvarende andel på landsbasis.
- Handelsbransjen sysselsatte 313 personer i 2013, og det er et relativt høyt antall. Også overnattingsbransjen med sine 36 arbeidsplasser utgjør en større andel av sysselsettingen enn i landet som helhet.
- Finans, eiendom og utleie hadde 101 arbeidsplasser i 2013, og det er et relativt høyt antall. Denne bransjen har hatt arbeidsplassvekst i Norge de siste årene.
- Basert på den nasjonale arbeidsplassutviklingen i næringslivet etter finanskrisen, har Surnadal kunnet forvente arbeidsplassnedgang – mye på grunn av relativt mye næringsliv i industrien. Surnadal er blant de 40 kommunene i Norge som har hatt minst gunstige strukturelle forhold for arbeidsplassvekst i næringslivet etter finanskrisen. Surnadal har likevel hatt bedre arbeidsplassvekst i basisnæringene enn forventet.

Lokaliseringskvotient for Surnadal. 2013. Kilde: Telemarksforskning

Lokaliseringskvotient - Rindal

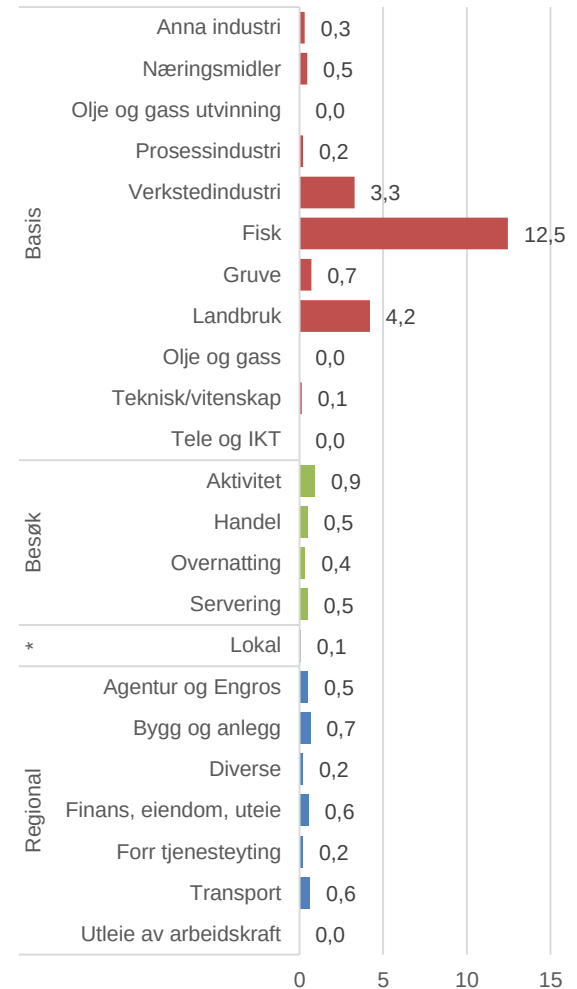
- I Rindal er anna industri og bygg og anlegg de bransjene som sysselsetter flest personer. Anna industri hadde 117 arbeidsplasser i 2013, og antallet utgjør en andel av sysselsettingen som er 5,7 ganger så stor som i Norge. Anna industri er som etter hvert kjent en bransje som har hatt sterk arbeidsplassnedgang nasjonalt de siste tretten årene, spesielt etter finanskrisen.
- Bygg- og anleggsbransjen som sysselsetter nesten like mange, 116 personer i 2013, er 1,4 ganger så stor som i landet som helhet. Denne bransjen har vært i sterk vekst nasjonalt de siste tretten årene. Bransjen har vokst hvert år bortsett fra i 2009.
- Næringsmiddelindustrien er med sine 63 arbeidsplasser mer enn tre ganger så stor som i Norge. Næringsmiddelindustrien har hatt nedgang nasjonalt.
- Landbruket utgjør med sine 91 arbeidsplasser en andel av sysselsettingen som er 5,8 ganger så høy som i Norge. Landbruket er en av bransjene i Norge med sterkest arbeidsplassnedgang.
- Basert på den nasjonale veksten etter finanskrisen, er Rindal blant de 80 kommunene i Norge med minst gunstige strukturelle forhold for vekst. Rindal har på den annen side hatt høyere vekst i næringslivet enn de strukturelle forutsetningene skulle tilsi.

Lokaliseringskvotient for Rindal. 2013. Kilde: Telemarksforskning

Lokaliseringskvotient - Halså

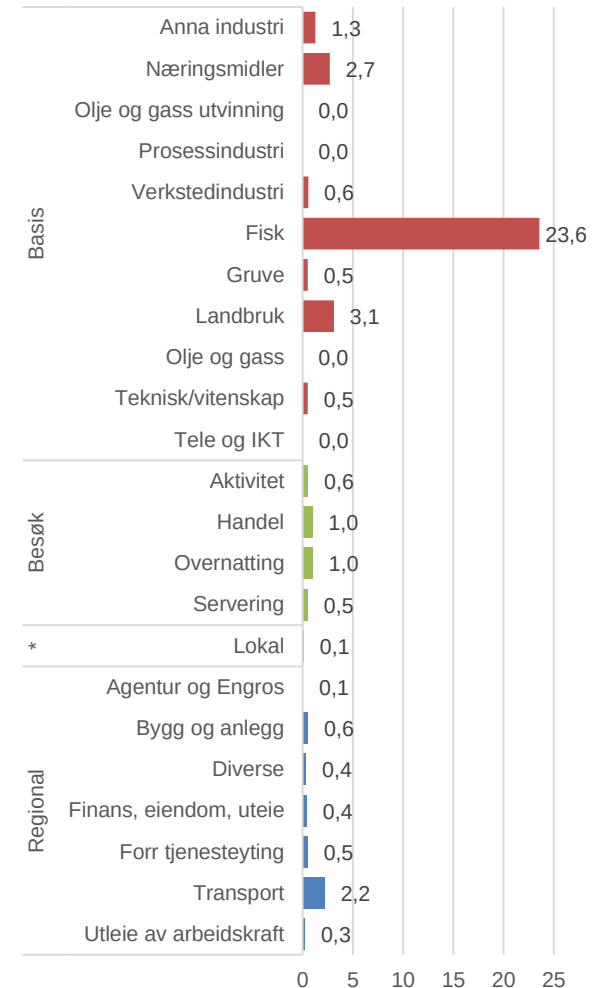
- De største bransjene i Halså er verkstedindustrien, fisket og landbruket.
- Verkstedindustrien sysselsatte 110 personer i 2013, og antallet utgjør en andel av sysselsettingen som er 3,3 ganger så høy som i landet som helhet.
- Fisket sysselsatte 56 personer, og dette antallet utgjør en andel av sysselsettingen som er 12,5 ganger så høy som i landet som helhet. Halså har dermed relativt sett en høy andel av næringslivet tilknyttet fisket.
- Landbruket sysselsatte 50 personer i 2013, og antallet utgjør en andel av sysselsettingen som er 4,2 ganger så høy som i Norge.
- Halså har dermed relativt mye næringsliv i bransjer som har hatt sterk arbeidsplassnedgang på landsbasis de siste tretten årene.
- For øvrig er det relativt lite næringsliv i Halså.
- Basert på Norges arbeidsplassutvikling i de ulike bransjene etter finanskrisen, er Halså blant de 40 kommunene i Norge med minst gunstige strukturelle forhold for arbeidsplassvekst i privat sektor. Halsas arbeidsplassutvikling har imidlertid vært enda dårligere enn forutsetningene skulle tilsi.

Lokaliseringskvotient for Halså. 2013. Kilde: Telemarksforsking

Lokaliseringskvotient - Smøla

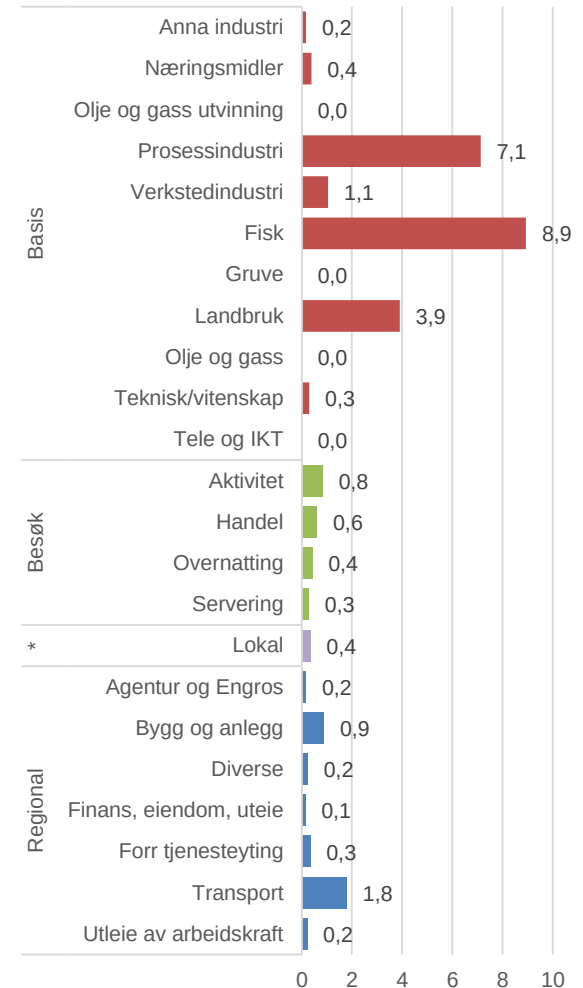
- Fisket er bransjen som sysselsetter flest personer i Smøla. I 2013 var det 146 personer som jobbet i denne bransjen. Antallet utgjør en andel av sysselsettingen som er 23,6 ganger større enn i landet som helhet.
- Transportbransjen er den nest største bransjen i Smøla, og den er relativt sett mer enn dobbelt så stor som i Norge.
- Handelsbransjen er den tredje største bransjen, men denne er relativt sett like stor som i landet som helhet.
- Næringsmiddelindustrien utgjør med sine 56 arbeidsplasser en andel av sysselsettingen som er 2,7 ganger så stor som i Norge. Landbruket, med sine 51 arbeidsplasser, er mer enn tre ganger så stor som i landet som helhet.
- Hvis vi legger den nasjonale veksten i de ulike bransjene etter finanskrisen til grunn, har Smøla kunnet forvente arbeidsplassnedgang og en svakere utvikling enn de fleste andre kommuner. Smøla har imidlertid hatt en mye bedre arbeidsplassutvikling enn de strukturelle forholdene skulle tilsi.

Lokaliseringskvotient for Smøla. 2013. Kilde: Telemarksforsking

Lokaliseringskvotient - Aure

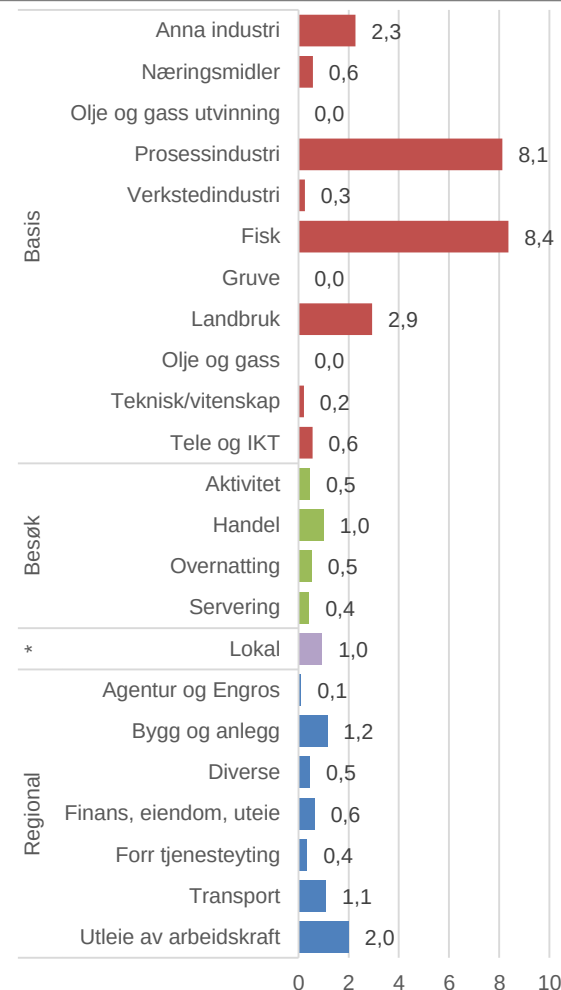
- Bransjene i næringslivet som sysselsetter flest personer i Aure er prosessindustrien og transportbransjen. Disse bransjene sysselsatte 150 personer hver i 2013.
- Antallet arbeidsplasser i prosessindustrien utgjør en andel av sysselsettingen som er 7,1 ganger så høy som i Norge. Prosessindustrien er bransjen med sterkest nasjonal nedgang de siste tretten årene.
- Det er like mange arbeidsplasser i transportbransjen, men siden transportbransjen er større enn prosessindustrien på landsbasis, utgjør antallet arbeidsplasser en andel av sysselsettingen som er 1,8 ganger så stor som i Norge. Også transportbransjen har hatt arbeidsplassnedgang nasjonalt de siste tretten årene.
- Landbruket og handelen er de nest største bransjene med hhv. 104 og 103 arbeidsplasser i 2013. Landbruket er nesten fire ganger så høyt som i landet som helhet, mens handelsbransjen faktisk er relativt liten.
- De 90 arbeidsplassene innen fisket utgjør en andel av sysselsettingen som er 8,9 ganger så høy som i landet som helhet.
- Aure har relativt mye næringsliv i nedgangsbransjer og relativt lite i oppgangsbransjer. Etter finanskrisen har derfor Aure kunnet forvente arbeidsplassnedgang i næringslivet, og de strukturelle forholdene for vekst har vært blant de 50 svakeste av alle de 428 kommunene i Norge. Aure har i tillegg hatt svakere næringsutvikling enn de strukturelle forholdene skulle tilsi.

Lokaliseringskvotient for Aure. 2013. Kilde: Telemarksforsking

Lokaliseringskvotient - Hemne

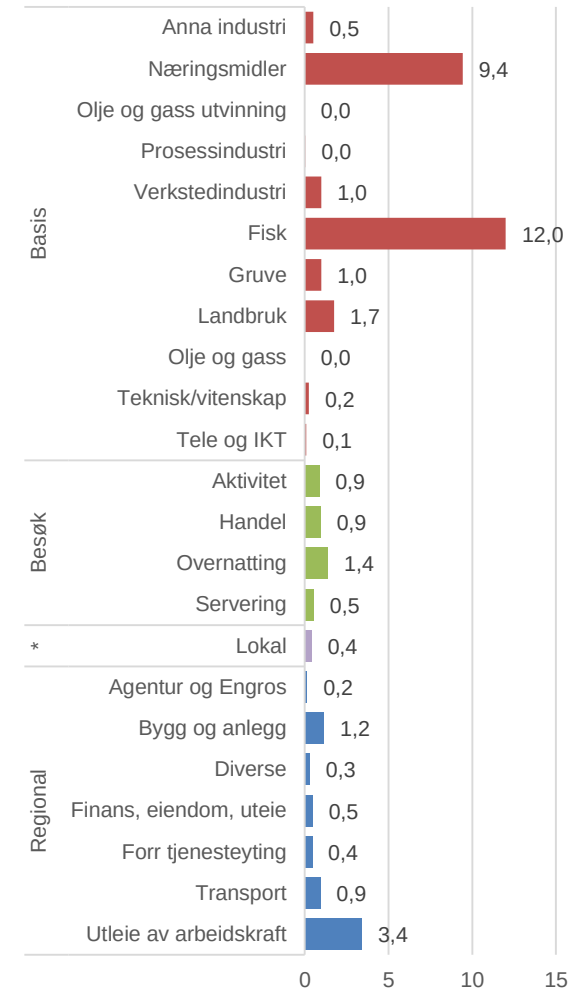
- Prosessindustrien og handelsbransjen er bransjen som sysselsetter flest personer i Hemne. Prosessindustrien sysselsatte 201 personer i 2013, og antallet utgjør en andel av samlet sysselsetting som er 8,1 ganger så høy som i landet som helhet. Handelen, som sysselsetter 200 personer, er relativt sett like stor som i landet som helhet.
- Bygg- og anleggsbransjen er tredje størst, men relativt til landet som helhet er den bare 1,2 ganger større.
- Andelen arbeidsplasser innen fiske er imidlertid betydelig høyere enn i landet som helhet. Fisket, som sysselsatte 99 personer i 2013, utgjør en andel av sysselsettingen som er 8,4 ganger så høy som i Norge.
- Hemne har dermed relativt mye næringsliv i to av bransjene som har hatt sterkest arbeidsplassnedgang nasjonalt de siste tretten årene.
- Landbruket er også forholdsvis stort. De 92 arbeidsplassene utgjør en andel av sysselsettingen som er 2,9 ganger så høy som i landet som helhet.
- Hemnes relativt høye andeler i nedgangsbransjer og relativt lave andeler i oppgangsbransjer har medført at kommunen har kunnet forvente arbeidsplassnedgang etter finanskrisen. Hemne er blant de 50 kommunene i Norge med minst gunstige strukturelle forhold for arbeidsplassvekst i denne perioden. Samtidig har Hemne hatt en betydelig høyere arbeidsplassvekst enn forventet. Hemne har «gått mot strømmen» og skapt flere arbeidsplasser enn forutsetningene skulle tilsi.

Lokaliseringskvotient for Hemne. 2013. Kilde: Telemarksforsking

Lokaliseringskvotient - Hitra

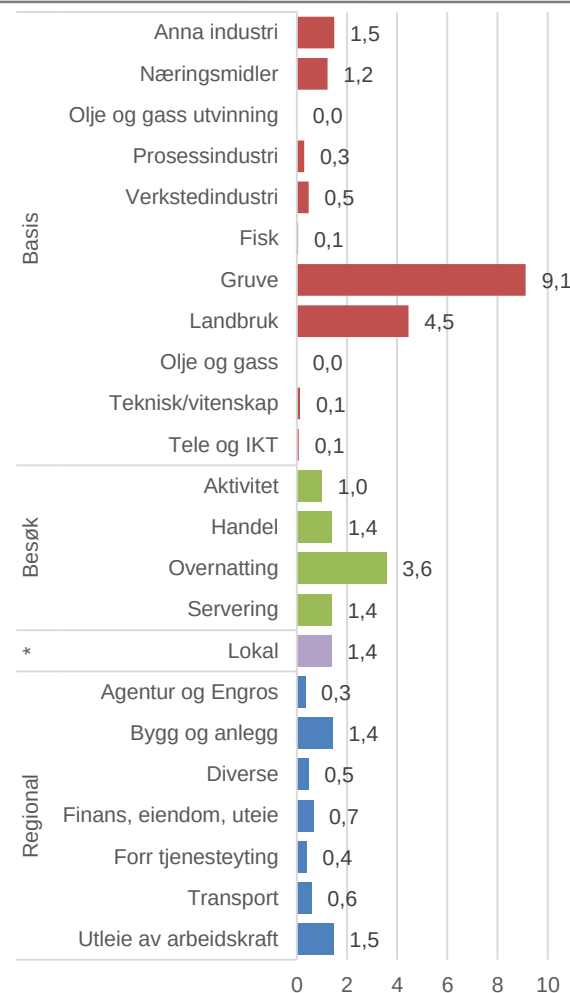
- Næringsmiddelindustrien er bransjen som sysselsetter flest personer på Hitra. I 2013 var det 411 personer som jobbet i denne bransjen. Antallet utgjør en andel av sysselsettingen som er 9,4 ganger så høy som i Norge.
- Bygg- og anleggsbransjen er nest størst, men relativt til landet som helhet er den bare 1,2 ganger større.
- Fisket derimot, med sine 156 arbeidsplasser, utgjør en andel av sysselsettingen som er 12 ganger større enn i Norge.
- Både fiske og næringsmiddelindustri er bransjer som har hatt arbeidsplassnedgang på landsbasis de siste tretten årene.
- Hitra har dermed relativt mye næringsliv i nedgangsbransjer (færre arbeidsplasser) og relativt lite i oppgangsbransjer (flere arbeidsplasser). Basert på den nasjonale veksten - *bransje for bransje* - etter finanskrisen, har dette medført at Hitra har forventet å få arbeidsplassnedgang, men har likevel bedre arbeidsplassutvikling enn i de fleste andre kommuner.
- Hitra har imidlertid hatt sterk arbeidsplassvekst, og veksten har vært bedre enn veksten i Norge når vi justerer for bransjesammensetningen. Faktisk er Hitra blant de ti kommunene i Norge med høyest bransjustert vekst i næringslivet.

Lokaliseringskvotient for Hitra. 2013. Kilde: Telemarksforsking

Lokaliseringskvotient - Oppdal

- I Oppdal er det handelsbransjen som sysselsetter flest personer. 463 personer jobbet innen handelen i Oppdal i 2013. Antallet utgjør en andel av sysselsettingen som er 1,4 ganger så høy som i landet som helhet.
- Bygg- og anleggsbransjen er nest størst med 382 arbeidsplasser i 2013. Bransjen er 1,4 ganger større i Oppdal enn i landet som helhet.
- Den tredje største bransjen er landbruket med 231 arbeidsplasser i 2013. Antallet utgjør en andel av sysselsettingen som er 4,5 ganger så høy som i Norge. Oppdal har dermed relativt mye landbruk, og dette er en bransje som har hatt sterk arbeidsplassnedgang i Norge de siste tretten årene.
- Videre er anna industri, næringsmiddelindustrien og overnattingsbransjen relativt store i Oppdal.
- Gruvedriften sysselsatte 56 personer i Oppdal i 2013. Selv om antallet er beskjedent i forhold til mange andre bransjer i Oppdal, utgjør antallet en andel av sysselsettingen som er 9,1 ganger så høy som i Norge. Oppdal har derfor relativt mye næringsliv innen gruve, og gruvedriften er en bransje i vekst nasjonalt.
- Hvis vi legger Norges vekst i de ulike bransjene etter finanskrisen til grunn, har Oppdal kunnet forvente arbeidsplassnedgang på grunn av mye næringsliv i nedgangsbransjer. Oppdal har i tillegg hatt svakere arbeidsplassutvikling enn de strukturelle forholdene skulle tilsi.

Lokaliseringskvotient for Oppdal. 2013. Kilde: Telemarksforskning

Pending

Antall pendlere

		Arbeidssted																	Syssestette
		Kristiansund	Neset	Fræna	Eide	Averøy	Gjemnes	Tingvoll	Sunndal	Surnadal	Rindal	Halsa	Smøla	Aure	Hemne	Hitra	Oppdal	Utenfor	
Bosted	Kristiansund	10 342	4	16	15	175	23	25	38	11	0	4	22	25	1	0	3	1 529	12 233
	Neset	10	796	8	1	3	20	3	179	3	1	0	0	0	0	0	0	539	1 563
	Fræna	51	0	2 745	119	53	8	1	15	1	0	0	2	4	0	0	2	2 086	5 087
	Eide	51	2	188	923	31	15	1	19	2	0	1	0	1	0	1	0	566	1 801
	Averøy	548	1	51	54	1 928	0	1	3	0	0	0	2	5	0	3	0	368	2 964
	Gjemnes	108	42	21	9	4	656	10	18	0	0	1	0	0	1	0	0	471	1 341
	Tingvoll	204	0	6	2	4	10	911	124	15	0	14	3	2	0	0	1	184	1 480
	Sunndal	27	30	2	0	4	3	25	3 008	22	0	0	1	1	0	0	5	338	3 466
	Surnadal	36	1	1	0	3	1	7	112	2 409	108	52	1	2	3	1	1	311	3 049
	Rindal	4	0	0	0	0	0	1	15	171	724	3	0	0	2	0	1	135	1 056
	Halsa	37	0	0	0	2	2	6	8	90	1	541	0	5	12	1	1	93	799
	Smøla	58	1	0	0	4	0	0	1	2	0	1	939	4	0	0	0	91	1 101
	Aure	128	0	1	0	3	2	0	3	1	0	10	11	1 344	34	1	0	253	1 791
	Hemne	7	0	1	0	0	0	0	0	1	1	8	2	90	1 680	6	0	309	2 105
	Hitra	7	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2	0	4	1 945	0	351	2 310
	Oppdal	5	0	0	2	2	1	2	32	2	1	1	0	0	1	0	2 930	514	3 493
	Utenfor	607	39	495	87	61	78	30	175	116	80	21	43	57	261	341	268		
Arbeidsplasser		12 230	916	3 535	1 212	2 278	819	1 023	3 750	2 846	916	657	1 028	1 540	1 999	2 299	3 212		

- Tabellen over viser antall personer som er bosatt i en av kommunene i utredningen (første kolonne) fordelt på hvor de arbeider. Kristiansund mottar mange pendlere fra Averøy, Tingvoll og Aure.
- Sunndal mottar over hundre pendlere fra Neset, Tingvoll og Surnadal, mens Surnadal mottar over 100 pendlere fra Rindal.
- Rindal på sin side mottok mer enn hundre pendlere fra Surnadal i 2013.
- Over hundre personer pendlet begge veier mellom Fræna og Eide i 2013.

Andelen pendlere

		Arbeidssted																	Sysselsatte
		Kristiansund	Neset	Fræna	Eide	Averøy	Gjemnes	Tingvoll	Sunndal	Surnadal	Rindal	Halsa	Smøla	Aure	Hemne	Hitra	Oppdal	Utenfor	
Bosted	Kristiansund	84,5	0,0	0,1	0,1	1,4	0,2	0,2	0,3	0,1	0,0	0,0	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0	12,5	12 233
	Neset	0,6	50,9	0,5	0,1	0,2	1,3	0,2	11,5	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	34,5	1 563
	Fræna	1,0	0,0	54,0	2,3	1,0	0,2	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	41,0	5 087
	Eide	2,8	0,1	10,4	51,2	1,7	0,8	0,1	1,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	31,4	1 801
	Averøy	18,5	0,0	1,7	1,8	65,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,0	0,1	0,0	12,4	2 964
	Gjemnes	8,1	3,1	1,6	0,7	0,3	48,9	0,7	1,3	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	35,1	1 341
	Tingvoll	13,8	0,0	0,4	0,1	0,3	0,7	61,6	8,4	1,0	0,0	0,9	0,2	0,1	0,0	0,0	0,1	12,4	1 480
	Sunndal	0,8	0,9	0,1	0,0	0,1	0,1	0,7	86,8	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	9,8	3 466
	Surnadal	1,2	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,2	3,7	79,0	3,5	1,7	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	10,2	3 049
	Rindal	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	1,4	16,2	68,6	0,3	0,0	0,0	0,2	0,0	0,1	12,8	1 056
	Halsa	4,6	0,0	0,0	0,0	0,3	0,3	0,8	1,0	11,3	0,1	67,7	0,0	0,6	1,5	0,1	0,1	11,6	799
	Smøla	5,3	0,1	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,1	0,2	0,0	0,1	85,3	0,4	0,0	0,0	0,0	8,3	1 101
	Aure	7,1	0,0	0,1	0,0	0,2	0,1	0,0	0,2	0,1	0,0	0,6	0,6	75,0	1,9	0,1	0,0	14,1	1 791
	Hemne	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,1	4,3	79,8	0,3	0,0	14,7	2 105
	Hitra	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,2	84,2	0,0	15,2	2 310
	Oppdal	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	0,9	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	83,9	14,7	3 493
	Utenfor	5,0	4,3	14,0	7,2	2,7	9,5	2,9	4,7	4,1	8,7	3,2	4,2	3,7	13,1	14,8	8,3		
Arbeidsplasser		12 230	916	3 535	1 212	2 278	819	1 023	3 750	2 846	916	657	1 028	1 540	1 999	2 299	3 212		

- Tabellen over viser andelen av den sysselsatte befolkningen fordelt på hvor de arbeider i 2013.
- 18,5 prosent av den sysselsatte befolkningen i Averøy jobber i Kristiansund, mens 13,8 prosent av den sysselsatte befolkningen i Tingvoll jobber i Kristiansund.
- Mens 10,4 prosent av de som bor i Eide jobber i Fræna, er det bare 2,3 prosent av den sysselsatte befolkningen i Fræna som jobber i Eide.
- 11,5 prosent av den sysselsatte befolkningen i Neset jobber i Sunndal,.
- 16,2 prosent av den sysselsatte befolkningen i Rindal og 11,3 prosent fra Halsa jobber i Surnadal.
- Mange av kommunene i utredningen har en høy andel som bor og jobber i samme kommune. Dette gjelder spesielt Kristiansund, Sunndal, Smøla, Hitra og Oppdal.
- I Neset, Fræna og Eide jobber bare litt over halvparten av den sysselsatte befolkningen i egen kommune.

Endring i andelen pendlere, 2000-2013

		Arbeidssted																	Sysselsatte
		Kristian- sund	Neset	Fræna	Eide	Averøy	Gjemnes	Tingvoll	Sunndal	Surnadal	Rindal	Halsa	Smøla	Aure	Hemne	Hitra	Oppdal	Utenfor	
Bosted	Kristiansund	1,9	0,0	0,0	-0,1	0,3	-0,2	0,0	0,1	0,0	0,0	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-2,1	15,6
	Neset	0,0	-15,0	0,1	-1,6	0,1	0,7	0,2	6,3	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,2	9,3	2,3
	Fræna	0,4	-0,1	-8,1	-0,1	0,7	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6,9	13,6
	Eide	1,4	0,1	1,4	-11,1	-0,4	0,3	0,1	1,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	6,9	13,3
	Averøy	7,0	0,0	0,9	0,2	-8,3	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	13,4
	Gjemnes	2,3	0,4	0,5	-0,6	-0,3	-4,5	-0,1	1,0	-0,2	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	0,1	0,0	0,0	1,6	-0,3
	Tingvoll	6,7	-0,4	0,2	-0,1	0,0	0,1	-9,5	-1,6	0,8	0,0	0,4	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	3,2	3,6
	Sunndal	-0,3	0,3	0,0	0,0	0,1	0,0	0,3	-1,3	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,0	-0,1	1,3	-5,1
	Surnadal	-0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,1	-3,3	1,1	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,5	1,7
	Rindal	0,1	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	1,4	6,1	-11,1	0,1	0,0	0,0	0,1	-0,1	0,1	3,3	3,0
	Halsa	0,2	0,0	-0,2	-0,1	-0,1	0,3	0,2	0,4	5,9	0,1	-6,7	0,0	-0,7	0,8	-0,7	0,1	0,6	-6,1
	Smøla	1,0	0,1	0,0	0,0	-0,3	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0	7,3	-1,7	-0,1	-0,1	0,0	-6,0	-0,8
	Aure	-1,7	0,0	-0,2	0,0	-0,1	0,0	-0,1	0,1	-0,2	0,0	0,3	0,1	-1,0	0,8	-0,3	0,0	2,3	2,6
	Hemne	-1,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,0	-0,4	0,1	1,3	-1,7	-0,2	0,0	3,0	3,0
	Hitra	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,1	-0,1	0,2	2,3	0,0	-2,3	19,2
	Oppdal	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	-0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-1,1	1,3	10,0
Utenfor	1,0	-1,2	3,9	-0,8	-0,9	4,5	0,5	2,5	-0,6	2,8	0,5	2,1	-0,8	2,2	2,4	0,6			
Arbeidsplasser		21,5	-19,6	6,3	-7,8	3,7	-1,8	-7,4	1,9	1,5	-3,4	-14,6	11,6	1,6	4,9	24,4	9,2		

- Tabellen over viser endring i andelen pendlere fra 2000 til 2013. Verdiene er angitt i prosentpoeng. Siste rad viser prosentvis endring i antall arbeidsplasser. Siste kolonne viser prosentvis endring i antall sysselsatte.
- I Kristiansund, Smøla og Hitra har andelen som bor og jobber i samme kommune økt. I de øvrige kommunene har andelen gått ned. Andelen som bor og jobber i samme kommune har gått betydelig ned i Neset, Fræna, Eide, Averøy, Tingvoll og Rindal.
- Andelen som pendler fra Averøy og Tingvoll til Kristiansund har økt. Andelen pendlere fra Neset til Sunndal har også økt. Det har også pendlingen fra Rindal og Halsa til Surnadal.
- Blant mange kommuner i utredningen har det ikke foregått pendling verken i 2000 eller i 2013.
- Atlanterhavstunnelen mellom Averøy og Kristiansund åpnet i 2009, og ga veiforbindelse mellom de to kommunene. Pendlingen fra Averøy til Kristiansund har økt etter 2009, men den økte mer i perioden 2000-2006. Andelen av den sysselsatte befolkningen i Kristiansund som pendler til Averøy er lav, men blant de som pendler ut av Kristiansund, har andelen til Averøy økt noe siden 2009. Antallet personer som her bosatt i Kristiansund og som jobber i Averøy har økt fra 105 i 2009 til 175 i 2013.

Bo- og arbeidsmarkedsregioner

Pendlingsmatrisen underbygger inndelingen i bo- og arbeidsmarkedsregioner. Bo- og arbeidsmarkedsregionene er blant annet delt opp ut fra senterstruktur, pendling mellom kommuner og reisetid mellom kommunesentre.

De seksten kommunene i utredningen er fordelt på ni forskjellige bo- og arbeidsmarkedsregioner.

Over tid kan inndelingen i bo- og arbeidsmarkedsregioner endres, for eksempel ved utbygging av nye samferdselsforbindelser som gir kortere reisetid og andre pendlingsmønstre.

Bo- og arbeidsmarkedsregion	Kommuner
Kristiansund	Kristiansund, Averøy og Tingvoll
Molde	Neset, Fræna, Eide og Gjemnes
Sunndal	Sunndal
Surnadal	Surnadal, Rindal og Halså
Smøla	Smøla
Aure	Aure
Hemne	Hemne
Hitra/Frøya	Hitra
Oppdal/Rennebu	Oppdal

Kommunene i utredningen fordelt på bo- og arbeidsmarkedsregioner. Kilde: NIBR - Gundersen og Juvkam 2013

Pendling til bo- og arbeidsmarkedet

- Som vi så på den forrige siden, så tilhører kommunene i utredningen flere ulike bo- og arbeidsmarked. I tabellen til høyre har vi for den enkelte kommune vist hvilken kommune de pendler mest til innenfor samme bo- og arbeidsmarkedsregion. Vi har kun vist kommuner som har minst 10 prosent utpendling til en annen kommune.
- Som vi ser har Nesset, Eide, Fræna og Gjemnes høy pendling til Molde.
- Regjeringens ekspertutvalg har anbefalt at kommuner som har høyere enn 25 prosent pendling, bør utgjøre en komme. I denne utredningen er det kun Fræna og Gjemnes som har pendling over 25 prosent til en annen kommune, og dette er til Molde.

Kommune	Størst pendling til:	Andel (prosent)
Kristiansund	-	-
Averøy	Kristiansund	18,5
Tingvoll	Kristiansund	13,8
Nesset	Molde	20,9
Eide	Molde	21,0
Fræna	Molde	29,7
Gjemnes	Molde	26,3
Sunndal	-	-
Surnadal	-	-
Rindal	Surnadal	16,2
Halsa	Surnadal	11,3
Smøla	-	-
Aure	-	-
Hemne	-	-
Hitra	-	-
Oppdal	-	-

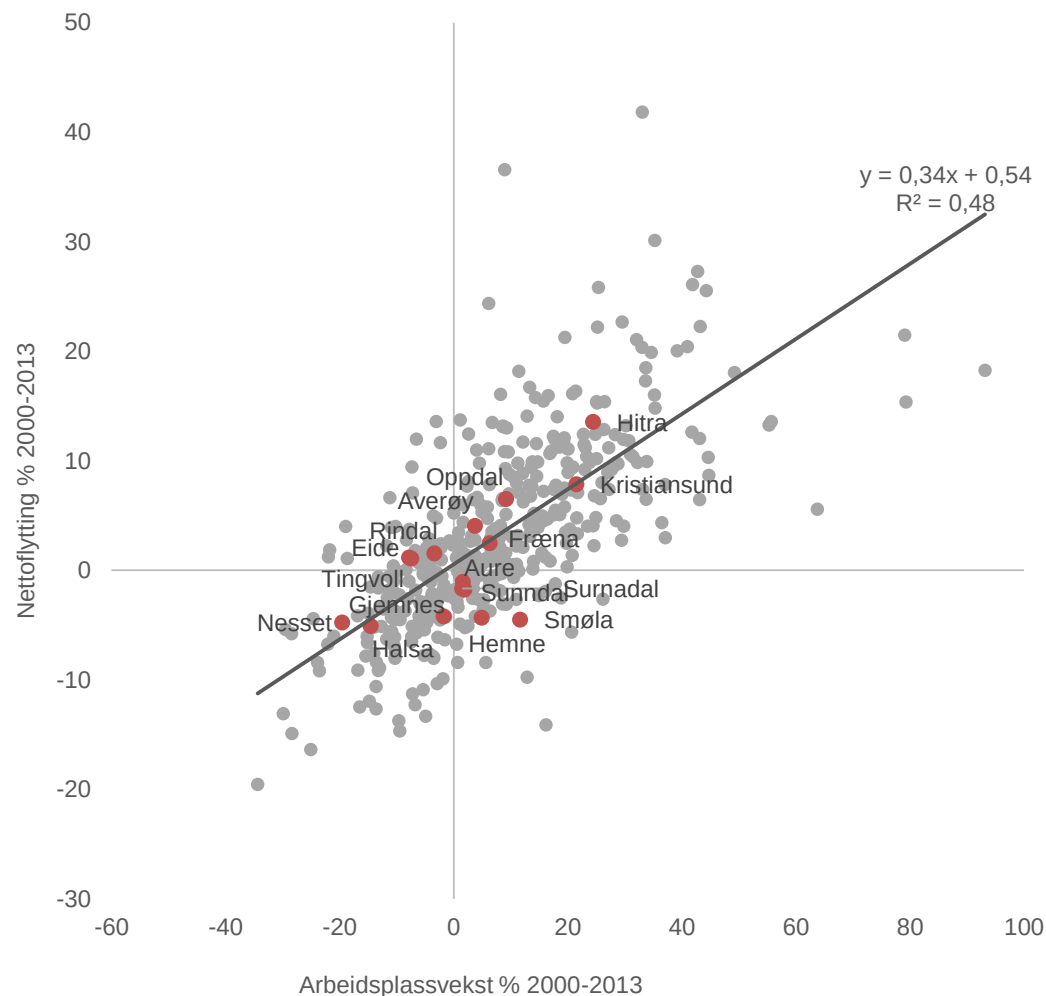
Bostedsattraktivitet

Bostedsattraktivitet - innledning

Flytting og arbeidsplassvekst er de dominerende størrelsene for å beskrive regional utvikling. Det er åpenbart en sterk positiv sammenheng mellom et steds nettoflytting og den samlede arbeidsplassveksten. Steder med sterk vekst i antall arbeidsplasser vil trekke til seg innflyttere, og da vil den sterke arbeidsplassveksten være en årsak til innflyttingen. Andre steder kan ha sterk innflytting uten arbeidsplassvekst i en periode, og da vil denne innflyttingen føre til arbeidsplassvekst i skjermede sektorer i andre perioder. Flytting og arbeidsplassvekst vil dermed ha en gjensidig positiv påvirkning.

Figuren til høyre viser hvordan sammenhengen mellom nettoflytting og arbeidsplassvekst har vært i kommunene i Norge i perioden 2000 – 2013. Streken viser den forventede nettoflyttingen, gitt arbeidsplassveksten.

Hitra har hatt høyest arbeidsplassvekst, og nettoflyttingen har vært høyere enn arbeidsplassveksten isolert sett skulle tilsi. Kristiansund har også hatt arbeidsplassvekst, og nettoflyttingen har vært som forventet av arbeidsplassveksten. Hemne og Smøla har hatt lavere nettoflytting enn arbeidsplassveksten isolert sett skulle tilsi.

Strukturelle flyttefaktorer og bostedsattraktivitet

Som vist vil arbeidsplassveksten på et sted påvirke nettoflyttingen på en positiv måte. Noen steder har bedre flyttebalanse enn arbeidsplassveksten tilsier, mens andre har mye dårligere flyttebalanse. Det er dermed faktorer ved siden av arbeidsplassveksten på et sted som har stor betydning for flyttebalansen. Dette har vi kalt strukturelle forhold. Det vil si forhold som ligger utenfor kommunens handlingsrom på kort og mellomlang sikt. Det er ting de ikke kan noe for, og bare må ta til etterretning.

Tre strukturelle forhold som vi har funnet at har betydning for kommuners nettoflytting i Norge er:

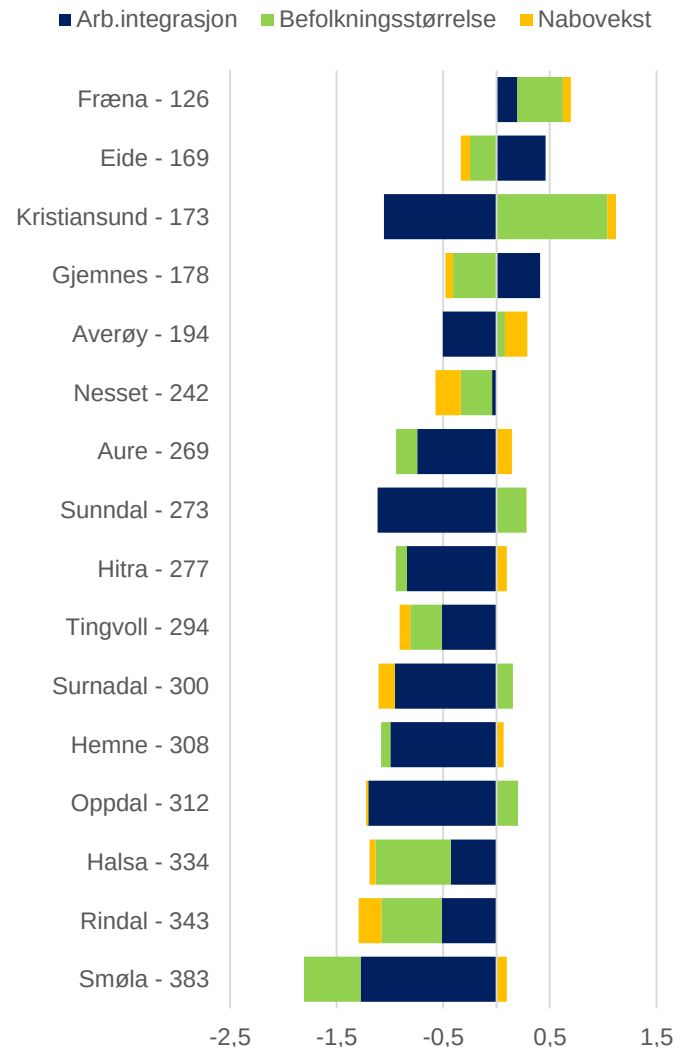
- Befolkningens størrelse. *Befolkningsstørrelsen* til stedet er tatt med som variabel fordi vi finner en positiv og signifikant effekt av et steds befolkningsstørrelse på nettoflyttingen. Steder med en stor befolkning har systematisk bedre flyttebalanse enn steder med lav befolkning. Det er et uttrykk for at steder med en høy konsentrasjon av folk virker tiltrekkende.
- Arbeidsmarkedsintegrasjonen. *Arbeidsmarkedsintegrasjon* er et mål på graden av pendling i kommunen. Den måles gjennom å legge sammen den prosentvise andelen av den sysselsatte befolkningen i kommunen som pendler ut med den prosentvise andelen av arbeidsplassene i kommunen som det pendles inn til. Steder med høy arbeidsmarkedsintegrasjon har systematisk bedre flyttebalanse enn steder med lav. Det betyr at steder som ligger innenfor et større arbeidsmarked, og dermed har gode pendlingsmuligheter, får en gevinst i form av høyere netto innflytting.
- Naboveksten, dvs. veksten i antall arbeidsplasser i kommunene som er i pendlingsavstand. Den tredje strukturelle faktoren, *nabovekst*, er vekst i antall arbeidsplasser på omkringliggende steder som ligger innenfor pendlingsavstand. Dersom det er arbeidsplassvekst i nabokommunene, vil dette føre til høyere netto innflytting.

Telemarksforskning har analysert hvordan disse faktorene påvirker nettoflyttingen i kommunene i Norge og Sverige i en regresjonsanalyse med input av data fra 2000 til og med 2013. Når vi kjenner disse sammenhengene, kan vi analysere hvordan disse faktorene hver for seg – og til sammen – har påvirket nettoflyttingen i en bestemt kommune.

Et steds *bostedsattraktivitet* blir målt som en restfaktor, dvs. avviket mellom den faktiske nettoflyttingen og den forventede nettoflyttingen når vi tar hensyn til stedets arbeidsplassvekst, nabovekst, befolkningsstørrelse og arbeidsmarkedsintegrasjon. Steder som har bedre nettoflytting enn forventet vil da bli karakterisert som attraktive som bosted. Slike steder har egenskaper som fører til høyere nettoflytting enn hva som er «statistisk normalt». Stedet får altså en nettoflytting som er bedre enn forutsetningene tilsier. Vi antar at dette skyldes kvaliteter ved stedet. Det kan være mange ulike steds kvaliteter som kan forklare hvorfor et sted har høyere innflytting enn forutsetningene skulle tilsi. Dette er steds kvaliteter som kan påvirkes lokalt. Bostedsattraktiviteten er dermed mulig å påvirke gjennom et lokalt handlingsrom, mens de strukturelle faktorene betegner stedets forutsetninger som vanskelig kan påvirkes.

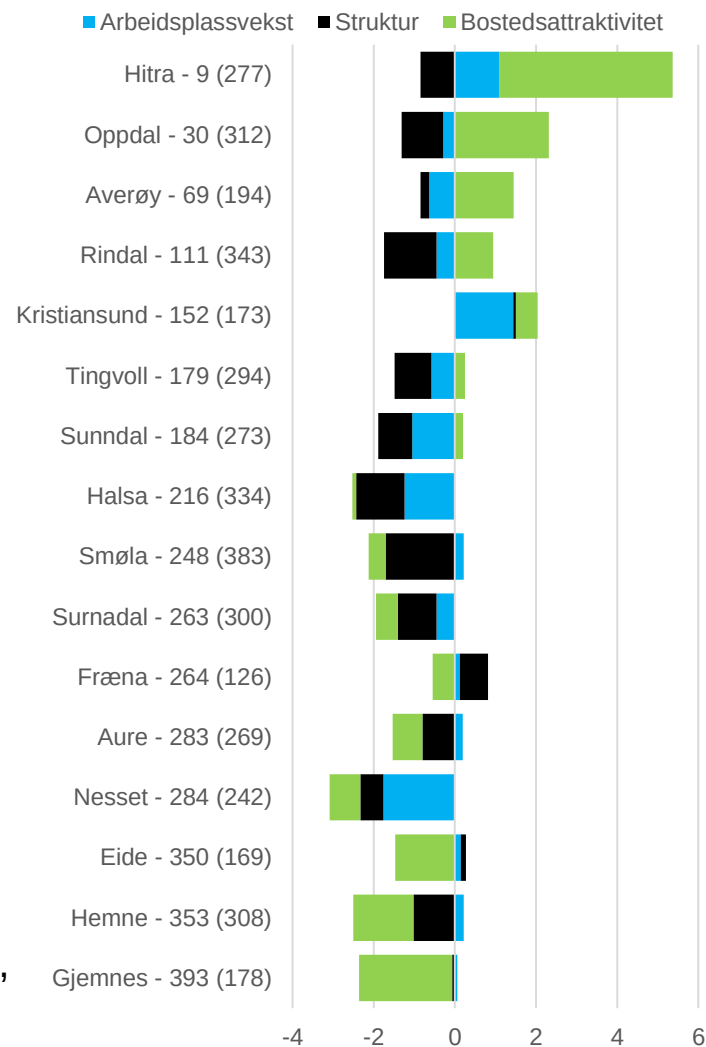
Strukturelle forhold for flytting

- Figuren til høyre viser hvordan de strukturelle flyttefaktorene har påvirket den delen av nettoflyttingen som ikke kan forklares av arbeidsplassutvikling for den siste tolvårsperioden.
- Fræna har tjent innflyttere på grunn av sin relativt høye befolkningsstørrelse. Det har også Kristiansund.
- Fræna, Eide og Gjemnes har en god arbeidsmarkedsintegrasjon, og det har bidratt positivt til nettoflyttingen til kommunene.
- Mange av kommunene har lav arbeidsmarkedsintegrasjon. Det kan skyldes lange avstander og dårlige kommunikasjoner. Den lave arbeidsmarkedsintegrasjonen har påvirket nettoflyttingen til nesten alle kommunene i utredningen negativt (alle kommunene utenom Fræna, Eide og Averøy).
- Noen av kommunene har tapt innflyttere på grunn av en lav befolkningsstørrelse. Det gjelder spesielt Halså og Rindal.
- Vi har rangert de strukturelle forholdene blant kommunene i Norge. Fræna, Eide, Kristiansund, Gjemnes og Averøy har bedre strukturelle forhold for flytting enn de fleste andre kommuner.

Bostedsattraktivitet i hver kommune

- Figuren til høyre viser hvordan nettoflyttingen relativt til landet som helhet den siste tolvårsperioden kan dekomponeres i effekt av arbeidsplassvekst, strukturelle flyttefaktorer og bostedsattraktivitet. Tallet ved siden av kommunenavnet angir rangeringen av bostedsattraktiviteten blant landets 428 kommuner, mens tallet i parentes angir rangeringen av de strukturelle flytteforholdene som ble beskrevet over.
- Hitra har hatt en betydelig bedre flyttebalanse enn arbeidsplassveksten og de strukturelle forholdene skulle tilsi, og har derfor vært attraktiv som bosted. Bare åtte kommuner i Norge har hatt høyere bostedsattraktivitet i denne perioden.
- Oppdal har også bedre flyttebalanse enn forventet og har i løpet av den siste tolvårsperioden vært Norges 30. mest attraktive bostedskommune.
- Averøy, Rindal, Kristiansund, Tingvoll og Sunndal har hatt positiv bostedsattraktivitet.
- Eide, Hemne og Gjemnes har hatt negativ bostedsattraktivitet, og de er rangert blant Norges 80 minst attraktive bostedskommuner for den siste tolvårsperioden.

Vurdering av strukturalternativene

Innledning

- Vi har, som vist til under innledningskapittelet, laget et system med vurderingskriterier til hvert strukturalternativ. Hvert kriterium gis en poengsum, og til slutt får vi en samlet poengsum for hvert alternativ.
- På de følgende sidene har vi skrevet litt om grunnlaget for noen av vurderingskriteriene:
 - Kapasitet og kompetanse til samfunnsutvikling knyttet opp mot befolkningsgrunnlag. En oversikt over kapasitet i kommunene.
 - Alder for kommuneplanene i de enkelte kommunene.
 - En redegjørelse for hvilken reisetid som er brukt i vurderingene.
 - Vurdering av næringsstrukturen i de 13 alternativene.

Kapasitet og kompetanse - generelt

Resultat fra NIVI Rapport 2014:1 Kartlegging av plankapasitet og plankompetanse i kommunene, sier noe om kapasiteten og kompetansen til landets kommuner til å ivareta planlegging etter krav i plan- og bygningsloven.

Kapasitet er definert som «kommunenes evne til å ivareta alle oppgaver og den saksmengden kommunene står overfor». 61 % av kommunene har 0,5 årsverk eller mindre til samfunnsplanlegging og 32 % av kommunene har 0,5 årsverk eller mindre til arealplanlegging.

Et fagmiljø kan per definisjon minimum bestå av 2 personer, og det betyr at kun 28 % av kommunene har fagmiljø til å ivareta arealplanlegging og kun 6 % av kommunene har fagmiljø til å ivareta samfunnsplanlegging.

Jo mindre kommunestørrelsene er, jo høyere er opplevelsen av manglende kapasitet på planområdet.

Kompetanse er definert som «tilgang til personale med nødvendig formalkompetanse og/eller realkompetanse innenfor planlegging». 82 % av kommunene mener de i stor grad har nødvendig fagkompetanse til å ivareta oppgavene innenfor arealplanlegging og 68 % av kommunene mener de i stor grad har nødvendig fagkompetanse til å ivareta oppgavene innenfor samfunnsplanlegging.

Utdanningsbakgrunnen blant samfunns- og arealplanleggere i kommunene er variert, og et fellestrekk synes å være utfordringer i rekruttering av sivilingeniører, arkitekter og arealplanleggere.

Det ser ut til at landets kommuner gjennomgående har bedre kompetanse enn kapasitet. Men i små fagmiljø, eller der fagmiljø ikke eksisterer, kan det være svært utfordrende å opprettholde og utvikle fagkompetanse.

Kapasitet til samfunnsplanlegging og arealplanlegging

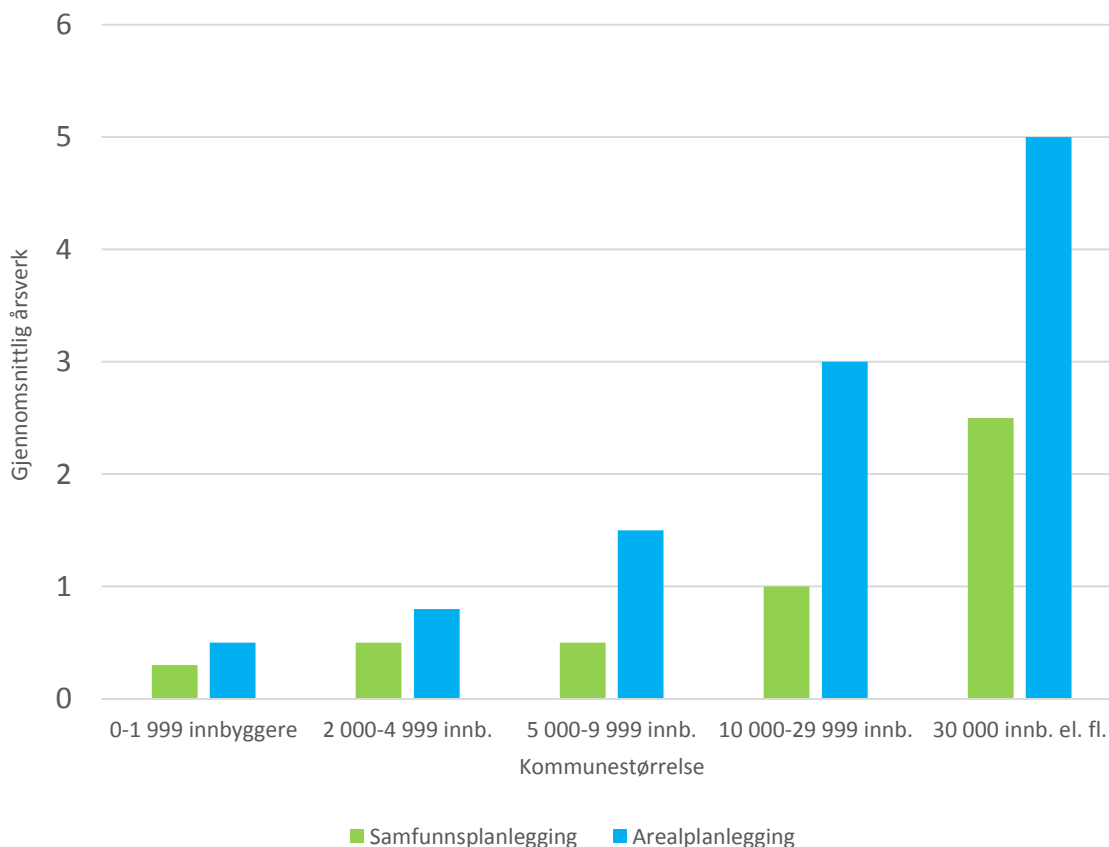
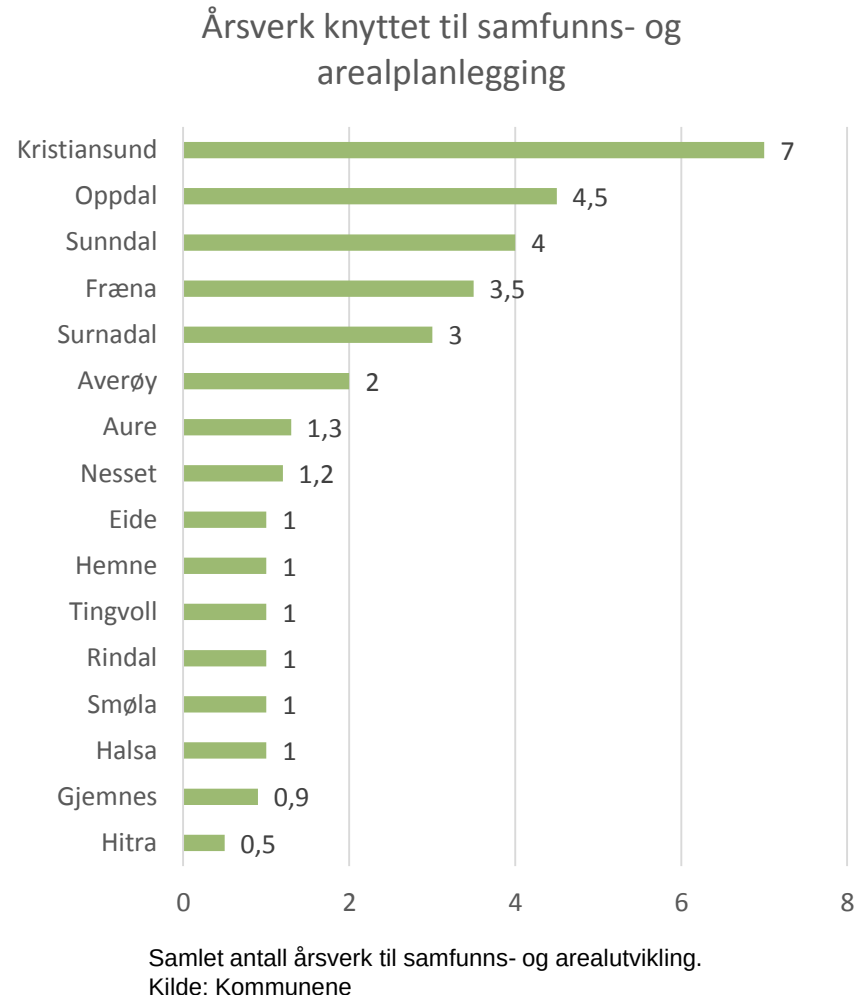

Diagram basert på tabell 3.2 NIVI Rapport 2014:1

Kapasitet i kommunene

- Figuren til høyre viser hvor mange årsverk hver av kommune har samlet til samfunnsplanlegging og arealplanlegging.
- Det varierer mellom kommunene om årsverkene er knyttet til en eller flere personer. For eksempel har Eide en kommuneplanlegger i 100 % stilling, mens Gjemnes har 0,9 årsverk fordelt på 4 personer. På forrige side definerte vi at et fagmiljø må bestå av to personer. Dersom en legger til grunn en slik definisjon, så varierer det altså mellom kommunene om en har et fagmiljø for planlegging.
- På forrige side så vi at det er sammenheng mellom befolkningsstørrelse og antall årsverk til planlegging. Dette er naturlig siden oppgavene er flere i en større kommune.
- Det samme mønsteret ser vi blant kommunene på Nordmøre og omegn. De seks kommunene som er over 5 000 i innbyggertall (Kristiansund, Fræna, Oppdal, Sunndal, Surnadal og Averøy) er også de kommunene som har flest årsverk. Den kommunen som skiller seg mest ut er Hitra, som har færre årsverk enn den størrelsen skulle tilsi i denne sammenligningen.
- Vi tar forbehold om at kommunene har definert årsverk til planlegging noe ulikt, men de er bedt om å oppgi årsverk knyttet til samfunns- og arealplanlegging.

Alder for kommuneplaner (2014)

- Plan og bygningsloven setter rammene for samfunns- og arealplanleggingen i kommunene.
- Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en *kommunal planstrategi* (§ 10-1). Den kommunale planstrategien er et hjelpemiddel for kommunen til å fastlegge videre planarbeid og skal omfatte strategiske valg knyttet til lokal samfunnsutvikling.
- Kommunen skal ha en samlet kommuneplan som omfatter samfunnsdel og arealdel (§ 11-1). *Kommuneplanens samfunnsdel* tar stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunen som samfunn og som organisasjon og bør beskrive og vurdere alternative utviklingsstrategier. Handlingsdelen angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer, og revideres årlig. *Kommuneplanens arealdel* er en overordnet plan som viser sammenhengen mellom framtidig samfunnsutvikling og bruk av arealene i kommunen.
- Alder på kommuneplanen kan gi en indikasjon på kapasiteten til å drive med planarbeid i kommunen. Det kan også være andre årsaker til at det er lenge siden forrige rulling av kommuneplanen.
- Informasjon i tabellen til høyre er hentet fra Kostra og viser alder for kommuneplanene til de 16 kommunene i denne utredningen.

Kommune	Kommuneplanens arealdel	Kommuneplanens samfunnsdel
Kristiansund	3	2
Fræna*	11	2
Eide	9	9
Averøy	5	5
Gjemnes	11	11
Tingvoll	7	0
Sunndal	7	0
Surnadal	7	0
Rindal	1	3
Halsa	16	2
Smøla	6	6
Aure	6	6
Hitra	4	0
Hemne	0	0
Oppdal	3	4
Neset*	2	2

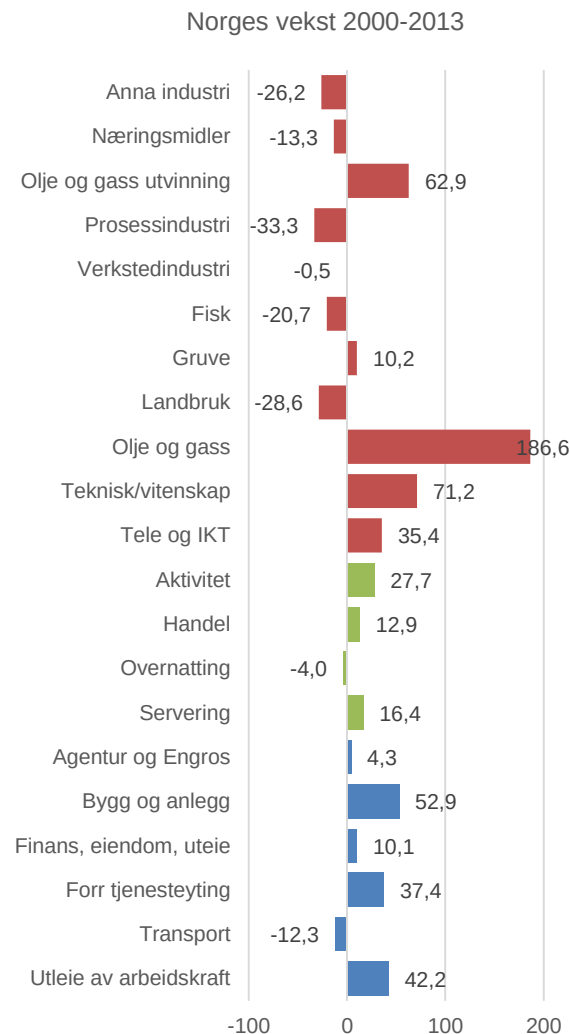
*Tall fra Fræna og Neset er fra 2013, men lagt til et år (2013+1).

Reisetid

- For å beregne reisetid mellom ulike tettsteder i kommunene, har vi benyttet oss av Statens vegvesen sitt verktøy www.visveg.no. På visveg.no kan man velge mellom raskeste vei, korteste vei og «kjør som turist». Vi har tatt utgangspunkt i raskeste vei og reiseavstandene er oppgitt i minutter.
- Det er verdt å merke seg at vi ikke har lagt inn ekstra ventetid for ferge på de strekningene som har det. Dersom man ønsker å ta hensyn til dette, er det for eksempel mulig å legge til en ventetid på ferge som halvparten av den tiden som er mellom fergeavgangene.
- Vi har markert strekningene som har ferge med grått i avstandstabellene i vurderingene nedenfor.
- Infrastrukturen er stadig i endring. Både utbygging av nye samferdselsprosjekter, nye båttruter eller annet vil kunne endre hvordan innbyggerne beveger seg og reiseavstandene mellom ulike steder. Det vil dermed kunne være avgjørende for en sammenslåing er gjennomførbar eller ikke.

Vurdering av næringsstrukturen i de 13 alternativene

- Som figuren til høyre viser, er det noen bransjer i Norge som har hatt høy vekst og noen bransjer som har hatt lav vekst de siste tretti årene.
- De fleste steder i Norge har mye næringsliv i bransjer som har hatt nedgang, bransjer som tradisjonell industri, fiske og landbruk. De fleste steder i Norge har derfor i utgangspunktet hatt ugunstige strukturelle forhold for å oppnå arbeidsplassvekst i næringslivet.
- Noen få og store kommuner har mye næringsliv i oppgangsbransjene, som teknologiske tjenester og olje og gass, og det er da kun disse som basert på sin bransjestruktur har kunnet forvente arbeidsplassvekst de siste årene.
- Ingen av alternativene i denne utredningen har i de siste årene kunnet forvente vekst i antall arbeidsplasser i næringslivet, dersom veksten *bransje for bransje* skulle vært som på landsbasis.
- Hvis vi derimot rangerer bransjestrukturen til kommunene i Norge og sammenstiller den med bransjestrukturen i de ulike alternativene, kommer noen av alternativene godt ut – *i forhold til de fleste andre kommuner i Norge*.
- Alt 4, 3, 2 og 1 (i denne rekkefølgen) har hatt bedre strukturelle betingelser for vekst i næringslivet enn de fleste andre kommuner.
- Alt 7 og 13 har hatt middels strukturelle betingelser for vekst. Det betyr at det er like mange kommuner som har kunnet forvente høyere vekst som det er kommuner som har kunnet forvente lavere vekst.
- Alt 5, 8, 9 og 6 har hatt dårligere strukturelle forhold for vekst enn de fleste andre kommuner.
- Alt 12, 11 og 10 er steder hvis strukturelle betingelser for vekst i næringslivet har vært lik de kommunene i Norge med aller svakest bransjestruktur.
- Som tidligere nevnt er denne analysen basert på historiske tall. Utviklingen fremover kan fort bli annerledes enn utviklingen som har vært de siste årene.

Alternativ 1:

Kristiansund

+ Averøy

+ Eide

+ Gjemnes

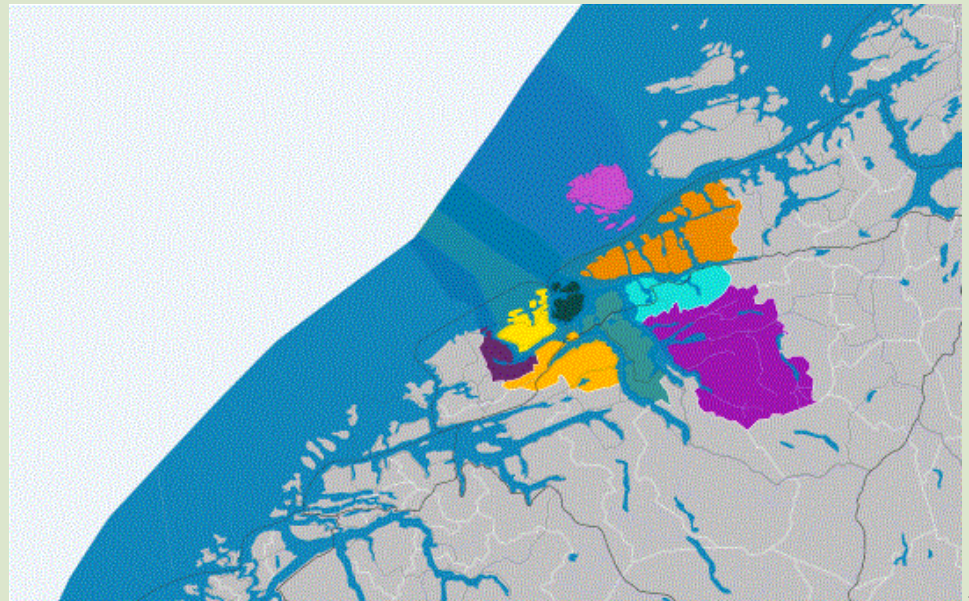
+ Tingvoll

+ Aure

+ Smøla

+ Halså

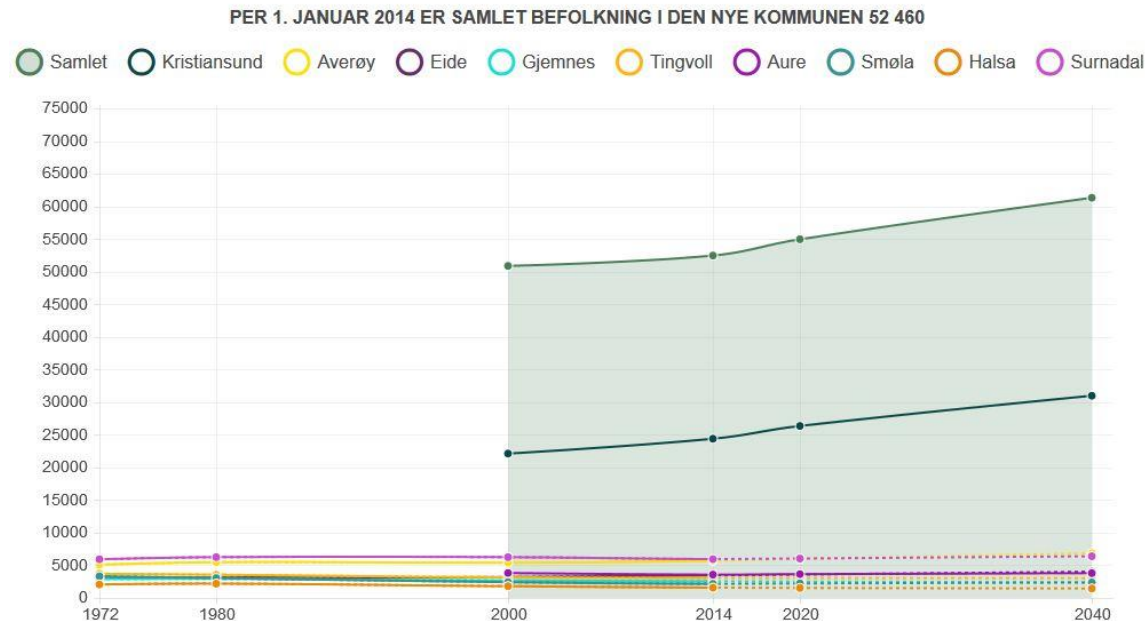
+ Surnadal

Befolkningsutvikling

- Nye Storkommune Nordmøre – Kristiansund-Surnadal-Averøy-Aure-Eide-Gjemnes-Tingvoll-Smøla-Halsa kommune ville per 1. januar 2014 hatt en samlet befolkning på 52 460 innbyggere. Dette er betydelig høyere enn innbyggertallet ekspertutvalget mener en kommune minst bør ha (15 000 – 20 000) for å ha tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse til å ivareta kommunens rolle som samfunnsutvikler.
- Det er forventet at innbyggertallet vil øke fram mot 2040, hvor det antas å være 61 313.

2014	2040
Samlet: 52460	Samlet: 61313
Kristiansund: 24395	Kristiansund: 30985
Surnadal: 5954	Averøy: 6855
Averøy: 5687	Surnadal: 6395
Aure: 3577	Eide: 4018
Eide: 3471	Aure: 3805
Tingvoll: 3064	Tingvoll: 3033
Gjemnes: 2565	Gjemnes: 2393
Smøla: 2166	Smøla: 2375
Halsa: 1581	Halsa: 1454

Figuren er hentet fra www.nykommune.no. Kommunal- og moderniseringsdepartementet oppgir ikke Innbygger for Aure og Kristiansund før 2000, derfor starter vurderingen av samlet innbyggertall i 2000. Det er disse to kommunene som har hatt sammenslåing på 2000-tallet.

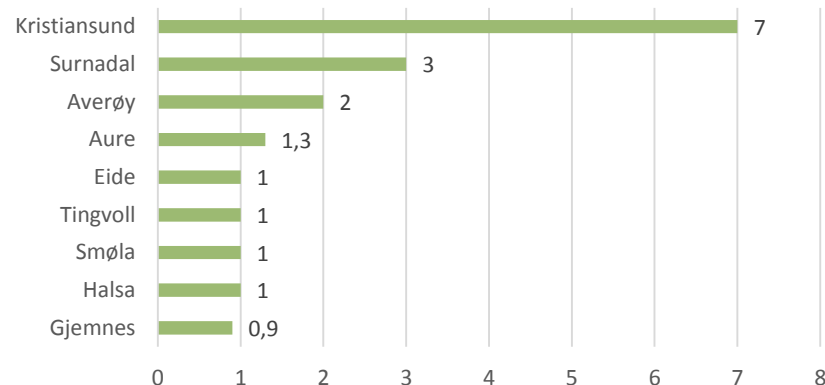
Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse

- I tabellen under har vi laget en oversikt over alderen på kommuneplanens areal- og samfunnsdel hentet fra Kostra (2014). Det kan si noe om kapasiteten og kompetansen kommunene har til å ha oppdaterte planer som legger rammene for en del av samfunnsutviklingen det jobbes med i kommunene. Gjemnes har en gammel kommuneplan, men det skyldes delvis avklaringer rundt lokalisering av nytt sykehus for Nordmøre og Romsdal. Kommunen har opplyst at de skal i gang med å rullere kommuneplanen nå. Eide har også en forholdsvis gammel plan og Halså har en lite oppdatert arealdel av kommuneplanen.

Kommune	Kommuneplanens arealdel	Kommuneplanens samfunnsdel
Kristiansund	3	2
Eide	9	9
Averøy	5	5
Gjemnes	11	11
Tingvoll	7	0
Halsa	16	2
Smøla	6	6
Aure	6	6
Surnadal	7	0

- NIVI Rapport 2014:1 sier at et fagmiljø bør bestå av minimum 2 personer, og jo mindre kommunistørrelsen er, jo høyere er opplevelsen av manglende kapasitet på planområdet. Figuren under viser at Kristiansund har flest årsverk knyttet til planlegging, mens Surnadal har tre og Averøy har to.

Alternativ 1

- Samlet sett mener vi at en sammenslåing av disse kommunene vil føre til bedre kapasitet og kompetanse. Flere av kommunene har i dag små fagmiljø, noe som er sårbart. En større kommune vil kunne øke fagmiljøene og redusere sårbarhet. Hvorvidt kompetansen vil bli bedre, vil avhenge av rekruttering. Vi har ikke grunnlag for å hevde at konkurransen om kompetanse mot andre sektorer blir enklere ved en større kommune. Men større fagmiljø kan bidra til å holde på kompetansen.

Funksjonelle samfunnsutviklingsområder

- De 9 kommunene som inngår i alternativ 1, tilhører 5 ulike bo- og arbeidsmarkedsregioner:
 - BA-region Kristiansund: Kristiansund, Averøy og Tingvoll
 - BA-region Molde: Eide og Gjemnes
 - BA-region Surnadal: Surnadal og Halså
 - BA-region Aure: Aure
 - BA-region Smøla: Smøla
- Spesielt Averøy og Tingvoll har en del innpendling til Kristiansund, men ingen av dem over 25 prosent. Gjemnes har over 25 prosent innpendling til Molde.
- Vi har sett på om det er oppsplittede tettsteder mellom noen av kommunene, det vil si at tettsteder har vokst sammen slik at de ligger i to eller flere kommuner. I følge SSB er det ingen slike mellom kommunene i utredningen.
- Kristiansund har 18 300 innbyggere per 1. januar 2014, og er dermed kommunesenteret med desidert flest innbyggere. Neste er Eide med 1 339 innbyggere. Vi ser det som naturlig at Kristiansund blir kommunesenter i en ny storkommune på Nordmøre.

Kommunesenter	Innbyggertall
Kristiansund	18 300
Bruhagen (Averøy)	Usikkert
Eide	1 339
Batnfjordsøra (Gjemnes)	309
Tingvollvågen	985
Aure	655
Liabø (Halsa)	Ca. 400
Hopen (Smøla)	Ca. 150
Skei-Surnadalsøra	2 475

Innbyggertall i kommunesentrene i alternativ 1 per 1. januar 2014.
Kilde: SSB, Smøla og Halså kommuner

Reiseavstander

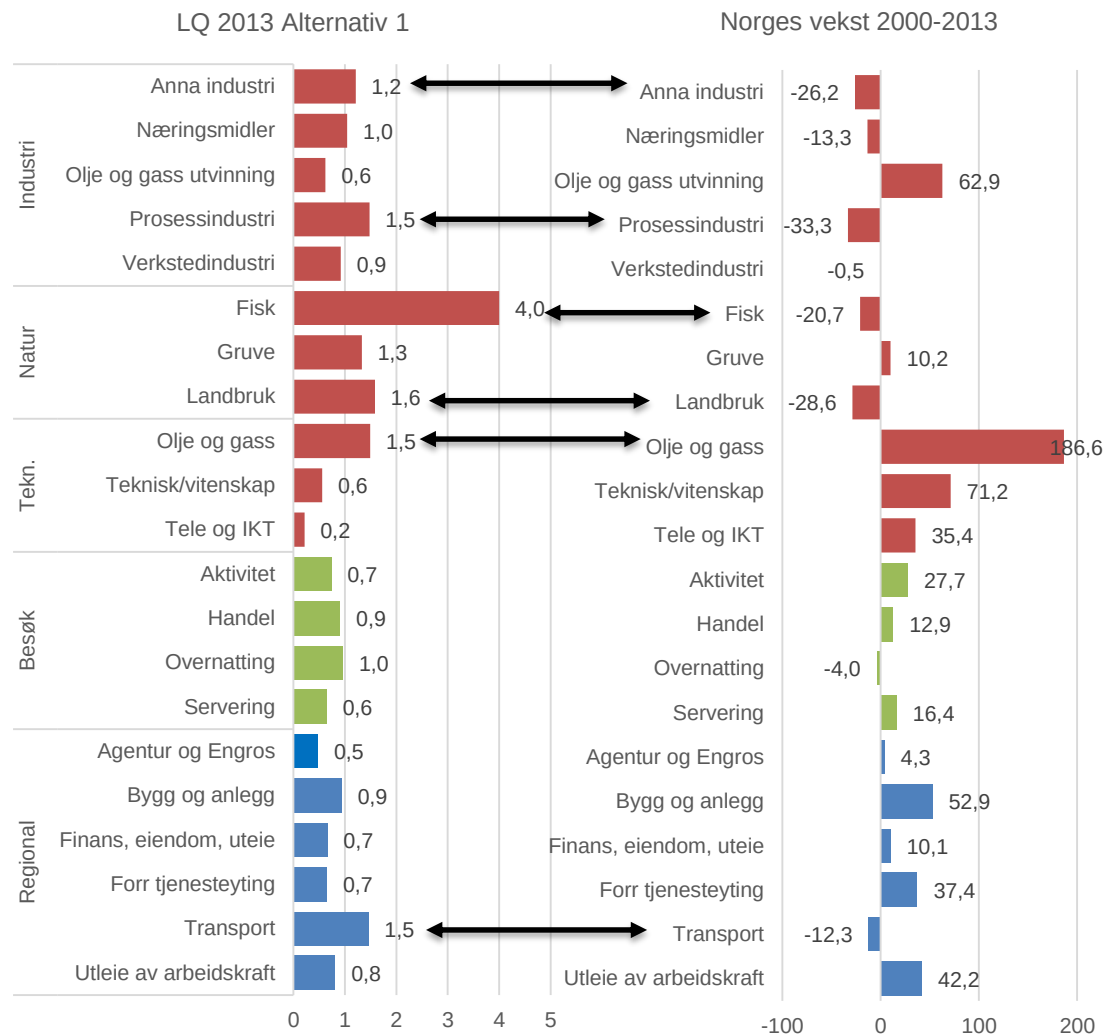
- Tabellen nedenfor viser reiseavstandene i minutter mellom dagens kommunesentre i alternativ 1. Senere i utredningen har vi også sett på avstander mellom andre tettsteder i kommunene mot kommunesenteret. Vi viser til de andre kommunestrukturalternativene for mer informasjon om det.
- 45 minutter er definert som en grense for akseptabel pendlingsavstand. Det er ikke slik at alle innbyggerne i en kommune skal bo innenfor 45 minutter til kommunesenteret, det er mange innbyggere i Norge i dag som har lengre reisevei enn dette. Men et kommunesenter har ofte en del arbeidsplasser, og pendlingsavstand kan gi indikasjon på om størsteparten av innbyggerne i kommunen har tilgang til disse arbeidsplassene.
- I tabellen under har vi listet opp reisetiden i minutter mellom kommunesentrene i alternativ 1. Vi har markert de strekningene som bruker ferge med grått. Avstanden fra Kristiansund til Surnadal er lengst. Det er også godt over en time reisevei til Aure, Hopen (Smøla) og Liabø (Halsa). Til disse fire kommunesentrene må en benytte ferge.
- Bruhagen og Batnfjordøra (Gjemnes) er innenfor 45 minutter reiseavstand fra Kristiansund.

	Kristiansund	Bruhagen	Eide	Batnfjordsøra	Tingvoll	Aure	Hopen	Liabø	Surnadal
Kristiansund		18	53	35	58	92	92	73	113
Bruhagen	18		40	49	69	103	137	98	124
Eide	54	40		33	55	125	160	85	111
Batnfjordsøra	35	49	33		39	109	143	68	94
Tingvoll	58	69	55	39		110	164	65	61
Aure	92	103	125	109	110		94	47	83
Hopen	92	137	160	143	164	94		116	153
Liabø	73	98	85	68	65	47	116		38
Surnadal	113	124	111	94	61	83	153	38	

Reiseavstander i minutter mellom dagens kommunesentre i kommunene i alternativ 1. Grått felt inkluderer ferge. Kilde: SSB og visveg.no

Næringsstruktur

- I Alternativ 1 (heretter kalt Alt 1), storkommunealternativet, er det fire ganger så mange som jobber innenfor fiske enn i landet som helhet. Fisket har vært en bransje med arbeidsplassnedgang nasjonalt de siste årene.
- Det er relativt mye næringsliv i anna industri og prosessindustrien. Dette er også bransjer som har vært i nedgang nasjonalt.
- Landbruket er forholdsvis stort i Alt 1. Det er også en bransje som har hatt sterk nedgang på landsbasis de siste årene.
- På den annen side er det forholdsvis mye næringsliv innen tjenesteleveranser til olje- og gassindustrien, og det er bransjen som har hatt høyest arbeidsplassvekst på landsbasis.
- Det er relativt lite besøksnæringer og regionale næringer i Alt 1. Transportbransjen er relativt større enn på landsbasis, men denne bransjen har hatt arbeidsplassnedgang på landsbasis de siste årene.
- Pilene knytter sammen bransjene som alternativet har relativt flere arbeidsplasser i, med utviklingen i bransjen på nasjonal basis.

Oppsummering alternativ 1 – Storkommune Nordmøre

Vurderingskriterium	Vurdering	Poengscore	Smiley
Befolkningsgrunnlag	Per i dag 52 460 innbyggere. Forventet vekst til over 61 000 i 2040.	20/20	
Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse	En sammenslåing kan føre til bedre kapasitet og kompetanse for å ivareta kommunens rolle som samfunnsutvikler.	10/10	
Funksjonelle samfunnsutviklingsområder	Kommunene er ikke i samme bo- og arbeidsmarkedsregion, og Gjemnes kommune har over 25 prosent utpendling til Molde.	0/20	
Kommunesenter	Kristiansund vil være et naturlig kommunesenter i en ny kommune. Det er det største tettstedet, og kommunen som har høyest innpendling.	10/10	
Avstand til kommunesenter	Avstandene innad i kommunen vil være store, og fra Kristiansund til flere av de tidligere kommunesentrene er det over 45 minutter reisevei.	0/10	
Næringsstruktur	Kommunen har en variert næringsstruktur, men en del arbeidsplasser i nedgangsbransjer.	5/10	
Samlet vurdering samfunnsutvikling	Samlet sett får alternativ 1 en poengscore på 45, noe som gir en middels rangering.	45/80	

Alternativ 2:

Kristiansund

+ Averøy

+ Gjemnes

+ Tingvoll

+ Halså

+ Aure

+ Smøla

Befolkningsutvikling

Nye Kristiansund-Averøy-Gjemnes-Tingvoll-Halsa-Aure-Smøla kommune ville per 1. januar 2014 hatt en samlet befolkning på 43 035 innbyggere. Dette er betydelig høyere enn innbyggertallet ekspertutvalget mener en kommune minst bør ha (15 000 – 20 000) for å ha tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse til å ivareta kommunens rolle som samfunnsutvikler.

Det er forventet at innbyggertallet vil øke fram mot 2040, hvor det antas å være 50 900.

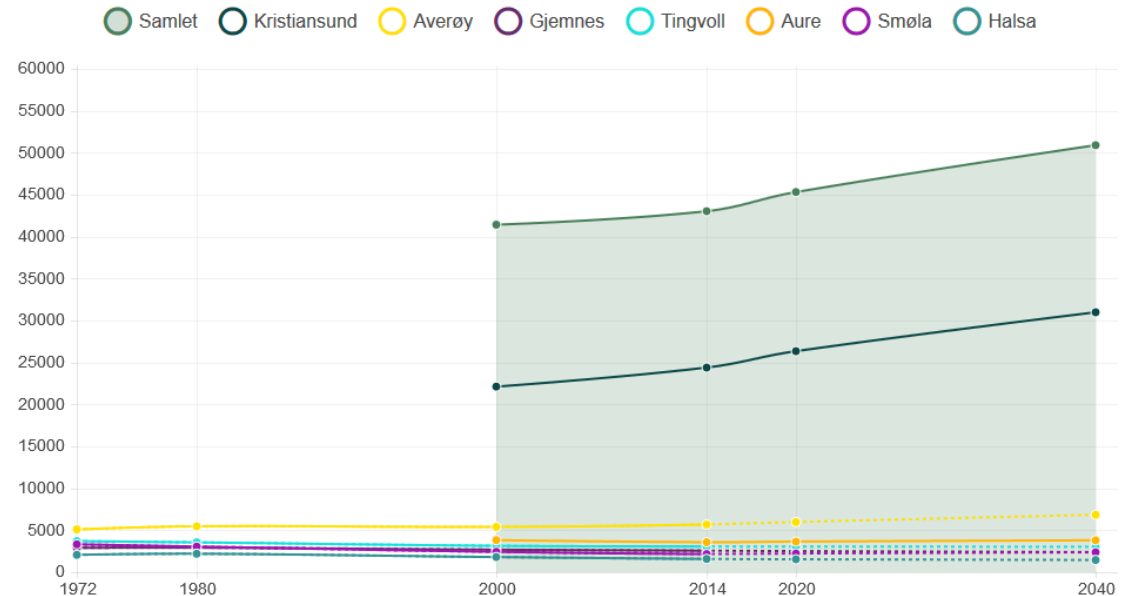
2014

Samlet: 43035
Kristiansund: 24395
Averøy: 5687
Aure: 3577
Tingvoll: 3064
Gjemnes: 2565
Smøla: 2166
Halsa: 1581

2040

Samlet: 50900
Kristiansund: 30985
Averøy: 6855
Aure: 3805
Tingvoll: 3033
Gjemnes: 2393
Smøla: 2375
Halsa: 1454

PER 1. JANUAR 2014 ER SAMLET BEFOLKNING I DEN NYE KOMMUNEN 43 035

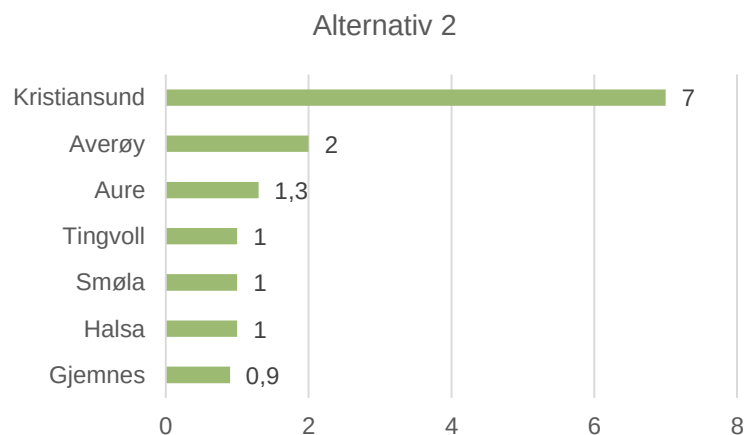
Figuren er hentet fra www.nykommune.no. Kommunal- og moderniseringsdepartementet oppgir ikke Innbygger for Aure og Kristiansund før 2000, derfor starter vurderingen av samlet innbyggertall i 2000. Det er disse to kommunene som har hatt sammenslåing på 2000-tallet.

Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse

- I tabellen under har vi laget en oversikt over alderen på kommuneplanens areal- og samfunnsdel hentet fra Kostra (2014). Det kan si noe om kapasiteten og kompetansen kommunene har til å ha oppdaterte planer som legger rammene for en del av samfunnsutviklingen det jobbes med i kommunene. Gjemnes har en gammel kommuneplan, men det skyldes delvis avklaringer rundt lokalisering av nytt sykehus for Nordmøre og Romsdal. Kommunen har opplyst at de skal i gang med å rullere kommuneplanen nå. Halsas har en lite oppdatert arealdel av kommuneplanen.

Kommune	Kommuneplanens arealdel	Kommuneplanens samfunnsdel
Kristiansund	3	2
Averøy	5	5
Gjemnes	11	11
Tingvoll	7	0
Halsa	16	2
Smøla	6	6
Aure	6	6

- NIVI Rapport 2014:1 sier at et fagmiljø bør bestå av minimum 2 personer, og jo mindre kommunestørrelsen er, jo høyere er opplevelsen av manglende kapasitet på planområdet. Figuren under viser at Kristiansund har flest årsverk knyttet til planlegging, mens Averøy har to.

- Samlet sett mener vi at en sammenslåing av disse kommunene vil føre til bedre kapasitet og kompetanse. Flere av kommunene har i dag små fagmiljø, noe som er sårbart. En større kommune vil kunne øke fagmiljøene og redusere sårbarhet. Hvorvidt kompetansen vil bli bedre, vil avhenge av rekruttering. Vi har ikke grunnlag for å hevde at konkurransen om kompetanse mot andre sektorer blir enklere ved en større kommune. Men større fagmiljø kan bidra til å holde på kompetansen.

Funksjonelle samfunnsutviklingsområder

- De 7 kommunene som inngår i alternativ 2, tilhører 5 ulike bo- og arbeidsmarkedsregioner:
 - BA-region Kristiansund: Kristiansund, Averøy og Tingvoll
 - BA-region Molde: Gjemnes
 - BA-region Surnadal: Halså
 - BA-region Aure: Aure
 - BA-region Smøla: Smøla
- Spesielt Averøy og Tingvoll har en del innpendling til Kristiansund, men ingen av dem over 25 prosent. Gjemnes har over 25 prosent innpendling til Molde.
- Vi har sett på om det er oppsplittede tettsteder mellom noen av kommunene, det vil si at tettsteder har vokst sammen slik at de ligger i to eller flere kommuner. I følge SSB er det ingen slike mellom kommunene i utredningen.

- Kristiansund har 18 300 innbyggere per 1. januar 2014, og er dermed kommunesenteret med desidert flest innbyggere. Vi ser det som naturlig at Kristiansund blir kommunesenter i en ny alternativ 2-kommune.

Kommunesenter	Innbyggertall
Kristiansund	18 300
Bruhagen (Averøy)	Usikkert
Batnfjordsøra (Gjemnes)	309
Tingvollvågen	985
Aure	655
Liabø (Halsa)	Ca. 400
Hopen (Smøla)	Ca. 150

Innbyggertall i kommunesentrene i alternativ 2 per 1. januar 2014.
Kilde: SSB, Smøla og Halså kommuner

Reiseavstander

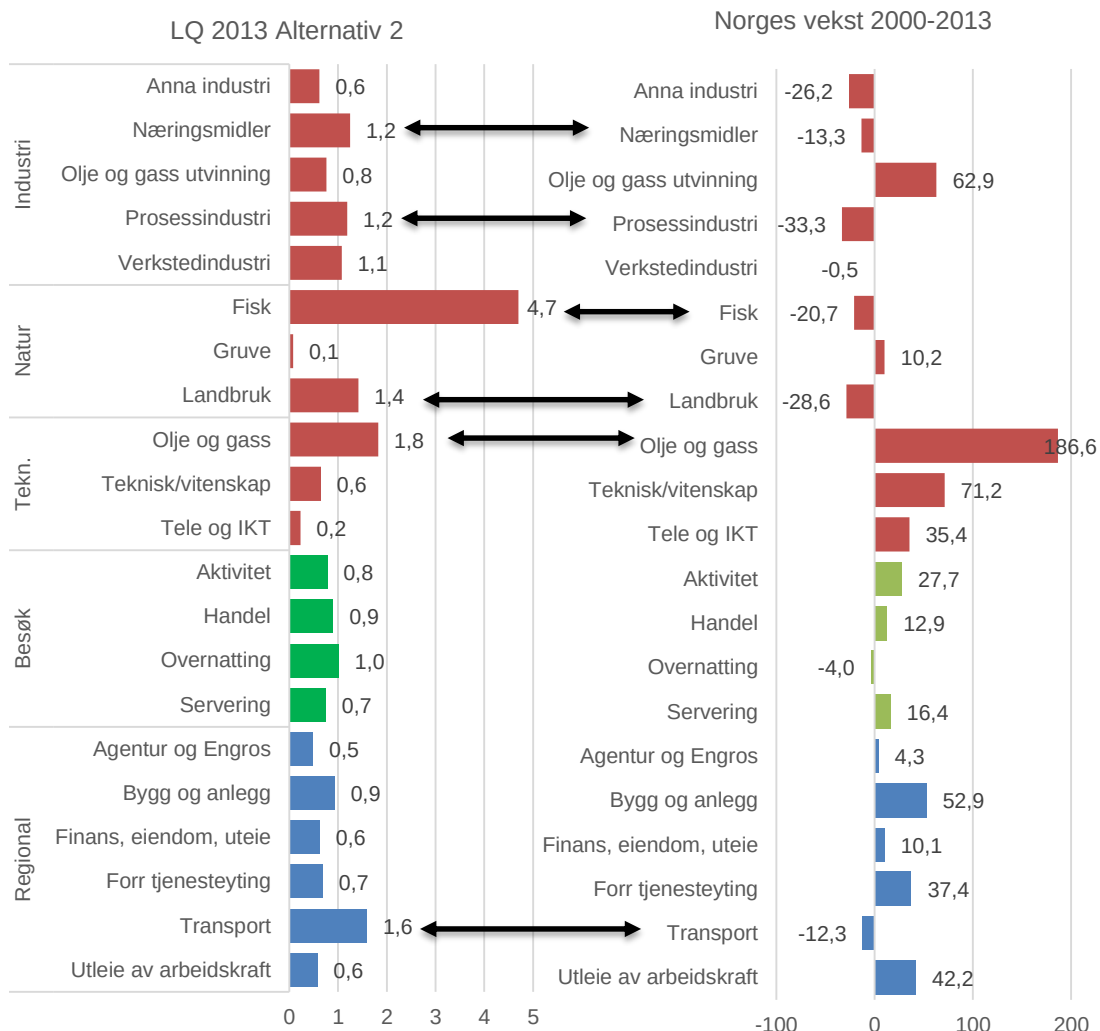
- Tabellen nedenfor viser reiseavstandene i minutter mellom dagens kommunesentre i alternativ 2. Senere i utredningen har vi også sett på avstander mellom andre tettsteder i kommunene mot kommunesenteret. Vi viser til de andre kommunestrukturalternativene for mer informasjon om det.
- 45 minutter er definert som en grense for akseptabel pendlingsavstand. Det er ikke slik at alle innbyggerne i en kommune skal bo innenfor 45 minutter til kommunesenteret, det er mange innbyggere i Norge i dag som har lengre reisevei enn dette. Men et kommunesenter har ofte en del arbeidsplasser, og pendlingsavstand kan gi indikasjon på om størsteparten av innbyggerne i kommunen har tilgang til disse arbeidsplassene.
- I tabellen under har vi listet opp reisetiden i minutter mellom kommunesentrene i alternativ 2. Vi har markert de strekningene som bruker ferje med grått. Avstanden fra Kristiansund til Aure og Hopen (Smøla) er lengst. Det er også over en time reisevei til Liabø (Halsa). Til disse tre kommunesentrene må en benytte ferje.
- Bruhagen og Batnfjordøra (Gjemnes) er innenfor 45 minutter reiseavstand fra Kristiansund.

	Kristiansund	Bruhagen	Batnfjordsøra	Tingvoll	Aure	Hopen	Liabø
Kristiansund		18	35	58	92	92	73
Bruhagen	18		49	69	103	137	98
Batnfjordsøra	35	49		39	109	143	68
Tingvoll	58	69	39		110	164	65
Aure	92	103	109	110		94	47
Hopen	92	137	143	164	94		116
Liabø	73	98	68	65	47	116	

Reiseavstander i minutter mellom dagens kommunesentre i kommunene i alternativ 2. Grått felt inkluderer ferje. Kilde: SSB og visveg.no

Næringsstruktur

- Alt 2 har nesten fem ganger så mye næringsliv innen fisket enn landet som helhet. På landsbasis har denne bransjen mistet hver femte arbeidsplass siden 2000.
- Næringsmiddelindustrien, prosessindustrien og landbruket er også større enn på landsbasis. Dette er også bransjer som har vært i nedgang nasjonalt.
- På den annen side er det nesten dobbelt så mange arbeidsplasser innen tjenesteleveranser til olje- og gassindustrien, og dette er bransjen som har vokst mest i Norge de siste tre årene.
- Transportbransjen er forholdsvis stor, og det er en bransje i nedgang nasjonalt.
- Pilene knytter sammen bransjene som alternativet har relativt flere arbeidsplasser i, med utviklingen i bransjen på nasjonal basis.

Oppsummering alternativ 2 – Kristiansund Averøy, Gjemnes, Tingvoll, Halså, Aure og Smøla

Vurderingskriterium	Vurdering	Poengscore	Smiley
Befolkningsgrunnlag	Per i dag 43 035 innbyggere. Forventet vekst til over 50 000 i 2040.	20/20	
Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse	En sammenslåing kan føre til bedre kapasitet og kompetanse for å ivareta kommunens rolle som samfunnsutvikler.	10/10	
Funksjonelle samfunnsutviklingsområder	Kommunene er ikke i samme bo- og arbeidsmarkedsregion, og Gjemnes kommune har over 25 prosent utpendling til Molde.	0/20	
Kommunesenter	Kristiansund vil være et naturlig kommunesenter i en ny kommune. Det er det største tettstedet, og kommunen som har høyest innpendling.	10/10	
Avstand til kommunesenter	Avstandene innad i kommunen vil være store, og fra Kristiansund til flere av de tidligere kommunesentrene er det over 45 minutter reisevei.	0/10	
Næringsstruktur	Kommunen har en variert næringsstruktur med arbeidsplasser i både basis-, besøk- og regionale næringer, og noen arbeidsplasser i vekstbransjer.	10/10	
Samlet vurdering samfunnsutvikling	Samlet sett får alternativ 2 en poengscore på 50, noe som gir en middels rangering.	50/80	

Alternativ 3:

Kristiansund

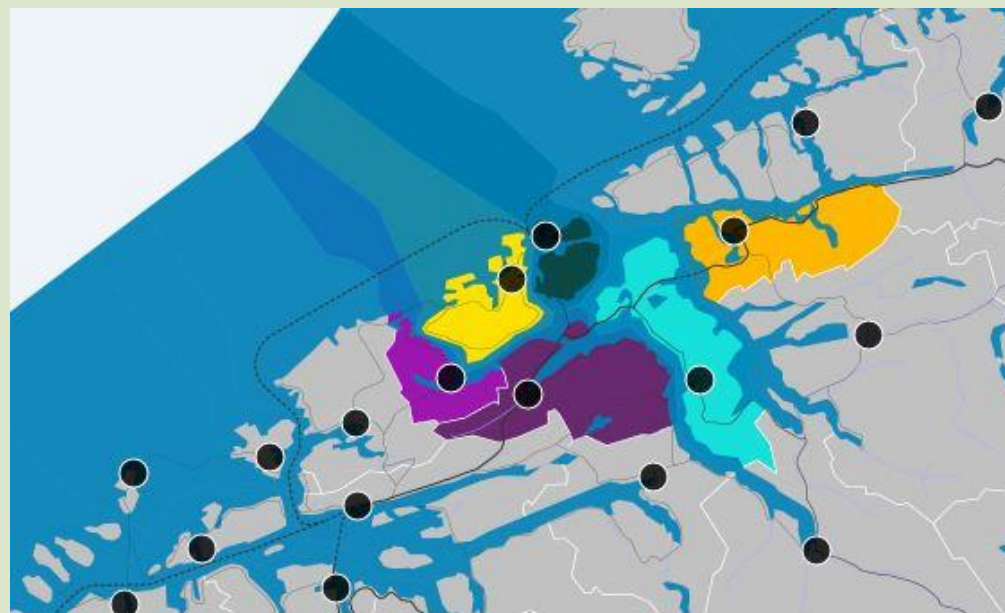
+ Averøy

+ Gjemnes

+ Tingvoll

+ Halså

+ Eide

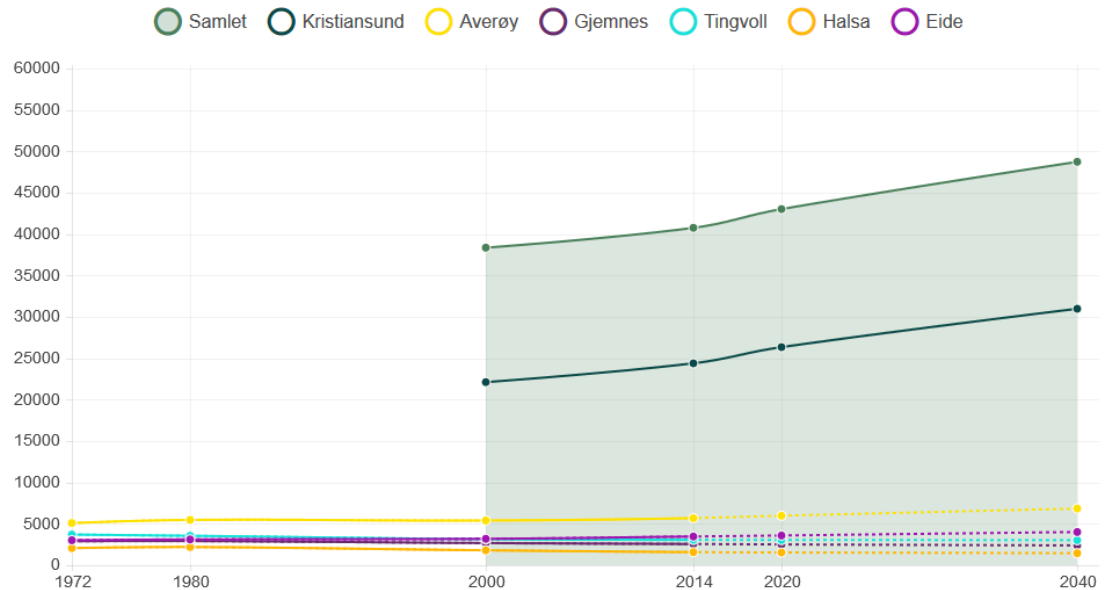

Befolkningsutvikling

Nye Kristiansund-Averøy-Gjemnes-Tingvoll- Halsa-Eide kommune ville per 1. januar 2014 hatt en samlet befolkning på 40 763 innbyggere. Dette er betydelig høyere enn innbyggertallet ekspertutvalget mener en kommune minst bør ha (15 000 – 20 000) for å ha tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse til å ivareta kommunens rolle som samfunnsutviklinger.

Det er forventet at innbyggertallet vil stige en del mot 2040, hvor det antas å være 48 738.

PER 1. JANUAR 2014 ER SAMLET BEFOLKNING I DEN NYE KOMMUNEN 40 763

2014

Samlet:	40763
Kristiansund:	24395
Averøy:	5687
Eide:	3471
Tingvoll:	3064
Gjemnes:	2565
Halsa:	1581

2040

Samlet:	48738
Kristiansund:	30985
Averøy:	6855
Eide:	4018
Tingvoll:	3033
Gjemnes:	2393
Halsa:	1454

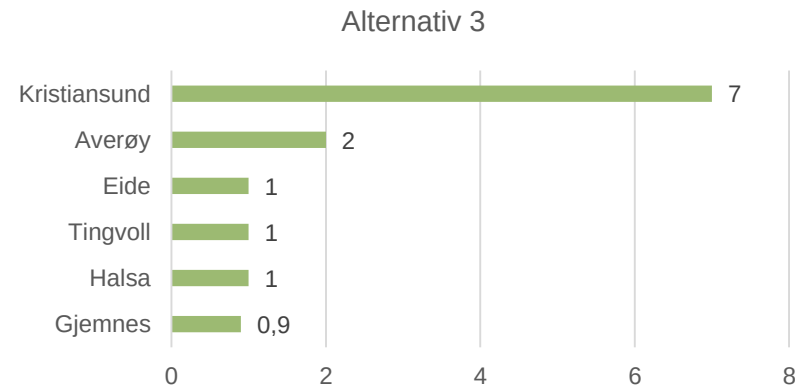
Figuren er hentet fra www.nykommune.no. Kommunal- og moderniseringsdepartementet oppgir ikke innbygger for Kristiansund før 2000, derfor starter vurderingen av samlet innbyggertall i 2000. Kristiansund er den kommunen som har hatt sammenslåing på 2000-tallet.

Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse

- I tabellen under har vi laget en oversikt over alderen på kommuneplanens areal- og samfunnsdel hentet fra Kostra (2014). Det kan si noe om kapasiteten og kompetansen kommunene har til å ha oppdaterte planer som legger rammene for en del av samfunnsutviklingen det jobbes med i kommunene. Gjemnes har en gammel kommuneplan, men det skyldes delvis avklaringer rundt lokalisering av nytt sykehus for Nordmøre og Romsdal. Kommunen har opplyst at de skal i gang med å rullere kommuneplanen nå. Halså har er en lite oppdatert arealdel av kommuneplanen, mens Eide også har en forholdsvis gammel kommuneplan.

Kommune	Kommuneplanens arealdel	Kommuneplanens samfunnsdel
Kristiansund	3	2
Averøy	5	5
Gjemnes	11	11
Tingvoll	7	0
Halsa	16	2
Eide	9	9

- NIVI Rapport 2014:1 sier at et fagmiljø bør bestå av minimum 2 personer, og jo mindre kommunistørrelsen er, jo høyere er opplevelsen av manglende kapasitet på planområdet. Figuren under viser at Kristiansund har flest årsverk knyttet til planlegging, mens Averøy har to.

- Samlet sett mener vi at en sammenslåing av disse kommunene vil føre til bedre kapasitet og kompetanse. Flere av kommunene har i dag små fagmiljø, noe som er sårbart. En større kommune vil kunne øke fagmiljøene og redusere sårbarhet. Hvorvidt kompetansen vil bli bedre, vil avhenge av rekruttering. Vi har ikke grunnlag for å hevde at konkurransen om kompetanse mot andre sektorer blir enklere ved en større kommune. Men større fagmiljø kan bidra til å holde på kompetansen.

Funksjonelle samfunnsutviklingsområder

- De 6 kommunene som inngår i alternativ 3, tilhører 3 ulike bo- og arbeidsmarkedsregioner:
 - BA-region Kristiansund: Kristiansund, Averøy og Tingvoll
 - BA-region Molde: Eide og Gjemnes
 - BA-region Surnadal: Halså
- Spesielt Averøy og Tingvoll har en del innpendling til Kristiansund, men ingen av dem over 25 prosent. Gjemnes har over 25 prosent innpendling til Molde.
- Vi har sett på om det er oppsplittede tettsteder mellom noen av kommunene, det vil si at tettsteder har vokst sammen slik at de ligger i to eller flere kommuner. I følge SSB er det ingen slike mellom kommunene i utredningen.

- Kristiansund har 18 300 innbyggere per 1. januar 2014, og er dermed kommunesenteret med desidert flest innbyggere. Neste er Eide med 1 339 innbyggere. Vi ser det som naturlig at Kristiansund blir kommunesenter i en ny alternativ 3-kommune.

Kommunesenter	Innbyggertall
Kristiansund	18 300
Eide	1 339
Bruhagen (Averøy)	Usikkert
Batnfjordsøra (Gjemnes)	309
Tingvollvågen	985
Liabø (Halsa)	Ca. 400

Innbyggertall i kommunesentrene i alternativ 3 per 1. januar 2014.
Kilde: SSB og Halså kommuner

Reiseavstander

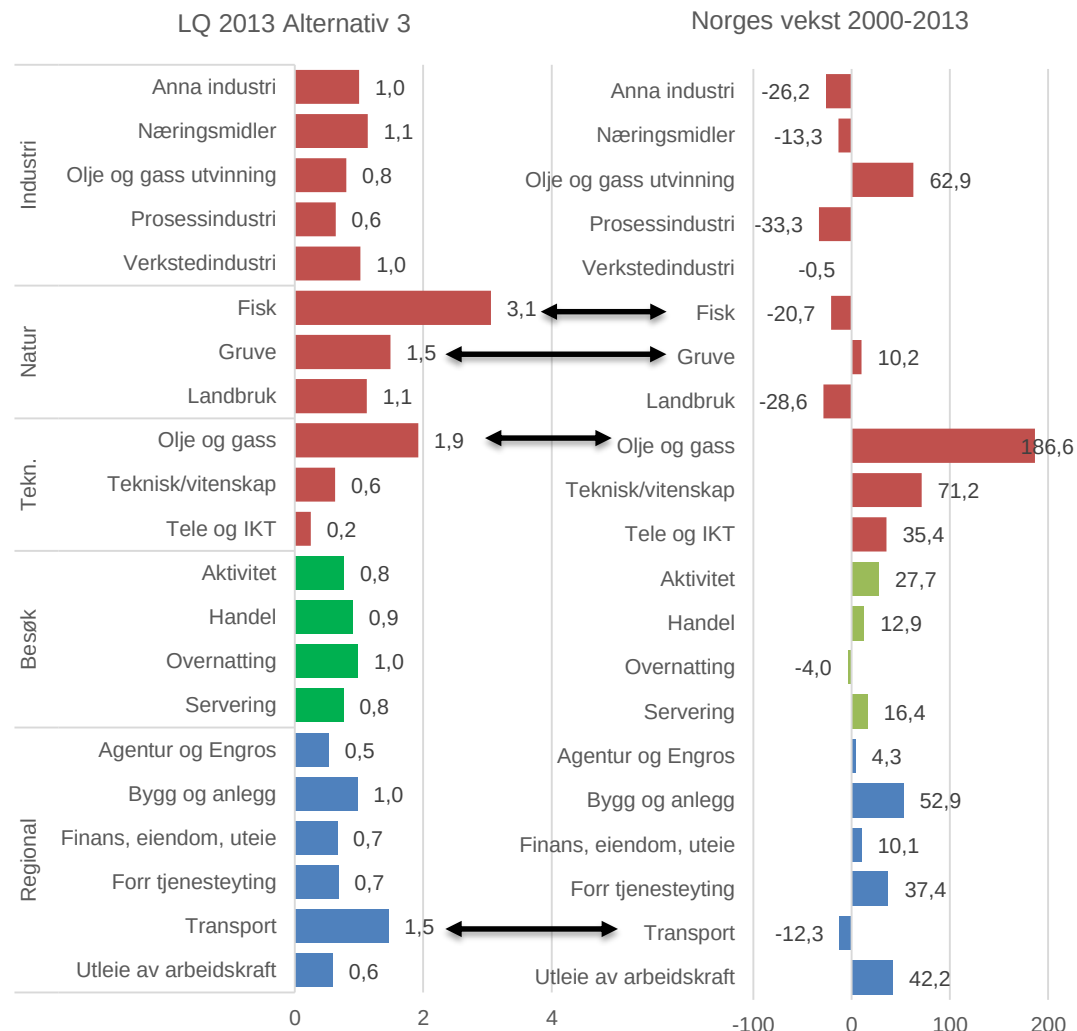
- Tabellen nedenfor viser reiseavstandene i minutter mellom dagens kommunesentre i alternativ 3. Senere i utredningen har vi også sett på avstander mellom andre tettsteder i kommunene mot kommunesenteret. Vi viser til de andre kommunestrukturalternativene for mer informasjon om det.
- 45 minutter er definert som en grense for akseptabel pendlingsavstand. Det er ikke slik at alle innbyggerne i en kommune skal bo innenfor 45 minutter til kommunesenteret, det er mange innbyggere i Norge i dag som har lengre reisevei enn dette. Men et kommunesenter har ofte en del arbeidsplasser, og pendlingsavstand kan gi indikasjon på om størsteparten av innbyggerne i kommunen har tilgang til disse arbeidsplassene.
- I tabellen under har vi listet opp reisetiden i minutter mellom kommunesentrene i alternativ 3. Vi har markert de strekningene som bruker ferge med grått. Avstanden fra Kristiansund til Liabø (Halsa) er lengst, og for å komme til Halså må en ta ferge. Avstanden til Tingvoll og Eide er også opp mot en time.
- Bruhagen og Batnfjordøra (Gjemnes) er innenfor 45 minutter reiseavstand fra Kristiansund.

	Kristiansund	Bruhagen	Eide	Batnfjordsøra	Tingvoll	Liabø
Kristiansund		18	53	35	58	73
Bruhagen	18		40	49	69	98
Eide	54	40		33	55	85
Batnfjordsøra	35	49	33		39	68
Tingvoll	58	69	55	39		65
Liabø	73	98	85	68	65	

Reiseavstander i minutter mellom dagens kommunesentre i kommunene i alternativ 3. Grått felt inkluderer ferge. Kilde: SSB og visveg.no

Næringsstruktur

- I Alt 3 er andelen sysselsatte innen fisket mer enn tre ganger så stor som i landet som helhet. Fisket er en bransje som har opplevd sterk arbeidsplass-nedgang nasjonalt de siste tretten årene.
- Gruvedriften er større enn i landet som helhet, og gruvedriften som bransje har hatt vekst på landsbasis.
- Andelen arbeidsplasser innen teknologiske tjenester som leverer tjenester til olje- og gassektoren er nesten dobbelt så høy som i landet som helhet. På landsbasis har denne bransjen nesten hatt en tredobling i antall arbeidsplasser fra 2000 til 2013.
- Det er relativt mange arbeidsplasser i transportbransjen, og dette er en bransje med generell arbeidsplassnedgang i Norge.
- Pilene knytter sammen bransjene som alternativet har relativt flere arbeidsplasser i, med utviklingen i bransjen på nasjonal basis.

Oppsummering alternativ 3 - Kristiansund, Averøy, Gjemnes, Tingvoll, Halså og Eide

Vurderingskriterium	Vurdering	Poengscore	Smiley
Befolkningsgrunnlag	Per i dag 40 763 innbyggere. Forventet vekst til nesten 49 000 i 2040.	20/20	
Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse	En sammenslåing kan føre til bedre kapasitet og kompetanse for å ivareta kommunens rolle som samfunnsutvikler.	10/10	
Funksjonelle samfunnsutviklingsområder	Kommunene er ikke i samme bo- og arbeidsmarkedsregion, og Gjemnes kommune har over 25 prosent utpendling til Molde.	0/20	
Kommunesenter	Kristiansund vil være et naturlig kommunesenter i en ny kommune. Det er det største tettstedet, og kommunen som har høyest innpendling.	10/10	
Avstand til kommunesenter	Avstandene innad i kommunen vil være store, og fra Kristiansund til flere av de tidligere kommunesentrene er det over 45 minutter reisevei.	0/10	
Næringsstruktur	Kommunen har en variert næringsstruktur med arbeidsplasser i både basis-, besøk- og regionale næringer, og noen arbeidsplasser i vekstbransjer.	10/10	
Samlet vurdering samfunnsutvikling	Samlet sett får alternativ 3 en poengscore på 50, noe som gir en middels rangering.	50/80	

Alternativ 4:
Kristiansund
+ Averøy
+ Gjemnes
+ Tingvoll

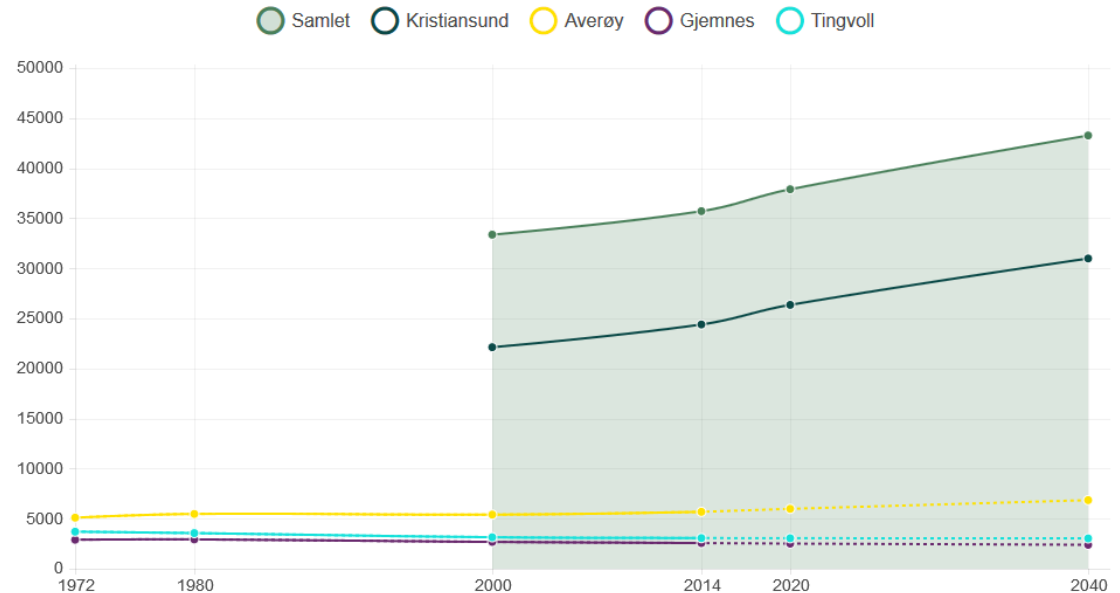

Befolkningsutvikling

Nye Kristiansund-Averøy-Gjemnes-Tingvoll kommune ville per 1. januar 2014 hatt en samlet befolkning på 35 711 innbyggere. Dette er høyere enn innbyggertallet ekspertutvalget mener en kommune minst bør ha (15 000 – 20 000) for å ha tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse til å ivareta kommunens rolle som samfunnsutvikler.

Det er forventet at innbyggertallet vil øke fram mot 2040, hvor det antas å være 43 266.

PER 1. JANUAR 2014 ER SAMLET BEFOLKNING I DEN NYE KOMMUNEN 35 711

2014

Samlet: 35711
Kristiansund: 24395
Averøy: 5687
Tingvoll: 3064
Gjemnes: 2565

2040

Samlet: 43266
Kristiansund: 30985
Averøy: 6855
Tingvoll: 3033
Gjemnes: 2393

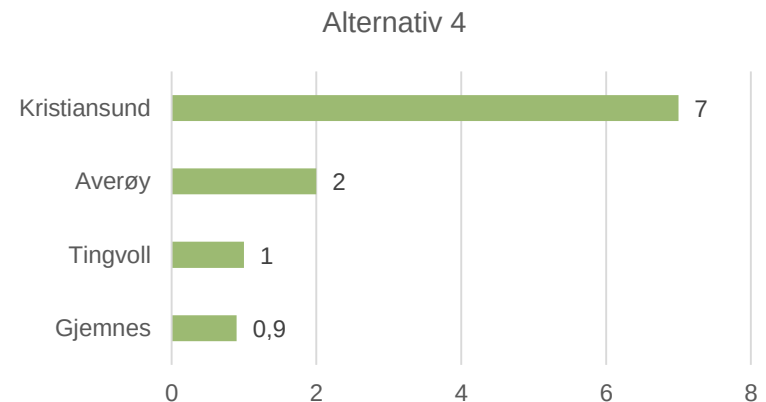
Figuren er hentet fra www.nykommune.no. Kommunal- og moderniseringsdepartementet oppgir ikke innbygger for Kristiansund før 2000, derfor starter vurderingen av samlet innbyggertall i 2000. Kristiansund er den kommunen som har hatt sammenslåing på 2000-tallet.

Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse

- I tabellen under har vi laget en oversikt over alderen på kommuneplanens areal- og samfunnsdel hentet fra Kostra (2014). Det kan si noe om kapasiteten og kompetansen kommunene har til å ha oppdaterte planer som legger rammene for en del av samfunnsutviklingen det jobbes med i kommunene. Gjemnes har en gammel kommuneplan, men det skyldes delvis avklaringer rundt lokalisering av nytt sykehus for Nordmøre og Romsdal. Kommunen har opplyst at de skal i gang med å rullere kommuneplanen nå.

Kommune	Kommuneplanens arealdel	Kommuneplanens samfunnsdel
Kristiansund	3	2
Averøy	5	5
Gjemnes	11	11
Tingvoll	7	0

- NIVI Rapport 2014:1 sier at et fagmiljø bør bestå av minimum 2 personer, og jo mindre kommunistørrelsen er, jo høyere er opplevelsen av manglende kapasitet på planområdet. Figuren under viser at Kristiansund har flest årsverk knyttet til planlegging, mens Averøy har to.

- Samlet sett mener vi at en sammenslåing av disse kommunene vil føre til bedre kapasitet og kompetanse, spesielt for Tingvoll og Gjemnes. Begge disse, samt til dels Averøy, har i dag små fagmiljø, noe som er sårbart. En større kommune vil kunne øke fagmiljøene og redusere sårbarhet. Hvorvidt kompetansen vil bli bedre, vil avhenge av rekruttering. Vi har ikke grunnlag for å hevde at konkurransen om kompetanse mot andre sektorer blir enklere ved en større kommune. Men større fagmiljø kan bidra til å holde på kompetansen.

Funksjonelle samfunnsutviklingsområder

- De 4 kommunene som inngår i alternativ 4, tilhører 2 ulike bo- og arbeidsmarkedsregioner:
 - BA-region Kristiansund: Kristiansund, Averøy og Tingvoll
 - BA-region Molde: Gjemnes
- Spesielt Averøy og Tingvoll har en del innpendling til Kristiansund, men ingen av dem over 25 prosent. Gjemnes har over 25 prosent innpendling til Molde.
- Vi har sett på om det er oppsplittede tettsteder mellom noen av kommunene, det vil si at tettsteder har vokst sammen slik at de ligger i to eller flere kommuner. I følge SSB er det ingen slike mellom kommunene i utredningen.
- Kristiansund har 18 300 innbyggere per 1. januar 2014, og er dermed kommunesenteret med desidert flest innbyggere. Vi ser det som naturlig at Kristiansund blir kommunesenter i en ny alternativ 4-kommune.

Kommunesenter	Innbyggertall
Kristiansund	18 300
Bruhagen (Averøy)	Usikkert
Batnfjordsøra (Gjemnes)	309
Tingvollvågen	985

Innbyggertall i kommunesentrene i alternativ 4 per 1. januar 2014.
Kilde: SSB

Reiseavstander

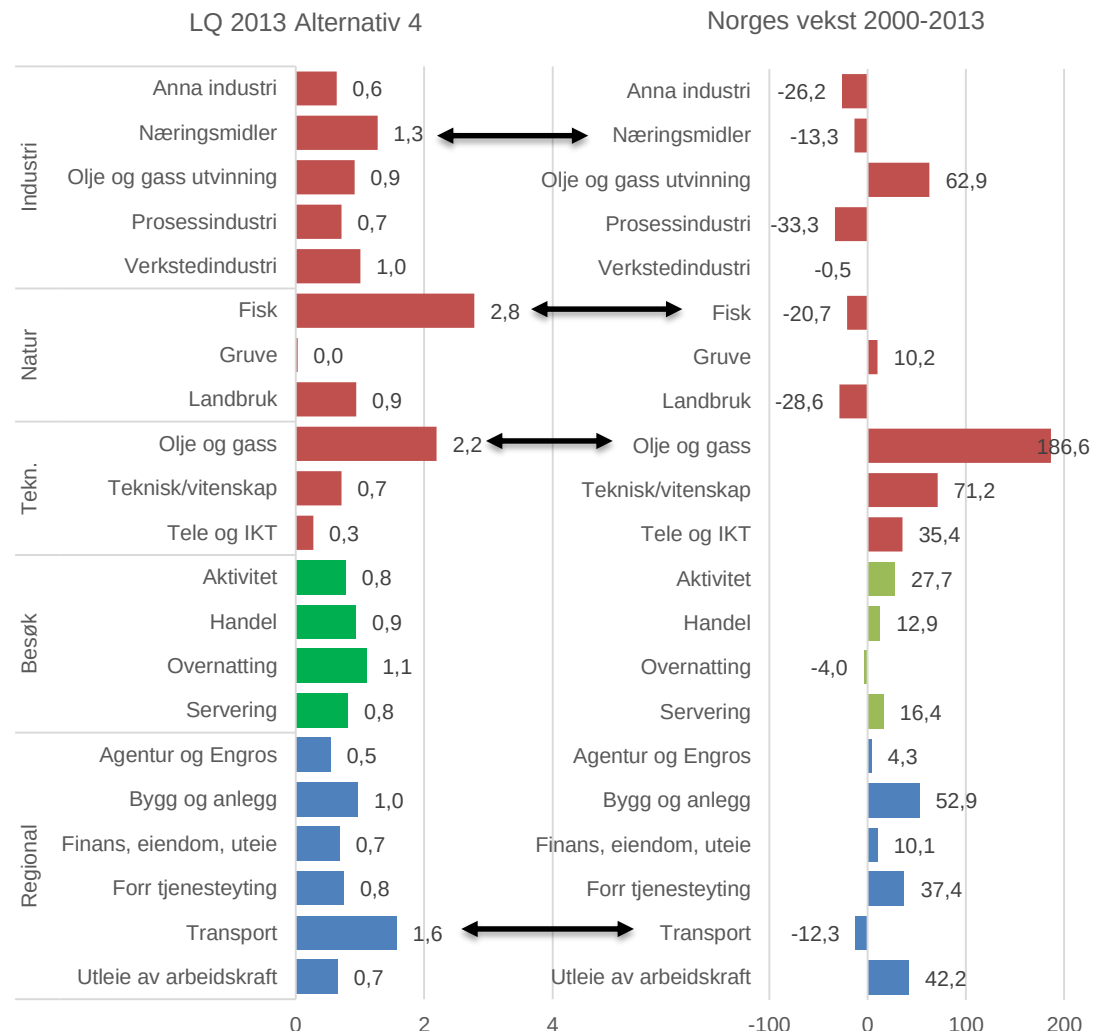
- Tabellen nedenfor viser reiseavstandene i minutter mellom dagens kommunesentre i alternativ 4, samt noen av områdene med skole i kommunene. Meisingset og Straumnes ligger i Tingvoll, Angvik i Gjemnes og Vebenstad, Henda og Mek ligger i Averøy.
- 45 minutter er definert som en grense for akseptabel pendlingsavstand. Det er ikke slik at alle innbyggerne i en kommune skal bo innenfor 45 minutter til kommunesenteret, det er mange innbyggere i Norge i dag som har lengre reisevei enn dette. Men et kommunesenter har ofte en del arbeidsplasser, og pendlingsavstand kan gi indikasjon på om størsteparten av innbyggerne i kommunen har tilgang til disse arbeidsplassene.
- I tabellen under har vi listet opp reisetiden i minutter mellom kommunesentrene i alternativ 4. Avstanden til Tingvoll er nesten en time, ellers er de andre kommunesentrene innenfor 45 minutter reisetid. Avstanden til andre områder i de ulike kommunene er i enkelte tilfeller høyere enn dette.

	Kristiansund	Bruhagen	Batnfjordsøra	Tingvoll	Meisingset	Straumsnes	Angvik	Vebenstad	Henda	Mek
Kristiansund		18	35	58	65	44	67	24	35	36
Bruhagen	18		49	69	78	58	80	6	18	19
Batnfjordsøra	35	49		39	48	28	31	56	67	68
Tingvoll	58	69	39		10	24	69	75	88	89
Meisingset	65	78	48	10		34	76	85	97	98
Straumsnes	44	58	28	24	34		59	64	76	77
Angvik	67	80	31	69	76	59		86	101	102
Vebenstad	24	6	56	75	85	64	86		11	12
Henda	35	18	67	88	97	76	101	11		23
Mek	36	19	68	89	98	77	102	12	23	

Reiseavstander i minutter mellom dagens kommunesentre og områder med skole i alternativ 4. Kilde: SSB og visveg.no

Næringsstruktur

- Alt 4 har mer enn dobbelt så mange arbeidsplasser innen olje- og gass tjenester enn landet som helhet. Det er en strukturell fordel, siden denne bransjen har vært i sterk vekst nasjonalt.
- Andelen arbeidsplasser innen fisket er nesten tre ganger så stor som i landet som helhet, men denne bransjen har hatt sterk arbeidsplassnedgang nasjonalt.
- Det er relativt mange arbeidsplasser i næringsmiddelindustrien, en bransje som har vært i nedgang i Norge de siste tretti årene.
- Transportbransjen er forholdsvis stor, og denne bransjen har tapt mer enn ti prosent av arbeidsplassene sine på landsbasis de siste tretti årene.
- Blant de tretti alternativene i denne utredningen, er det dette alternativet som har de beste strukturelle forholdene for vekst i næringslivet.
- Pilene knytter sammen bransjene som alternativet har relativt flere arbeidsplasser i, med utviklingen i bransjen på nasjonal basis.

Oppsummering alternativ 4 - Kristiansund, Averøy, Gjemnes og Tingvoll

Vurderingskriterium	Vurdering	Poengscore	Smiley
Befolkningsgrunnlag	Per i dag 35 711 innbyggere. Forventet vekst til over 43 000 i 2040.	20/20	
Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse	En sammenslåing kan føre til bedre kapasitet og kompetanse for å ivareta kommunens rolle som samfunnsutvikler.	10/10	
Funksjonelle samfunnsutviklingsområder	Kommunene er ikke i samme bo- og arbeidsmarkedsregion, og Gjemnes kommune har over 25 prosent utpendling til Molde.	0/20	
Kommunesenter	Kristiansund være et naturlig kommunesenter i en ny kommune. Det er det største tettstedet, kommunen som har høyest innpendling.	10/10	
Avstand til kommunesenter	Selv om avstanden i dette strukturalternativet er kortere enn de foregående, så er det fortsatt nesten 1 time reisevei fra Kristiansund til Tingvoll.	0/10	
Næringsstruktur	Kommunen har en variert næringsstruktur med arbeidsplasser i både basis-, besøk- og regionale næringer, og noen arbeidsplasser i vekstbransjer.	10/10	
Samlet vurdering samfunnsutvikling	Samlet sett får alternativ 4 en poengscore på 50, noe som gir en middels rangering.	50/80	

Alternativ 5:

Hemne
+ Hitra
+ Aure
+ Smøla
+ Halså

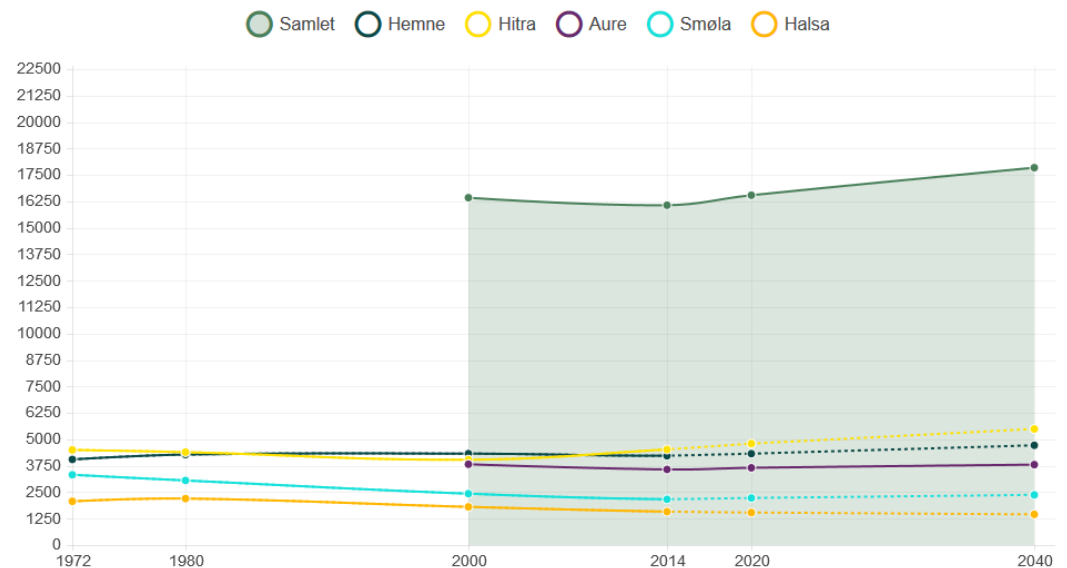
Befolkningsutvikling

Nye Hemne-Hitra-Aure-Smøla-Halsa kommune ville per 1. januar 2014 hatt en samlet befolkning på 16 070 innbyggere. Dette er innenfor innbyggertallet ekspertutvalget mener en kommune minst bør ha (15 000 – 20 000) for å ha tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse til å ivareta kommunens rolle som samfunnsutvikler.

Det er forventet at innbyggertallet vil øke noe fram mot 2040, hvor det antas å være 17 844.

2014	2040
Samlet: 16070	Samlet: 17844
Hitra: 4522	Hitra: 5491
Hemne: 4224	Hemne: 4719
Aure: 3577	Aure: 3805
Smøla: 2166	Smøla: 2375
Halsa: 1581	Halsa: 1454

PER 1. JANUAR 2014 ER SAMLET BEFOLKNING I DEN NYE KOMMUNEN 16 070

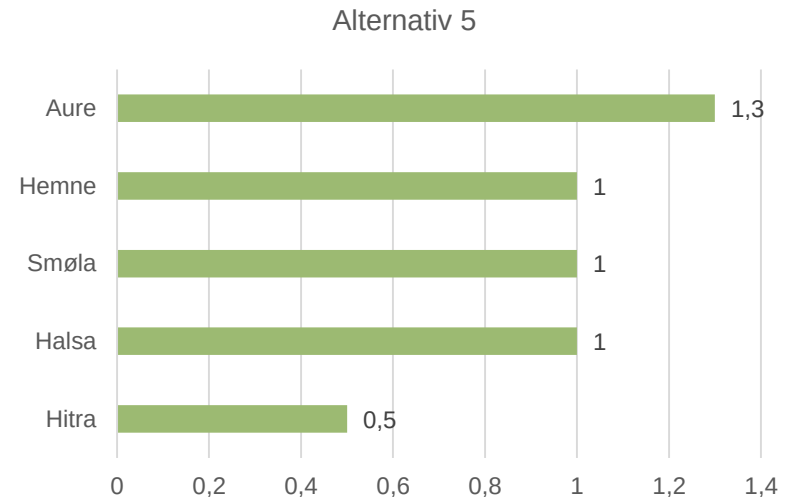
Figuren er hentet fra www.nykommune.no. Kommunal- og moderniseringsdepartementet oppgir ikke innbygger for Aure før 2000, derfor starter vurderingen av samlet innbyggertall i 2000. Aure er den kommunen som har hatt sammenslåing på 2000-tallet.

Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse

- I tabellen under har vi laget en oversikt over alderen på kommuneplanens areal- og samfunnsdel hentet fra Kostra (2014). Det kan si noe om kapasiteten og kompetansen kommunene har til å ha oppdaterte planer som legger rammene for en del av samfunnsutviklingen det jobbes med i kommunene.
- Halsa har en gammel arealdel av kommuneplanen. Hemne har akkurat oppdatert kommuneplanen på begge områdene, og har derfor den mest oppdaterte planen.

Kommune	Kommuneplanens arealdel	Kommuneplanens samfunnsdel
Hitra	4	0
Hemne	0	0
Smøla	6	6
Aure	6	6
Halsa	16	2

- NIVI Rapport 2014:1 sier at et fagmiljø bør bestå av minimum 2 personer, og jo mindre kommunestørrelsen er, jo høyere er opplevelsen av manglende kapasitet på planområdet. Figuren oppe til høyre viser at Aure har flest årsverk knyttet til planlegging med 1,3, mens Hemne, Smøla og Halsa har et hver.

- De fem kommunene har i dag få ressurser knyttet til planlegging hver for seg. Samlet sett vil en få noe større fagmiljø, og vi mener en sammenslåing av disse kommunene vil føre til bedre kapasitet. Flere av kommunene har i dag små fagmiljø, noe som er sårbart. Hvorvidt kompetansen vil bli bedre, vil avhenge av rekruttering. Vi har ikke grunnlag for å hevde at konkurransen om kompetanse mot andre sektorer blir enklere ved en større kommune. Men større fagmiljø kan bidra til å holde på kompetansen.

Funksjonelle samfunnsutviklingsområder

- De 5 kommunene som inngår i alternativ 5, tilhører 5 ulike bo- og arbeidsmarkedsregioner:
 - BA-region Hemne: Hemne
 - BA-region Hitra/Frøya: Hitra
 - BA-region Aure: Aure
 - BA-region Smøla: Smøla
 - BA-region Surnadal: Halså
- Det er generelt liten pendling mellom kommune. Men 34 personer pendler fra Aure til Hemne, og 90 personer fra Hemne til Aure.
- Vi har sett på om det er oppsplittede tettsteder mellom noen av kommunene, det vil si at tettsteder har vokst sammen slik at de ligger i to eller flere kommuner. I følge SSB er det ingen slike mellom kommunene i utredningen.

- Kyrksæterøra i Hemne kommune er det største kommunesenteret per 1. januar 2014, med 2 491 innbyggere. Dersom vi legger innbyggertall til grunn, så er dette det logiske kommunesenteret. Det samme gjelder geografi, som vi ser vi ser av reiseavstandene på neste side.
- Dersom en ser bare på geografi, kan også Liabø og Aure være alternative kommunesentre.

Kommunesenter	Innbyggertall
Aure	655
Fillan (Hitra)	812
Kyrksæterøra (Hemne)	2492
Hopen (Smøla)	Ca. 150
Liabø (Halsa)	Ca. 400

Innbyggertall i kommunesentrene i alternativ 5 per 1. januar 2014.
Kilde: SSB, Smøla og Halså kommuner

Reiseavstander

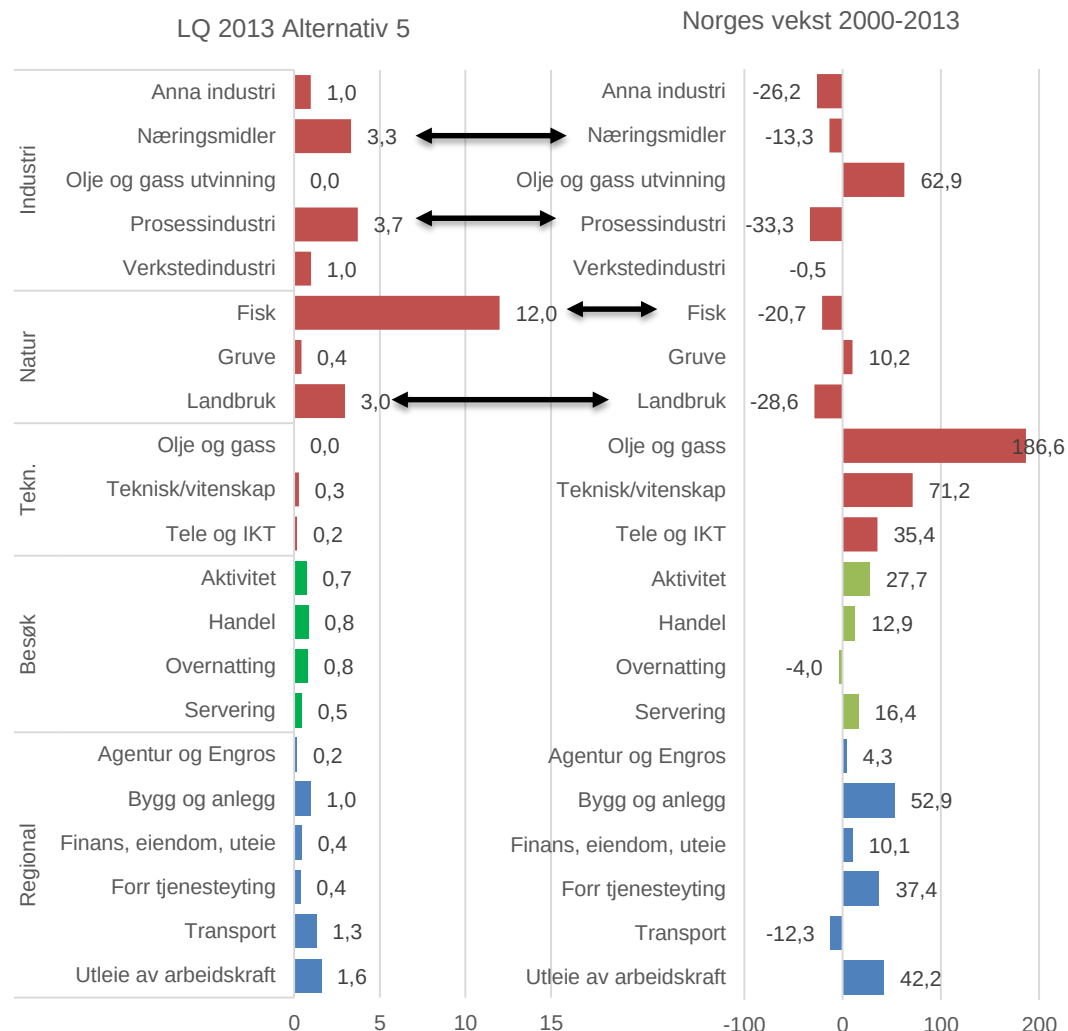
- Tabellen nedenfor viser reiseavstandene i minutter mellom dagens kommunesentre, samt tettsteder og steder med skole, i alternativ 5. Vi har med følgende steder fra hver kommune:
 - Hemne: Kyrksæterøra, Hellandsjøen og Vinjeøra
 - Hitra: Fillan, Hestvika, Barman, Kvenvær, Knarrlaget
 - Aure: Aure og Tustna
 - Smøla: Hopen, Vestsmøla og Tretvika
 - Halsa: Liabø
- 45 minutter er definert som en grense for akseptabel pendlingsavstand. Det er ikke slik at alle innbyggerne i en kommune skal bo innenfor 45 minutter til kommunesenteret, det er mange innbyggere i Norge i dag som har lengre reisevei enn dette. Men et kommunesenter har ofte en del arbeidsplasser, og pendlingsavstand kan gi indikasjon på om størsteparten av innbyggerne i kommunen har tilgang til disse arbeidsplassene.
- Avstanden fra Kyrksæterøra er til dagens kommunesenter, med unntak av Aure, over 1 time reisevei. Lengst er det til Hopen på Smøla.

	Kyrksæterøra	Fillan	Aure	Hopen	Liabø	Hestvika	Tustna	Helland-sjøen	Vinjeøra	Barman	Kvenvær	Knarrlaget	Vestsmøla	Tretvika
Kyrksæterøra		106	47	135	65	101	69	18	18	116	141	124	154	159
Fillan	106		181	243	152	25	174	123	115	11	33	106	264	269
Aure	47	152		94	47	148	26	34	62	163	187	170	97	114
Hopen	136	244	94		116	239	68	123	140	255	277	260	16	9
Liabø	65	152	47	116		147	49	76	38	162	184	167	146	147
Hestvika	101	25	148	239	147		169	118	110	36	58	41	259	139
Tustna	69	174	26	68	49	169		56	73	185	209	192	85	86
Hellandsjøen	18	123	34	123	76	118	56		33	134	158	141	154	159
Vinjeøra	18	115	62	140	38	110	73	33		126	147	130	167	171
Barman	116	11	163	255	162	36	185	134	126		32	24	273	278
Kvenvær	141	33	187	277	184	58	209	158	147	32		46	299	303
Knarrlaget	124	106	170	260	167	41	192	141	130	24	46		278	283
Vestsmøla	154	264	97	16	146	259	85	154	167	273	299	278		7
Tretvika	159	269	114	9	147	139	86	159	171	278	303	283	7	

Reiseavstander i minutter mellom dagens kommunesentre, tettsteder og steder med skole i kommunene i alternativ 5 Kilde: SSB og visveg.no

Næringsstruktur

- Alt 5 har mange arbeidsplasser innen fisket. Andelen arbeidsplasser er 12 ganger så stor som i landet som helhet. Siden fisket er en bransje med nedgang nasjonalt, har Alt 5 kunnet forvente arbeidsplassnedgang i privat sektor.
- Andelen arbeidsplasser innen næringsmiddelindustrien og prosessindustrien er mer enn tre ganger så høy som i landet som helhet. Begge disse bransjene har vært i sterk nedgang nasjonalt. Dette er derfor en strukturell ulempe for Alt 5 mht. å oppnå vekst i antall arbeidsplasser i næringslivet.
- Landbruket er mer enn tre ganger så stort som i landet som helhet.
- Blant alternativene i utredningen har Alt 5 middels til litt under middels strukturelle forhold for å oppnå vekst i næringslivet.
- Pilene knytter sammen bransjene som alternativet har relativt flere arbeidsplasser i, med utviklingen i bransjen på nasjonal basis.

Oppsummering alternativ 5 - Hemne, Hitra, Aure, Smøla og Halså

Vurderingskriterium	Vurdering	Poengscore	Smiley
Befolkningsgrunnlag	Per i dag 16 070 innbyggere. Forventet vekst til nesten 18 000 i 2040.	20/20	😊
Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse	En sammenslåing kan føre til bedre kapasitet og kompetanse for å ivareta kommunens rolle som samfunnsutvikler.	10/10	😊
Funksjonelle samfunnsutviklingsområder	Kommunene ligger ikke å samme bo- og arbeidsmarkedsregion. Det er ingen kommuner som har 25 prosent utpendling til andre kommuner, men integrasjonen gjennom pendling mellom kommunene i alternativet er svært lav.	0/20	😞
Kommunesenter	Ut fra befolkningsstørrelse, og delvis geografi, så vil Kyrksæterøra være et naturlig kommunesenter i en ny kommune.	10/10	😊
Avstand til kommunesenter	Avstandene innad i kommunen vil være store, og fra Kyrksæterøra til flere av de tidligere kommunesentrene er det være langt over 45 minutter reisevei. Det er kun Aure som er innenfor pendlingsavstand.	0/10	😞
Næringsstruktur	Kommunen har en lite variert næringsstruktur, og overvekt av arbeidsplasser i nedgangsbransjer.	0/10	😞
Samlet vurdering samfunnsutvikling	Samlet sett får alternativ 5 en poengscore på 40, noe som gir en dårligere rangering.	40/80	😞

Alternativ 6:

Aure
+ Smøla
+ Halså

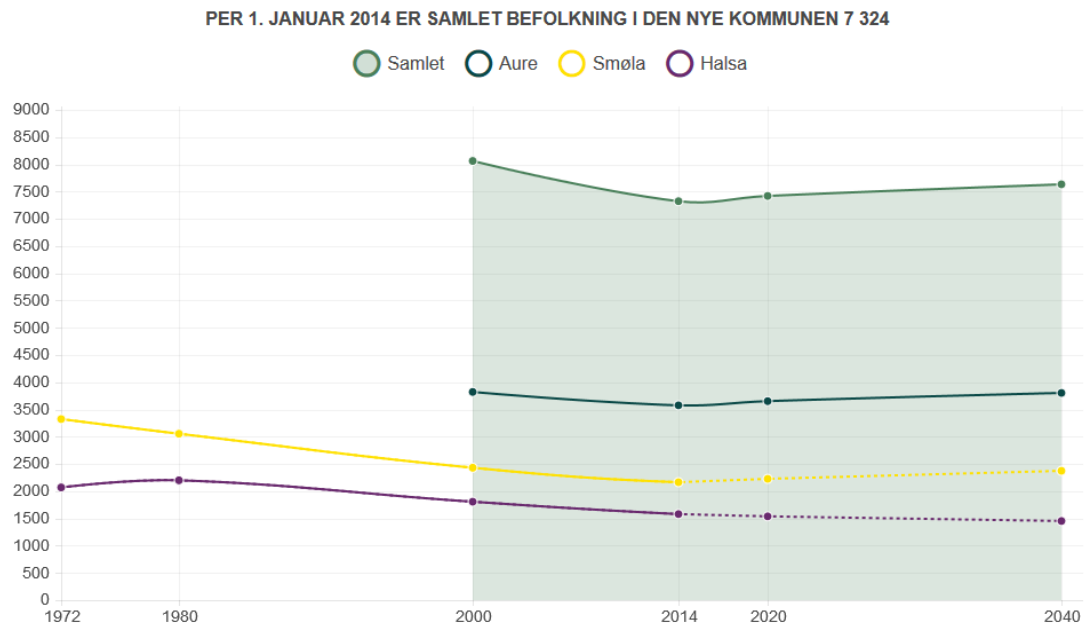
Befolkningsutvikling

Nye Aure-Smøla-Halsa kommune ville per 1. januar 2014 hatt en samlet befolkning på 7 324 innbyggere. Dette er lavere enn innbyggertallet ekspertutvalget mener en kommune minst bør ha (15 000 – 20 000) for å ha tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse til å ivareta kommunens rolle som samfunnsutvikler.

Det er forventet at innbyggertallet vil øke svakt fram mot 2040, hvor det antas å være 7 634.

2014
Samlet: 7324
Aure: 3577
Smøla: 2166
Halsa: 1581

2040
Samlet: 7634
Aure: 3805
Smøla: 2375
Halsa: 1454

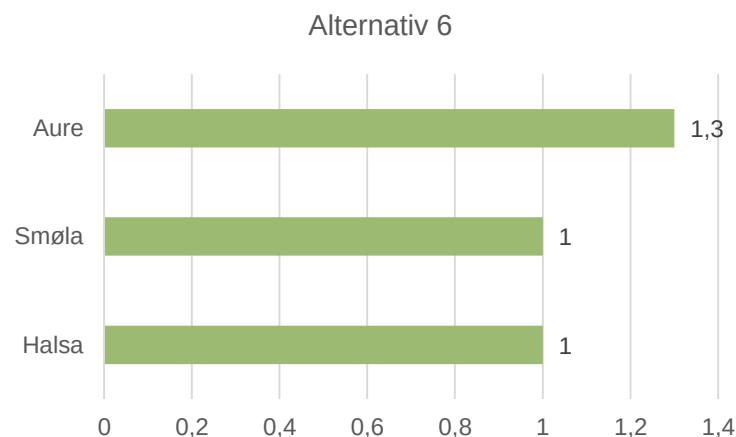
Figuren er hentet fra www.nykommune.no. Kommunal- og moderniseringsdepartementet oppgir ikke innbygger for Aure før 2000, derfor starter vurderingen av samlet innbyggertall i 2000. Aure er den kommunen som har hatt sammenslåing på 2000-tallet.

Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse

- I tabellen under har vi laget en oversikt over alderen på kommuneplanens areal- og samfunnsdel hentet fra Kostra (2014). Det kan si noe om kapasiteten og kompetansen kommunene har til å ha oppdaterte planer som legger rammene for en del av samfunnsutviklingen det jobbes med i kommunene.
- Smøla og Aure har kommuneplaner som begge er seks år gamle. Halsa har en lite oppdatert arealdel av kommuneplanen, mens samfunnsdelen kun er 2 år gammel.

Kommune	Kommuneplanens arealdel	Kommuneplanens samfunnsdel
Halsa	16	2
Smøla	6	6
Aure	6	6

- NIVI Rapport 2014:1 sier at et fagmiljø bør bestå av minimum 2 personer, og jo mindre kommunestørrelsen er, jo høyere er opplevelsen av manglende kapasitet på planområdet. Figuren opp til høyre viser at Aure har flest årsverk med 1,3, mens Smøla og Halsa har et årsverk hver.

- De tre kommunene har i dag forholdsvis få ressurser knyttet til planlegging. Samlet sett vil en få 3,3 årsverk, og dermed noe større fagmiljø. Det vil gjøre fagmiljøet mindre sårbart, og samlet sett kunne øke kapasiteten. Hvorvidt kompetansen vil bli bedre, vil avhenge av rekruttering. Vi har ikke grunnlag for å hevde at konkurransen om kompetanse mot andre sektorer blir enklere ved en større kommune. Men større fagmiljø kan bidra til å holde på kompetansen.

Funksjonelle samfunnsutviklingsområder

- De 3 kommunene som inngår i alternativ 6, tilhører 2 ulike bo- og arbeidsmarkedsregioner:
 - BA-region Surnadal: Halså
 - BA-region Aure: Aure
 - BA-region Smøla: Smøla
- Det er lav pendlingen mellom kommunene. Den høyeste er fra Aure til Smøla og Halså, og utgjør hhv. 11 og 10 personer.
- Vi har sett på om det er oppsplittede tettsteder mellom noen av kommunene, det vil si at tettsteder har vokst sammen slik at de ligger i to eller flere kommuner. I følge SSB er det ingen slike mellom kommunene i utredningen.
- Av kommunesentrene i de tre kommunene, er det kun Aure som er definert som et tettsted av SSB. Det er også dette kommunesenteret som ligger i «midten» av de tre. Ut fra innbyggertall og geografi vil derfor Aure være et naturlig kommunesenter.

Kommunesenter	Innbyggertall
Aure	655
Liabø (Halså)	Ca. 400
Hopen (Smøla)	Ca. 150

Innbyggertall i kommunesentrene i alternativ 6 per 1. januar 2014.
Kilde: SSB, Smøla og Halså kommuner

Reiseavstander

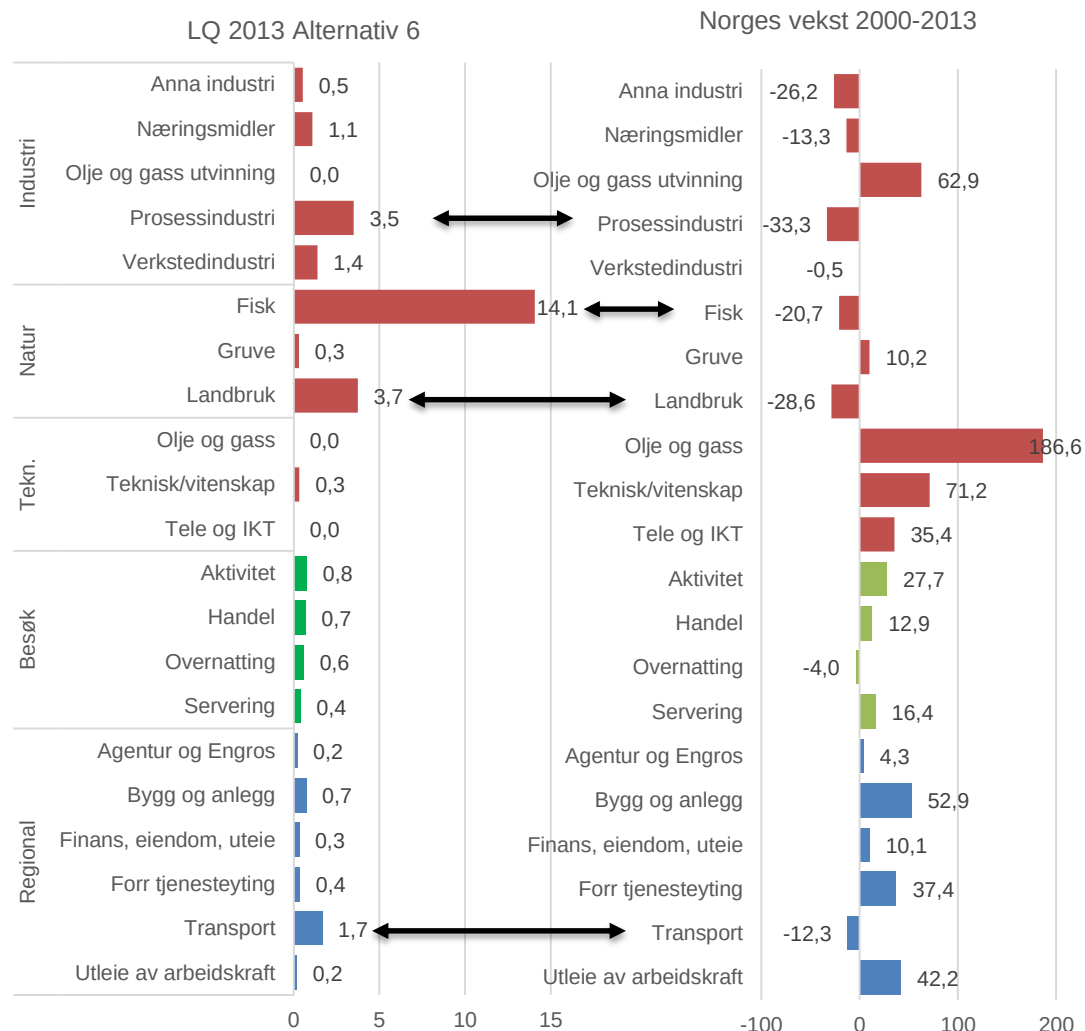
- Tabellen nedenfor viser reiseavstandene i minutter mellom dagens kommunesentre, samt områder i kommunene med skole, i alternativ 6. Tømmervåg, Leira, Foldfjorden og Tjeldbergodden ligger i Aure kommune, mens Vestsmøla og Tretvika er i Smøla kommune.
- 45 minutter er definert som en grense for akseptabel pendlingsavstand. Det er ikke slik at alle innbyggerne i en kommune skal bo innenfor 45 minutter til kommunesenteret, det er mange innbyggere i Norge i dag som har lengre reisevei enn dette. Men et kommunesenter har ofte en del arbeidsplasser, og pendlingsavstand kan gi indikasjon på om størsteparten av innbyggerne i kommunen har tilgang til disse arbeidsplassene.
- I tabellen under har vi listet opp reisetiden i minutter mellom kommunesentrene i alternativ 6. Der hvor en må benytte ferge er markert i grått. Avstanden mellom Aure og Liabø er rundt 45 minutter, mens fra Aure til Hopen er det cirka halvannen time. Det er områdene på Smøla som har langt reisevei til Aure.

	Aure	Liabøen	Hopen	Tømmervåg (Tustna)	Leira (Tustna)	Foldfjorden	Tjeldbergodden	Vestsmøla	Tretvika
Aure		47	94	44	35	13	28	97	102
Liabøen	47		116	66	58	36	87	146	151
Hopen	94	116		78	69	81	133	18	9
Tømmervåg (Tustna)	44	66	78		8	31	42	97	95
Leira (Tustna)	35	58	69	8		23	66	83	88
Foldfjorden	13	36	81	31	23		46	103	108
Tjeldbergodden	28	87	133	42	66	46		132	137
Vestsmøla	97	146	18	97	83	103	132		9
Tretvika	102	151	9	95	88	108	137	9	

Reiseavstander i minutter dagens kommunesentre, tettsteder og steder med skole i alternativ 6. Kilde: SSB, visveg.no og googlemaps.com.

Næringsstruktur

- I Alt 6 er det mer enn 14 ganger så mange arbeidsplasser innen fisket enn i landet som helhet. Andelen arbeidsplasser innen prosessindustrien er mer enn tre ganger så høy som i landet som helhet. Landbruket er også mer enn tre ganger så stort. Alle de nevnte bransjene har hatt arbeidsplassnedgang nasjonalt. Dette er en strukturell ulempe for Alt 6, siden det er vanskelig å oppnå arbeidsplassvekst når mye av næringslivet på stedet er i nedgangsbransjer.
- Også transportbransjen er større enn i landet som helhet, og dette er som etter hvert kjent, en bransje som har hatt nedgang nasjonalt de siste årene.
- Blant kommunene i utredningen har dette alternativet forholdsvis ugunstige strukturelle betingelser for arbeidsplassvekst i næringslivet.
- Pilene knytter sammen bransjene som alternativet har relativt flere arbeidsplasser i, med utviklingen i bransjen på nasjonal basis.

Oppsummering alternativ 6 – Aure, Smøla og Halså

Vurderingskriterium	Vurdering	Poengscore	Smiley
Befolkningsgrunnlag	Per i dag 7 324 innbyggere. Forventet vekst til over 7 600 i 2040.	0/20	
Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse	En sammenslåing kan føre til bedre kapasitet og kompetanse for å ivareta kommunens rolle som samfunnsutvikler.	10/10	
Funksjonelle samfunnsutviklingsområder	Kommunene ligger ikke i samme bo- og arbeidsmarkedsregion. Det er ingen kommuner som har 25 prosent utpendling til andre kommuner, men integrasjonen gjennom pendling mellom kommunene i alternativet er svært lav.	0/20	
Kommunesenter	Det er kun Aure som er definert som tettsted av dagens tre kommunesenter. Det er også Aure kommune som ligger i «midten» av de tre kommunene.	10/10	
Avstand til kommunesenter	Avstandene innad i kommunen vil være store, og fra Aure til Hopen (Smøla) vil det være nesten 2 timer. Avstanden til Liabø (Halsa) er innenfor pendlingsavstand.	0/10	
Næringsstruktur	Kommunen har en lite variert næringsstruktur, og overvekt av arbeidsplasser i nedgangsbransjer.	0/10	
Samlet vurdering samfunnsutvikling	Samlet sett får alternativ 6 en poengscore på 15, noe som gir en dårligere rangering.	20/80	

Alternativ 7:
Averøy
+ Eide

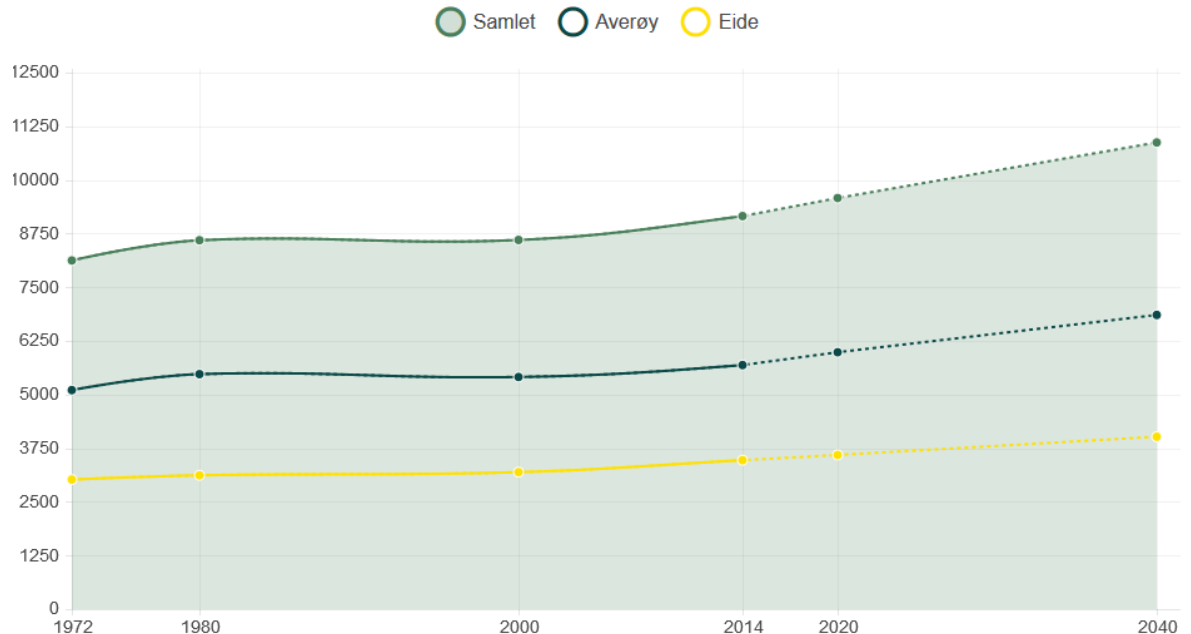

Befolkningsutvikling

PER 1. JANUAR 2014 ER SAMLET BEFOLKNING I DEN NYE KOMMUNEN 9 158

Nye Averøy-Eide kommune ville per 1. januar 2014 hatt en samlet befolkning på 9 158 innbyggere. Dette er lavere enn innbyggertallet ekspertutvalget mener en kommune minst bør ha (15 000 – 20 000) for å ha tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse til å ivareta kommunens rolle som samfunnsutvikler.

Det er forventet at innbyggertallet vil øke noe fram mot 2040, hvor det antas å være 10 873.

Kilde: www.nykommune.no

2014
Samlet: 9158
Averøy: 5687
Eide: 3471

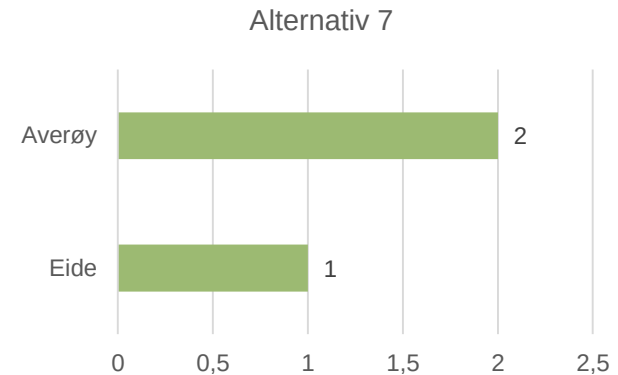
2040
Samlet: 10873
Averøy: 6855
Eide: 4018

Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse

- I tabellen under har vi laget en oversikt over alderen på kommuneplanens areal- og samfunnsdel hentet fra Kostra (2014). Det kan si noe om kapasiteten og kompetansen kommunene har til å ha oppdaterte planer som legger rammene for en del av samfunnsutviklingen det jobbes med i kommunene. Averøy har en forholdsvis oppdatert kommuneplan, mens Eide har en forholdsvis gammel.

Kommune	Kommuneplanens arealdel	Kommuneplanens samfunnsdel
Averøy	5	5
Eide	9	9

- NIVI Rapport 2014:1 sier at et fagmiljø bør bestå av minimum 2 personer, og jo mindre kommunestørrelsen er, jo høyere er opplevelsen av manglende kapasitet på planområdet. Figuren oppe til høyre viser at Averøy har to årsverk til planlegging, mens Eide har ett.

- De to kommunene har i dag forholdsvis få ressurser knyttet til planlegging. Samlet sett vil en få 3 årsverk, og dermed noe større fagmiljø. Det vil gjøre fagmiljøet mindre sårbart, og samlet sett kunne øke kapasiteten. Hvorvidt kompetansen vil bli bedre, vil avhenge av rekruttering. Vi har ikke grunnlag for å hevde at konkurransen om kompetanse mot andre sektorer blir enklere ved en større kommune. Men større fagmiljø kan bidra til å holde på kompetansen.

Funksjonelle samfunnsutviklingsområder

- De 2 kommunene som inngår i alternativ 7, tilhører 2 ulike bo- og arbeidsmarkedsregioner:
 - BA-region Kristiansund: Averøy
 - BA-region Molde: Eide
- Det er litt pendling mellom de to kommunene, 31 personer fra Eide jobber i Averøy og omvendt 54 personer fra Averøy jobber i Eide. Men det utgjør kun i underkant av 2 prosent av andelen sysselsatte i begge kommuner .
- Vi har sett på om det er oppsplittede tettsteder mellom noen av kommunene, det vil si at tettsteder har vokst sammen slik at de ligger i to eller flere kommuner. I følge SSB er det ingen slike mellom kommunene i utredningen.
- Eide har 1 339 innbyggere per 1. januar 2014. Vi har verken fra SSB eller fra Averøy kommune fått noen god indikasjon på hvor stort kommunesenteret i Averøy er. Men dersom vi ser på befolkningsstørrelse, så er Averøy over 1,5 ganger større enn Eide. Det kan trekke i retning av at kommunesenteret vil legges til Averøy. Et alternativ er også å legge det et annet sted enn de nåværende.

Kommunesenter	Innbyggertall
Eide	1 339
Bruhagen (Averøy)	Usikkert

Innbyggertall i kommunesentrene i alternativ 7 per 1. januar 2014.
Kilde: SSB

Reiseavstander

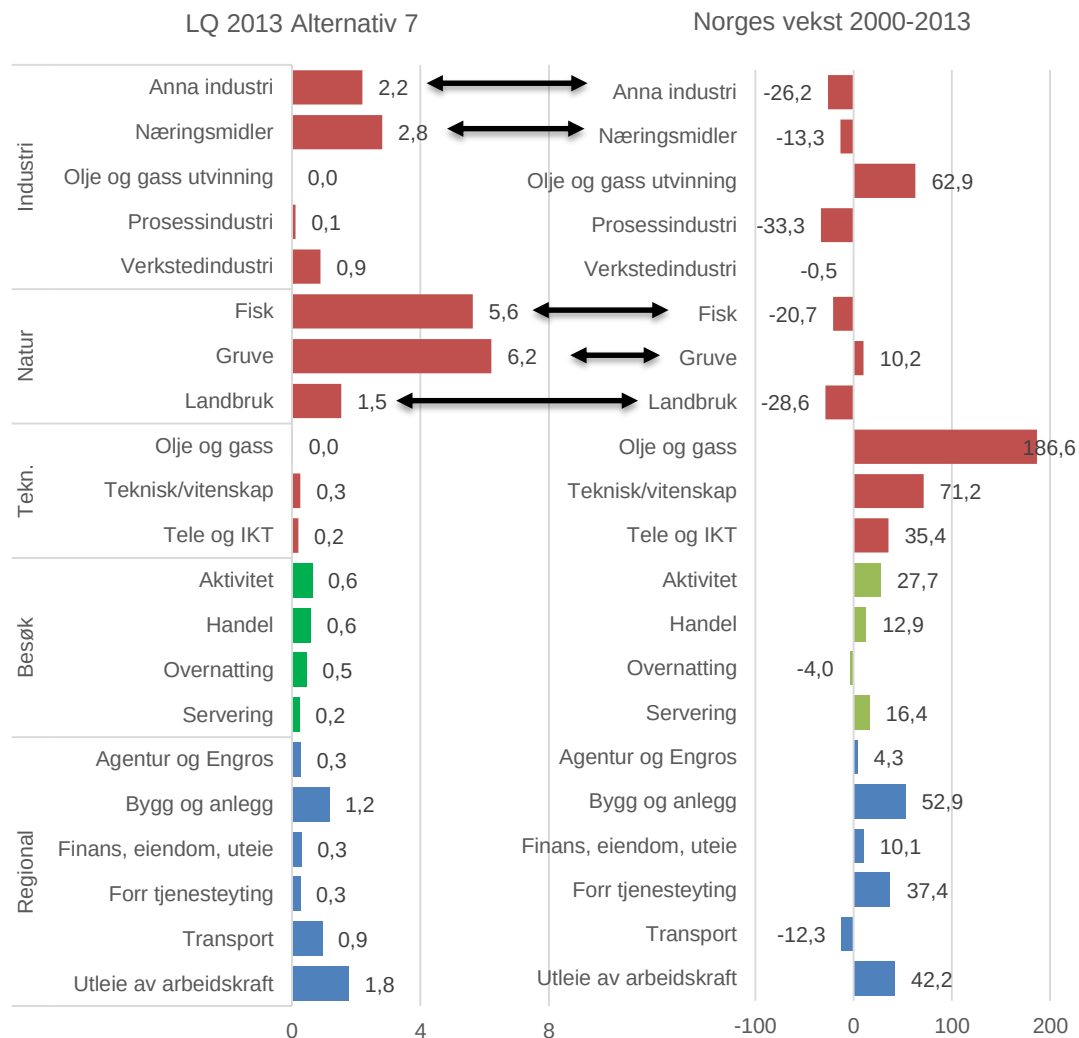
- Tabellen nedenfor viser reiseavstandene i minutter mellom dagens kommunesentre, samt andre tettsteder/steder med skole i alternativ 7. Kårvåg, Bremsnes, Vebenstad, Henda og Mek ligger i Averøy kommune, og Vevang og Lyngstad er i Eide kommune.
- 45 minutter er definert som en grense for akseptabel pendlingsavstand. Det er ikke slik at alle innbyggerne i en kommune skal bo innenfor 45 minutter til kommunesenteret, det er mange innbyggere i Norge i dag som har lengre reisevei enn dette. Men et kommunesenter har ofte en del arbeidsplasser, og pendlingsavstand kan gi indikasjon på om størsteparten av innbyggerne i kommunen har tilgang til disse arbeidsplassene.
- I tabellen under har vi listet opp reisetiden i minutter mellom kommunesentrene, samt andre tettsteder og boområder i kommunene i alternativ 7. Som vi ser er reiseavstanden mellom kommunesentrene Eide og Bruhagen under 45 minutter, det samme er også reisetiden mellom alle de andre stedene.

	Eide	Bruhagen	Kårvåg	Bremsnes	Vebenstad	Henda	Mek	Vevang	Lyngstad
Eide		40	25	22	33	37	43	16	9
Bruhagen	40		15	22	6	18	18	24	33
Kårvåg	25	15		40	9	11	21	9	18
Bremsnes	22	22	25		13	24	25	31	39
Vebenstad	33	6	9	13		11	12	18	27
Henda	37	18	11	24	11		23	21	29
Mek	43	18	21	25	12	23		27	36
Vevang	16	24	9	31	18	21	27		8
Lyngstad	9	33	18	39	27	29	36	8	

Reiseavstander i minutter mellom dagens kommunesentre og andre tettsteder/skoleområder i kommunene i alternativ 7. Kilde: SSB og visveg.no

Næringsstruktur

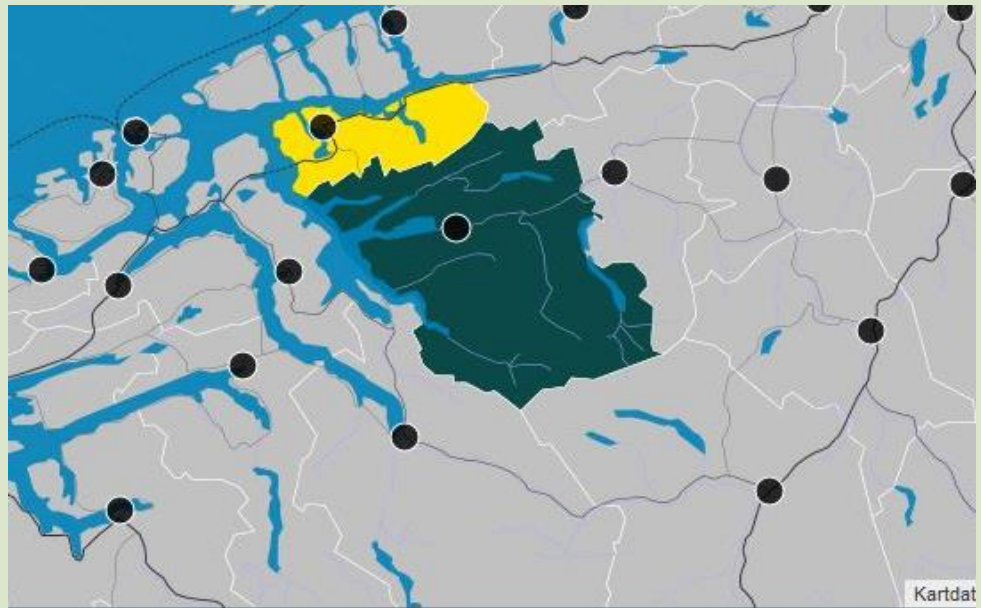
- Alt 7, som består av Eide og Averøy, har en høy andel arbeidsplasser i anna industri, næringsmiddel-industrien, fisket og gruvedrift. Industrien er mer enn dobbelt så stor som i landet som helhet, fisket mer enn fem ganger så stort og gruvedriften mer enn seks ganger så stor. Av disse bransjen har gruvedriften hatt vekst nasjonalt, mens de andre bransjene har vært i nedgang.
- For øvrig er landbruket relativt stort. Det er også bygg- og anleggsbransjen.
- Det er relativt lite næringsliv i besøksnæringene i Alt 7.
- Blant kommunene i utredningen rangerer Alt 7 middels mht. strukturelle betingelser for arbeidsplassvekst i næringslivet.
- Pilene knytter sammen bransjene som alternativet har relativt flere arbeidsplasser i, med utviklingen i bransjen på nasjonal basis.

Oppsummering alternativ 7 - Averøy og Eide

Vurderingskriterium	Vurdering	Poengscore	Smiley
Befolkningsgrunnlag	Per i dag 9 158 innbyggere. Forventet vekst til nesten 11 000 i 2040.	0/20	
Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse	En sammenslåing kan føre til bedre kapasitet og kompetanse for å ivareta kommunens rolle som samfunnsutvikler.	10/10	
Funksjonelle samfunnsutviklingsområder	Kommunene ligger ikke i samme bo- og arbeidsmarkedsregion. Det er ingen kommuner som har 25 prosent utpendling til andre kommuner, men integrasjonen gjennom pendling mellom kommunene i alternativet er svært lav.	0/20	
Kommunesenter	Vi er usikre på hva innbyggertallet er i Averøy. Men siden Averøy som kommune er 1,5 ganger større enn Eide, kan de trekke i retning av kommunesenteret vil ligge på Averøy.	5/10	
Avstand til kommunesenter	Alle tettsteder vil være innenfor 45 minutter reisevei fra kommunesenteret, uavhengig om det legges til Averøy eller til Eide.	10/10	
Næringsstruktur	Kommunen har en variert næringsstruktur, men en del arbeidsplasser i nedgangsbransjer.	5/10	
Samlet vurdering samfunnsutvikling	Samlet sett får alternativ 7 en poengscore på 25, noe som gir en dårligere rangering.	30/80	

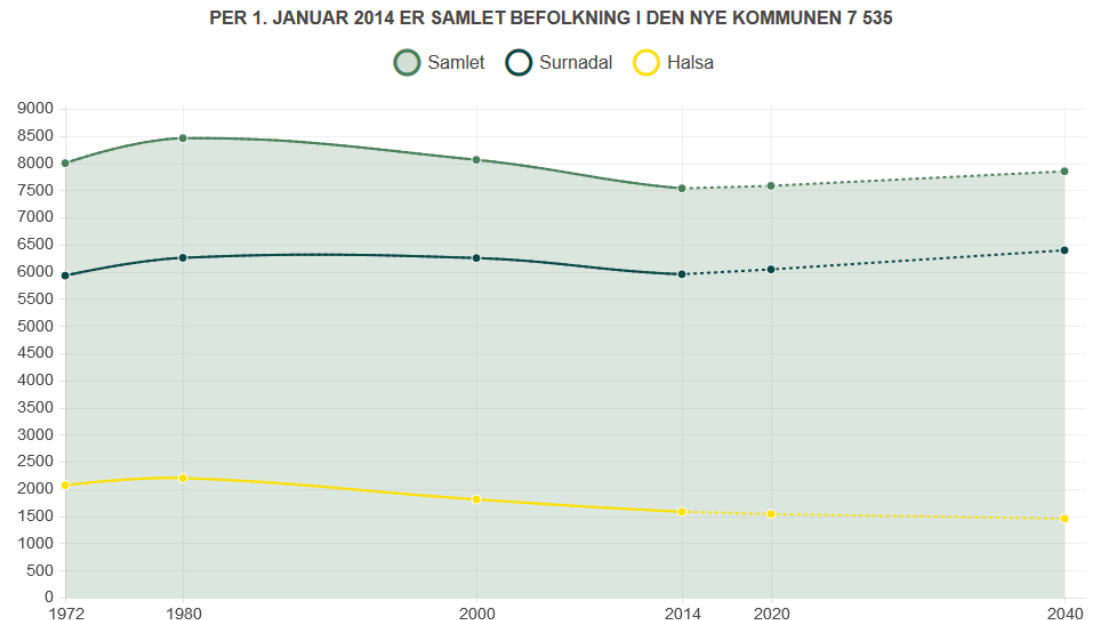
Alternativ 8:
Surnadal
+ Halså

Befolkningsutvikling

Nye Surnadal-Halsa kommune ville per 1. januar 2014 hatt en samlet befolkning på 7 535 innbyggere. Dette er lavere enn innbyggertallet ekspertutvalget mener en kommune minst bør ha (15 000 – 20 000) for å ha tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse til å ivareta kommunens rolle som samfunnsutvikler.

Det er forventet at innbyggertallet vil øke litt mot 2040, hvor det antas å være 7849.

Kilde: www.nykommune.no

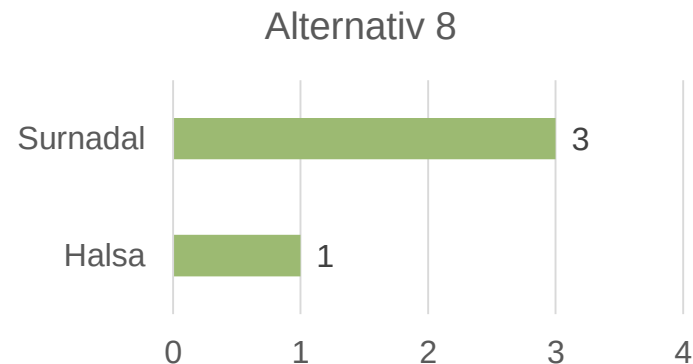
2014	2040
Samlet: 7535	Samlet: 7849
Surnadal: 5954	Surnadal: 6395
Halsa: 1581	Halsa: 1454

Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse

- I tabellen under har vi laget en oversikt over alderen på kommuneplanens areal- og samfunnsdel hentet fra Kostra (2014). Det kan si noe om kapasiteten og kompetansen kommunene har til å ha oppdaterte planer som legger rammene for en del av samfunnsutviklingen det jobbes med i kommunene. Halså har en lite oppdatert arealdel av kommuneplanen, mens samfunnsdelen er ny. Samfunnsdelen til Surnadal ble vedtatt i fjor, mens det er planlagt rulling av arealdelen inneværende år.

Kommune	Kommuneplanens arealdel	Kommuneplanens samfunnsdel
Halså	16	2
Surnadal	7	0

- NIVI Rapport 2014:1 sier at et fagmiljø bør bestå av minimum 2 personer, og jo mindre kommunestørrelsen er, jo høyere er opplevelsen av manglende kapasitet på planområdet. Figuren oppe til høyre viser årsverk til planlegging i Halså og Surnadal. Surnadal har tre årsverk til planlegging, mens Halså har ett.

- De to kommunene har i dag forholdsvis få ressurser knyttet til planlegging. Samlet sett vil en få 3 årsverk, og dermed noe større fagmiljø. Det vil gjøre fagmiljøet mindre sårbart, og samlet sett kunne øke kapasiteten. Hvorvidt kompetansen vil bli bedre, vil avhenge av rekruttering. Vi har ikke grunnlag for å hevde at konkurransen om kompetanse mot andre sektorer blir enklere ved en større kommune. Men større fagmiljø kan bidra til å holde på kompetansen.

Funksjonelle samfunnsutviklingsområder

- De 2 kommunene som inngår i alternativ 8, tilhører samme bo- og arbeidsmarkedsregion:
 - BA-region Surnadal: Surnadal og Halså
- 52 arbeidstakere fra Surnadal jobber i Halså, mens 90 arbeidstakere fra Halså jobber i Surnadal. Innpendlingen fra Halså til Surnadal utgjør 11,2 prosent. Surnadal er den kommunen det pendles mest til fra Halså.
- Vi har sett på om det er oppsplittede tettsteder mellom noen av kommunene, det vil si at tettsteder har vokst sammen slik at de ligger i to eller flere kommuner. I følge SSB er det ingen slike mellom kommunene i utredningen.
- Skei, kommunesenteret i Surnadal, har 2 475 innbyggere per 1. januar 2014, og er det største kommunesenteret. Liabø er ikke definert som et tettsted.
- Ved en sammenslåing ser vi det derfor naturlig at Skei blir kommunesenter.

Kommunesenter	Innbyggertall
Liabø (Halså)	Ca. 400
Skei-Surnadalsøra	2 475

Innbyggertall i kommunesentrene i alternativ 8 per 1. januar 2014.
Kilde: SSB og Halså kommune

Reiseavstander

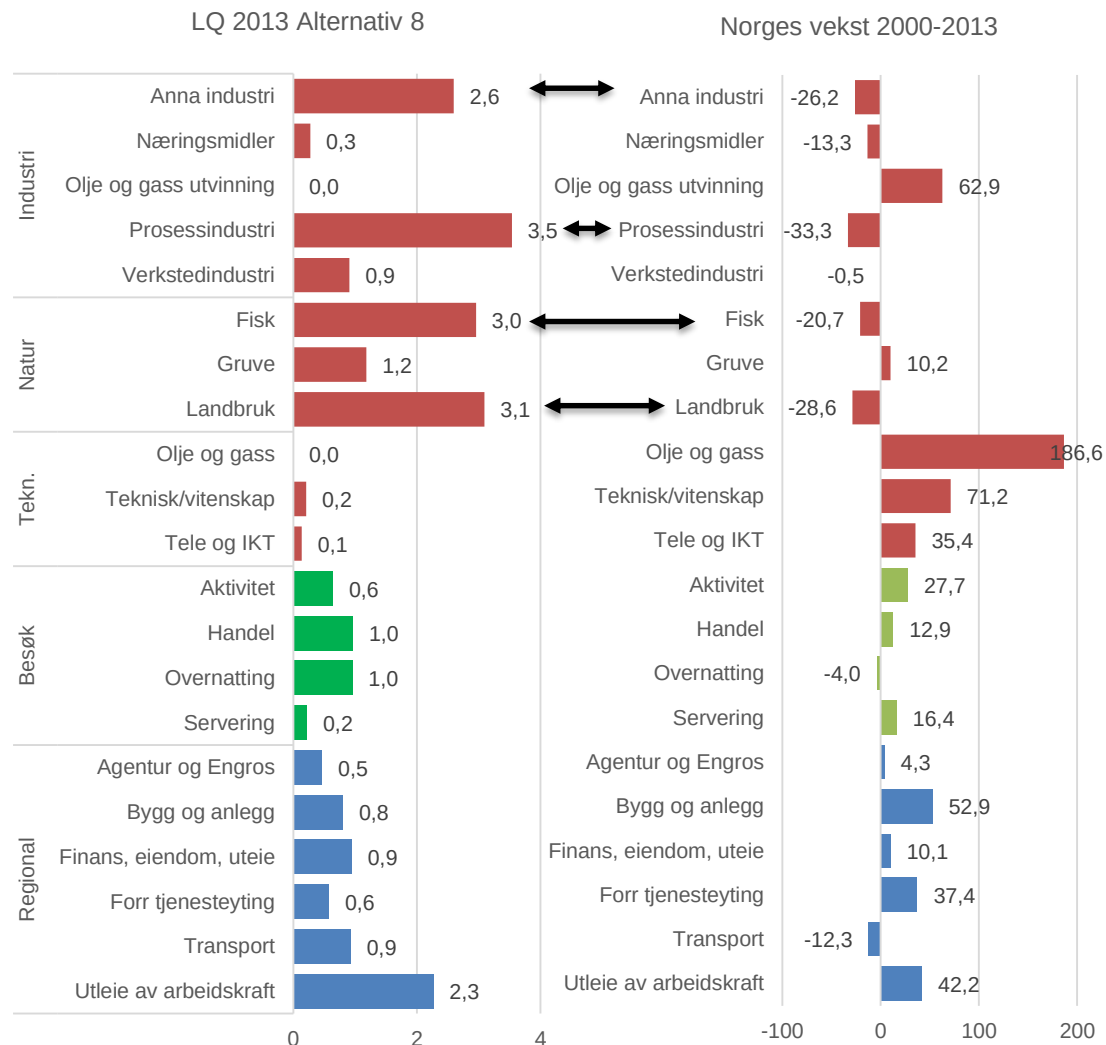
- Tabellen nedenfor viser reiseavstandene i minutter mellom dagens kommunesentre, samt tettsteder og steder med skole i Surnadal, i alternativ 8. Glærem, Mo, Stangvik, Todalen og Bæverfjord ligger i Surnadal kommune.
- 45 minutter er definert som en grense for akseptabel pendlingsavstand. Det er ikke slik at alle innbyggerne i en kommune skal bo innenfor 45 minutter til kommunesenteret, det er mange innbyggere i Norge i dag som har lengre reisevei enn dette. Men et kommunesenter har ofte en del arbeidsplasser, og pendlingsavstand kan gi indikasjon på om størsteparten av innbyggerne i kommunen har tilgang til disse arbeidsplassene.
- I tabellen under har vi listet opp reisetiden i minutter mellom kommunesentrene i alternativ 8. Den viser at det er 40 minutter å reise fra Skei i Surnadal til Liabø i Halså, noe som er innenfor akseptabel pendlingsavstand. Avstanden fra Skei til de andre områdene i Surnadal er også under 45 minutter.

	Skei	Liabø	Glærem	Mo	Stangvik	Todalen	Bæverfjord
Skei		38	10	14	28	24	22
Liabø	38		44	51	62	61	32
Mo	14	51			37	19	46
Stangvik	28	62	32	37		28	46
Todalen	24	61	33	19	28		45
Bæverfjord	22	32	18	46	46	45	

Reiseavstander i minutter mellom dagens kommunesentre, tettsteder og steder med skole i alternativ 8. Kilde: SSB og visveg.no

Næringsstruktur

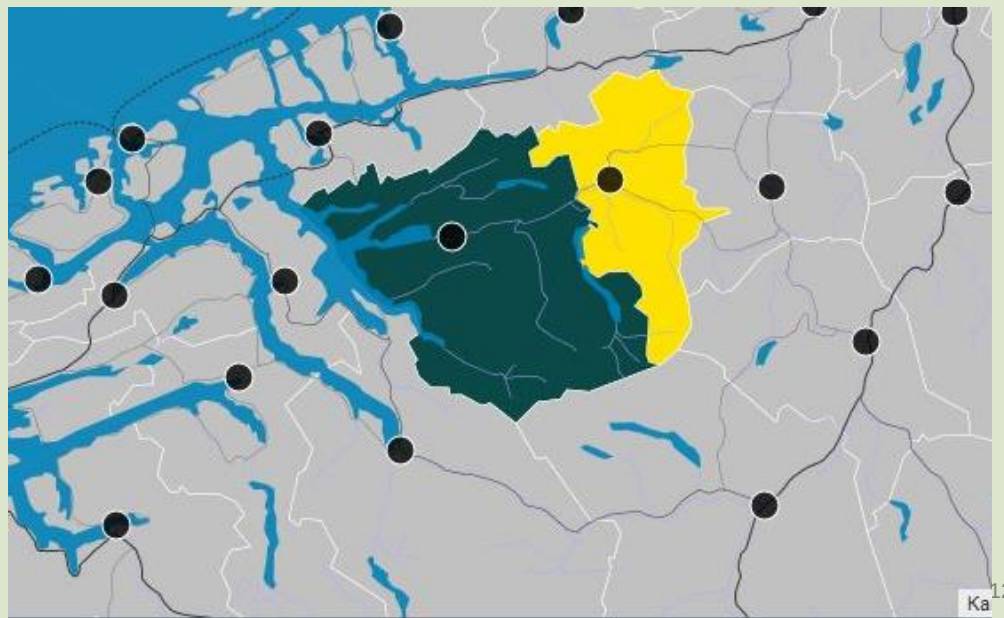
- Alt 8 har relativt mange arbeidsplasser i anna industri, prosessindustrien, fisket og landbruket. Alle disse bransjene har vært i nedgang på landsbasis de siste tretten årene.
- Handels- og overnattingsbransjen er like store i Alt 8 som i landet som helhet.
- Med unntak av utleie av arbeidskraft, er det relativt få arbeidsplasser i de regionale næringene.
- Blant kommunene i utredningen har Alt 8 litt under middels strukturelle betingelser for å oppnå vekst i næringslivet.
- Pilene knytter sammen bransjene som alternativet har relativt flere arbeidsplasser i, med utviklingen i bransjen på nasjonal basis.

Oppsummering alternativ 8 – Surnadal og Halså

Vurderingskriterium	Vurdering	Poengscore	Smiley
Befolkningsgrunnlag	Per i dag 7 535 innbyggere. Forventet vekst til over 7 800 i 2040.	0/20	😞
Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse	En sammenslåing kan føre til bedre kapasitet og kompetanse for å ivareta kommunens rolle som samfunnsutvikler.	10/10	😊
Funksjonelle samfunnsutviklingsområder	Kommunene er i samme bo- og arbeidsmarkedsregion, og Surnadal er kommunen Halså har høyest pendling til.	20/20	😊
Kommunesenter	Skei er det største av de to kommunesentrene, og slik sett et naturlig kommunesenter i en ny kommune.	10/10	😊
Avstand til kommunesenter	Dersom Skei blir kommunesenter, vil alle tettsteder være innenfor 45 minutter reisevei. Liabø er heller ikke definert som tettsted.	10/10	😊
Næringsstruktur	Kommunen har en lite variert næringsstruktur, og overvekt av arbeidsplasser i nedgangsbransjer.	0/10	😞
Samlet vurdering samfunnsutvikling	Samlet sett får alternativ 8 en poengscore på 50, noe som gir en middels rangering.	50/80	😐

Alternativ 9:
Surnadal
+ Rindal

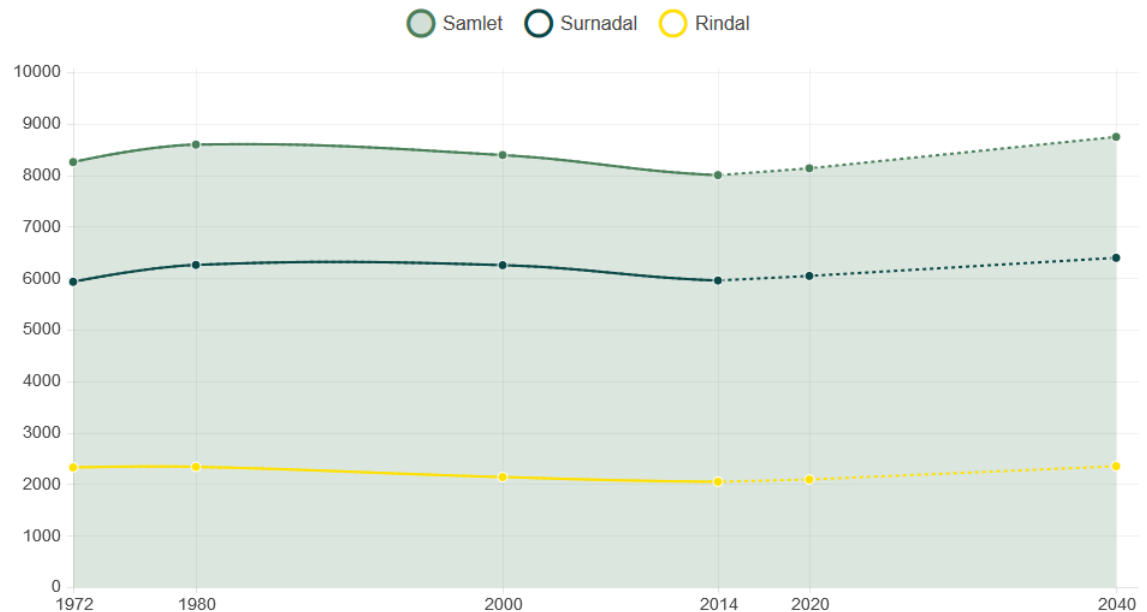

Befolkningsutvikling

Nye Surnadal-Rindal kommune ville per 1. januar 2014 hatt en samlet befolkning på 8 000 innbyggere. Dette er lavere enn innbyggertallet ekspertutvalget mener en kommune minst bør ha (15 000 – 20 000) for å ha tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse til å ivareta kommunens rolle som samfunnsutvikler.

Det er forventet at innbyggertallet vil øke litt frem mot 2040, hvor det antas å være 8 743.

PER 1. JANUAR 2014 ER SAMLET BEFOLKNING I DEN NYE KOMMUNEN 8 000

Kilde: www.nykommune.no

2014

Samlet: 8000
Surnadal: 5954
Rindal: 2046

2040

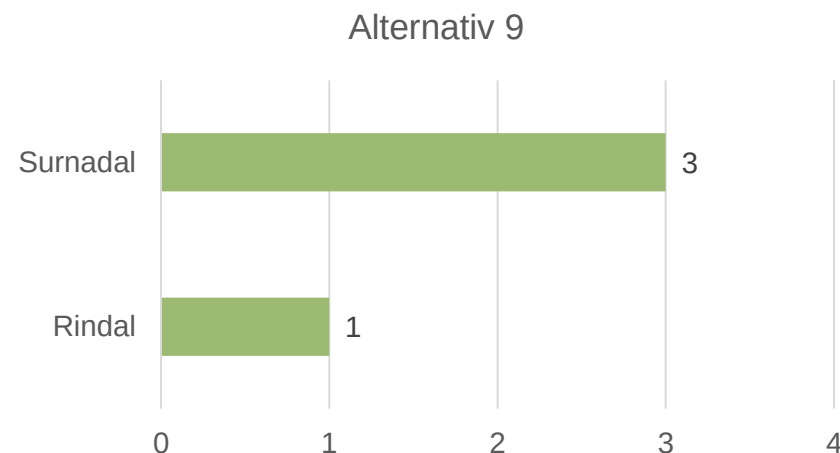
Samlet: 8743
Surnadal: 6395
Rindal: 2348

Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse

- I tabellen under har vi laget en oversikt over alderen på kommuneplanens areal- og samfunnsdel hentet fra Kostra (2014). Det kan si noe om kapasiteten og kompetansen kommunene har til å ha oppdaterte planer som legger rammene for en del av samfunnsutviklingen det jobbes med i kommunene. Rindal har en oppdatert kommuneplan, både når det gjelder areal- og samfunnsdel. Samfunnsdelen til Surnadal ble vedtatt i fjor, mens det er planlagt rullering av arealdelen inneværende år.

Kommune	Kommuneplanens arealdel	Kommuneplanens samfunnsdel
Rindal	1	3
Surnadal	7	0

- NIVI Rapport 2014:1 sier at et fagmiljø bør bestå av minimum 2 personer, og jo mindre kommunestørrelsen er, jo høyere er opplevelsen av manglende kapasitet på planområdet. Figuren oppe til høyre viser årsverk til planlegging i Rindal og Surnadal. Surnadal har tre årsverk til planlegging, mens Rindal har ett.

- De to kommunene har i dag forholdsvis få ressurser knyttet til planlegging. Samlet sett vil en få 3 årsverk, og dermed noe større fagmiljø. Det vil gjøre fagmiljøet mindre sårbart, og samlet sett kunne øke kapasiteten. Hvorvidt kompetansen vil bli bedre, vil avhenge av rekruttering. Vi har ikke grunnlag for å hevde at konkurransen om kompetanse mot andre sektorer blir enklere ved en større kommune. Men større fagmiljø kan bidra til å holde på kompetansen.

Funksjonelle samfunnsutviklingsområder

- De 2 kommunene som inngår i alternativ 9, tilhører samme bo- og arbeidsmarkedsregion:
 - BA-region Surnadal: Surnadal og Rindal
- 108 arbeidstakere fra Surnadal jobber i Rindal, mens 171 arbeidstakere fra Rindal jobber i Surnadal. Innpendlingen fra Rindal til Surnadal utgjør 16,2 prosent. Surnadal er den kommunen det pendles mest til fra Rindal. Pendlingen fra Surnadal til Rindal utgjør 3,5 prosent.
- Vi har sett på om det er oppsplittede tettsteder mellom noen av kommunene, det vil si at tettsteder har vokst sammen slik at de ligger i to eller flere kommuner. I følge SSB er det ingen slike mellom kommunene i utredningen.
- Skei, kommunesenteret i Surnadal, har 2 475 innbyggere per 1. januar 2014, og er det største kommunesenteret. Rindal har 670 innbyggere.
- Ved en sammenslåing ser vi det derfor naturlig at Skei blir kommunesenter.

Kommunesenter	Innbyggertall
Skei-Surnadalsøra	2 475
Rindal	670

Innbyggertall i kommunesentrene i alternativ 9 per 1. januar 2014.
Kilde: SSB

Reiseavstander

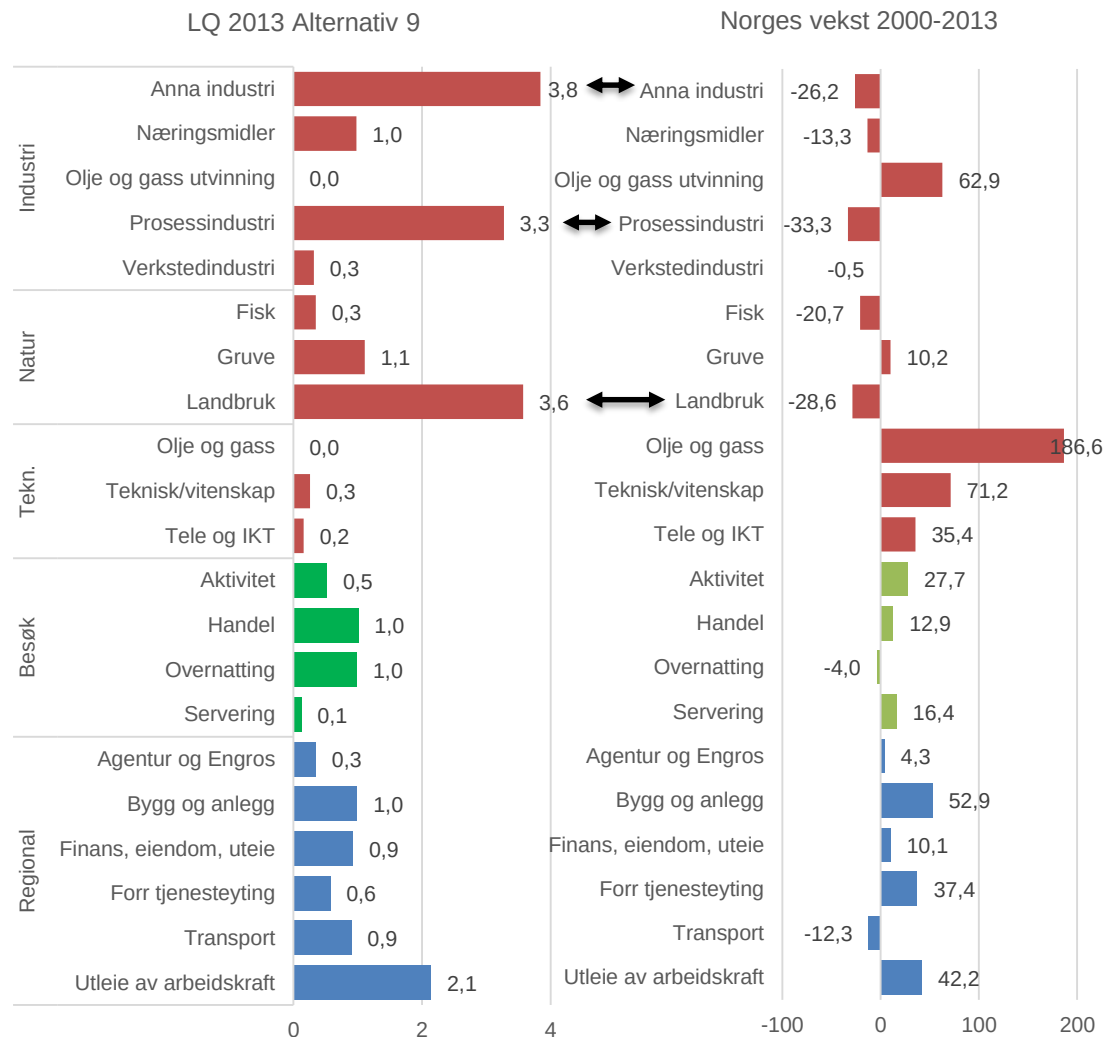
- Tabellen nedenfor viser reiseavstandene i minutter mellom dagens kommunesentre, samt tettsteder og steder med skole, i alternativ 9. Glærem, Mo, Stangvik, Todalen og Bæverfjord ligger i Surnadal kommune, mens Rindalsskogen ligger i Rindal kommune.
- 45 minutter er definert som en grense for akseptabel pendlingsavstand. Det er ikke slik at alle innbyggerne i en kommune skal bo innenfor 45 minutter til kommunesenteret, det er mange innbyggere i Norge i dag som har lengre reisevei enn dette. Men et kommunesenter har ofte en del arbeidsplasser, og pendlingsavstand kan gi indikasjon på om størsteparten av innbyggerne i kommunen har tilgang til disse arbeidsplassene.
- I tabellen under har vi listet opp reisetiden i minutter mellom kommunesentrene i alternativ 9, samt tettstedet Glærem i Surnadal. Den viser at det er 30 minutter å reise fra Skei i Surnadal til Rindal, noe som er innenfor akseptabel pendlingsavstand. Avstanden fra Skei til de andre områdene i Surnadal og Rindal er også under 45 minutter.

	Skei	Rindal	Glærem	Mo	Stangvik	Todalen	Bæverfjord	Rindalsskogen
Skei		30	10	14	28	24	22	38
Rindal	30		39	16	53	52	50	11
Glærem	10	39		27	37	36	29	47
Mo	14	16	27		37	36	35	29
Stangvik	28	53	37	37		28	46	61
Todalen	24	52	36	36	28		45	60
Bæverfjord	22	50	29	35	46	45		59
Rindalsskogen	38	11	47	29	61	60	59	

Reiseavstander i minutter mellom dagens kommunesentre, tettsteder og steder med skole i alternativ 9. Kilde: SSB og visveg.no

Næringsstruktur

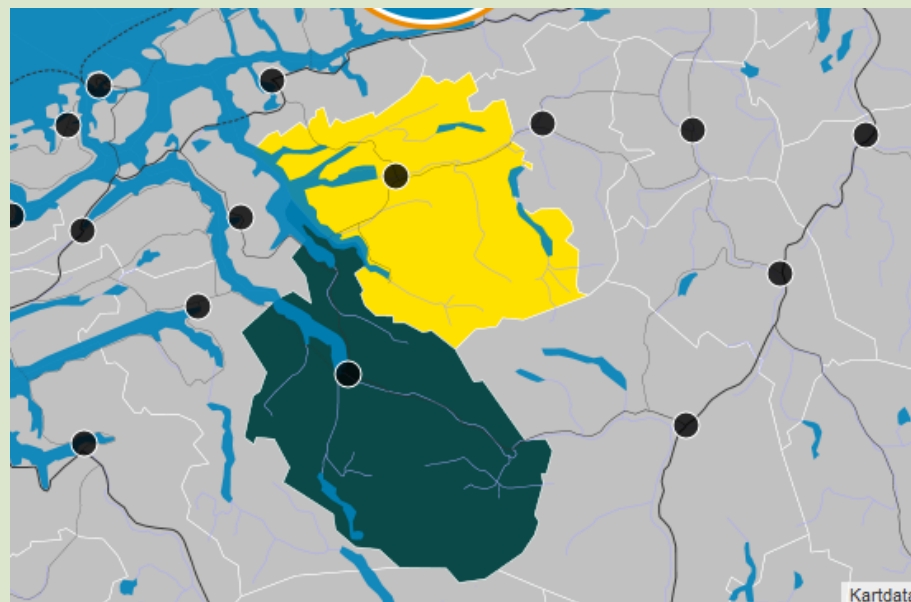
- I Alt 9 er anna industri og prosessindustrien mer enn tre ganger så store som i landet som helhet. Begge disse bransjene har hatt arbeidsplassnedgang i Norge de siste tretti årene.
- Landbruket er også mer enn tre ganger så stort som i Norge.
- Alt 9 har relativt mye næringsliv i bransjer som har vært i nedgang, og relativt lite i oppgangsbransjer.
- Handels- og overnattingsbransjen er like store som i landet som helhet. Begge disse bransjene har vokst på landsbasis de siste tretti årene.
- Bygg- og anleggsbransjen er like stor som i landet som helhet, og denne bransjen har vært i ganske sterk vekst nasjonalt.
- Pilene knytter sammen bransjene som alternativet har relativt flere arbeidsplasser i, med utviklingen i bransjen på nasjonal basis.

Oppsummering alternativ 9 – Surnadal og Rindal

Vurderingskriterium	Vurdering	Poengscore	Smiley
Befolkningsgrunnlag	Per i dag 8 000 innbyggere. Forventet vekst til over 8 700 i 2040.	0/20	😞
Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse	En sammenslåing kan føre til bedre kapasitet og kompetanse for å ivareta kommunens rolle som samfunnsutvikler.	10/10	😊
Funksjonelle samfunnsutviklingsområder	Kommunene er i samme bo- og arbeidsmarkedsregion, og Surnadal er kommunen Rindal har høyest pendling til.	20/20	😊
Kommunesenter	Skei er det største av de to kommunesentrene, og slik sett et naturlig kommunesenter i en ny kommune.	10/10	😊
Avstand til kommunesenter	Dersom Skei blir kommunesenter, vil alle tettsteder være innenfor 45 minutter reisevei.	10/10	😊
Næringsstruktur	Kommunen har en lite variert næringsstruktur, og overvekt av arbeidsplasser i nedgangsbransjer.	0/10	😞
Samlet vurdering samfunnsutvikling	Samlet sett får alternativ 8 en poengscore på 50, noe som gir en middels rangering.	50/80	😐

Alternativ 10:
Sunndal
+ Surnadal

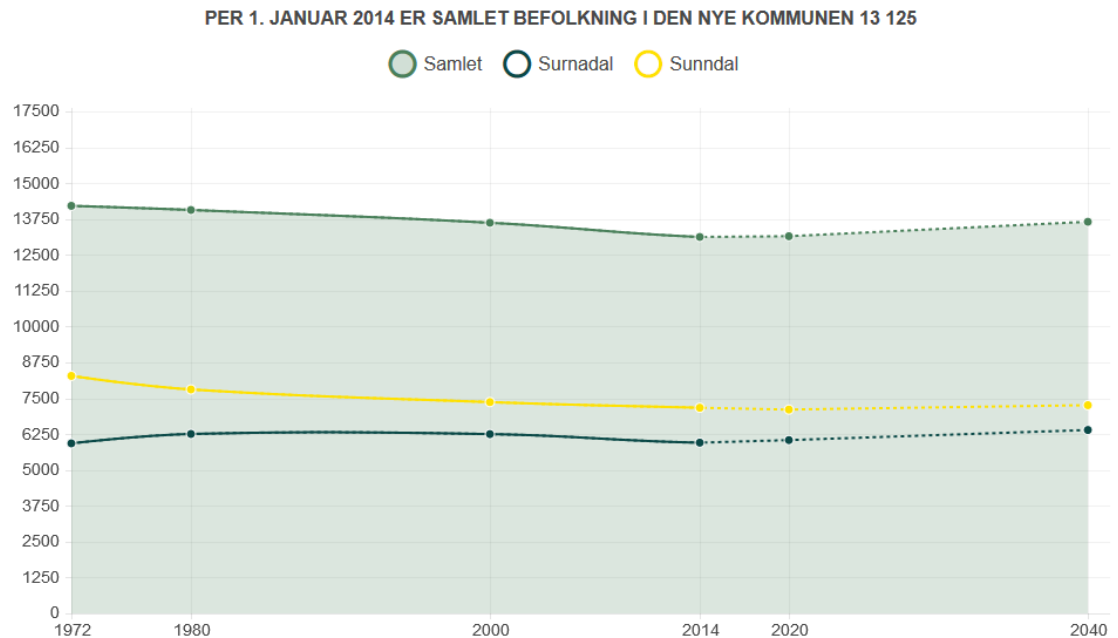

Befolkningsutvikling

Nye Surnadal-Sunndal kommune ville per 1. januar 2014 hatt en samlet befolkning på 13 125 innbyggere. Dette er noe lavere enn innbyggertallet ekspertutvalget mener en kommune minst bør ha (15 000 – 20 000) for å ha tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse til å ivareta kommunens rolle som samfunnsutvikler.

Det er forventet at innbyggertallet vil øke litt fram mot 2040, hvor det antas å være 13 655.

2014	2040
Samlet: 13125	Samlet: 13655
Sunndal: 7171	Sunndal: 7260
Surnadal: 5954	Surnadal: 6395

Kilde: www.nykommune.no

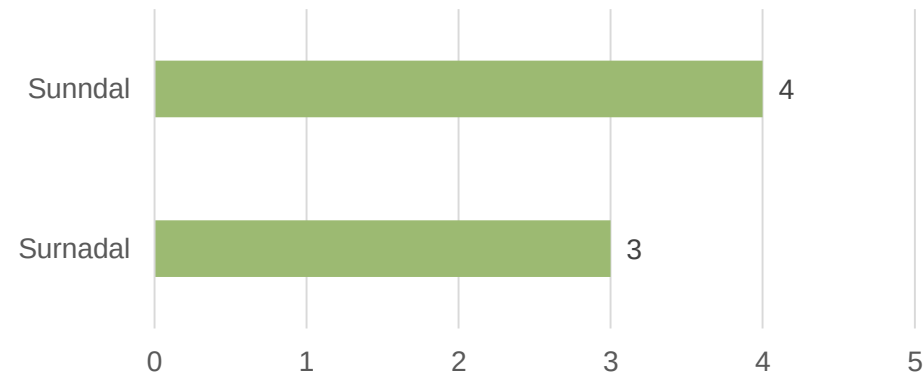
Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse

- I tabellen under har vi laget en oversikt over alderen på kommuneplanens areal- og samfunnsdel hentet fra Kostra (2014). Det kan si noe om kapasiteten og kompetansen kommunene har til å ha oppdaterte planer som legger rammene for en del av samfunnsutviklingen det jobbes med i kommunene. Sunndal har oppdatert kommuneplanens samfunnsdel i 2014, mens arealdelen er noe eldre. Samfunnsdelen til Surnadal ble vedtatt i fjor, mens det er planlagt rullering av arealdelen innenværende år.

Kommune	Kommuneplanens arealdel	Kommuneplanens samfunnsdel
Sunndal	7	0
Surnadal	7	0

- NIVI Rapport 2014:1 sier at et fagmiljø bør bestå av minimum 2 personer, og jo mindre kommunestørrelsen er, jo høyere er opplevelsen av manglende kapasitet på planområdet. Figuren oppe til høyre viser at Sunndal har 4 årsverk til planlegging, mens Surnadal har 3.

Alternativ 10

- Sunndal har i dag noe større ressurser til planlegging enn Surnadal. Etter en sammenslåing vil en få større fagmiljø, og vår vurdering er at kapasiteten vil bli bedre. Hvorvidt kompetansen vil bli bedre, vil avhenge av rekruttering. Vi har ikke grunnlag for å hevde at konkurransen om kompetanse mot andre sektorer blir enklere ved en større kommune. Men større fagmiljø kan bidra til å holde på kompetansen.

Funksjonelle samfunnsutviklingsområder

- De 2 kommunene som inngår i alternativ 10, tilhører to ulike bo- og arbeidsmarkedsregioner:
 - BA-region Surnadal: Surnadal
 - BA-region Sunndal: Sunndal
- Sunndal er eneste kommunen i egen BA-region, mens BA-region Surnadal består av tre kommuner.
- Det er noe pendling mellom kommunene. 112 fra Surnadal jobber i Sunndal, og 22 pendler andre veien. Til sammen utgjør det en liten andel av de sysselsatte, andelen sysselsatte i Surnadal som pendler til Sunndal er 3,7 prosent.
- Vi har sett på om det er oppsplittede tettsteder mellom noen av kommunene, det vil si at tettsteder har vokst sammen slik at de ligger i to eller flere kommuner. I følge SSB er det ingen slike mellom kommunene i utredningen.
- Sunndalsøra er det største kommunesenteret med over 4 000 innbyggere per 1. januar 2014. Skei, kommunesenteret i Surnadal, har 2 475 innbyggere. I innbyggertall skiller det dermed ca. 1 000 innbyggere. Det er høyere innpendling fra Surnadal til Sunndal, enn omvendt.
- Avstanden mellom de to kommunesentrene utgjør omtrent en time. Det kan være en faktor som gjør det opplagt hvilket av tettstedene som skal være kommunesenter.

Kommunesenter	Innbyggertall
Skei-Surnadalsøra	2 475
Sunndalsøra	4 047

Innbyggertall i kommunesentrene i alternativ 10 per 1. januar 2014.
Kilde: SSB

Reiseavstander

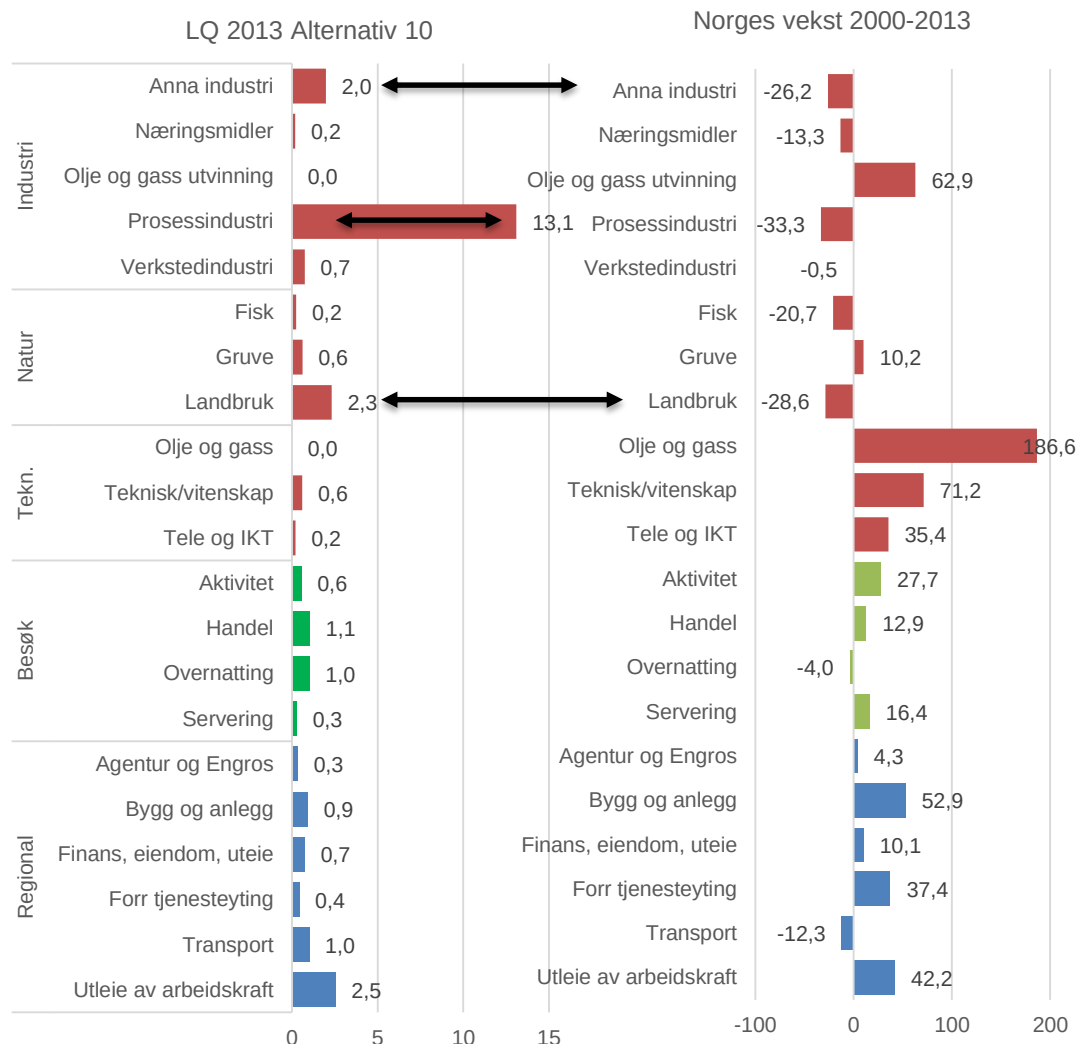
- Tabellen nedenfor viser reiseavstandene i minutter mellom dagens kommunesentre, samt tettsteder og steder med skole, i alternativ 10. Grått markerer at det er ferge på strekningen.
- 45 minutter er definert som en grense for akseptabel pendlingsavstand. Det er ikke slik at alle innbyggerne i en kommune skal bo innenfor 45 minutter til kommunesenteret, det er mange innbyggere i Norge i dag som har lengre reisevei enn dette. Men et kommunesenter har ofte en del arbeidsplasser, og pendlingsavstand kan gi indikasjon på om størsteparten av innbyggerne i kommunen har tilgang til disse arbeidsplassene.
- Grøa og Hoelsand ligger i Sunndal, mens Skei, Glærem, Mo, Stangvik, Todalen og Bæverfjord ligger i Surnadal. Tabellen viser at det er nesten en time å kjøre fra Skei (Surnadal) til Sunndalsøra. Fra Glærem, Mo og Bæverfjord er avstanden enda litt høyere.

	Sunndalsøra	Skei	Grøa	Hoelsand	Glærem	Mo	Stangvik	Todalen	Bæverfjord
Sunndalsøra		57	11	5	63	66	47	57	74
Skei	57		62	58	10	14	28	24	22
Grøa	11	62		5	71	75	56	68	83
Hoelsand	5	58	5		67	70	52	63	79
Glærem	63	10	71	67		23	37	36	29
Mo	66	14	75	70	23		37	36	35
Stangvik	47	28	56	52	37	37		28	46
Todalen	57	24	68	63	36	36	28		45
Bæverfjord	74	22	83	79	29	35	46	45	

Reiseavstander i minutter mellom dagens kommunesentre, tettsteder og steder med skole i alternativ 10. Grått markerer ferge på strekningen. Kilde: SSB og visveg.no

Næringsstruktur

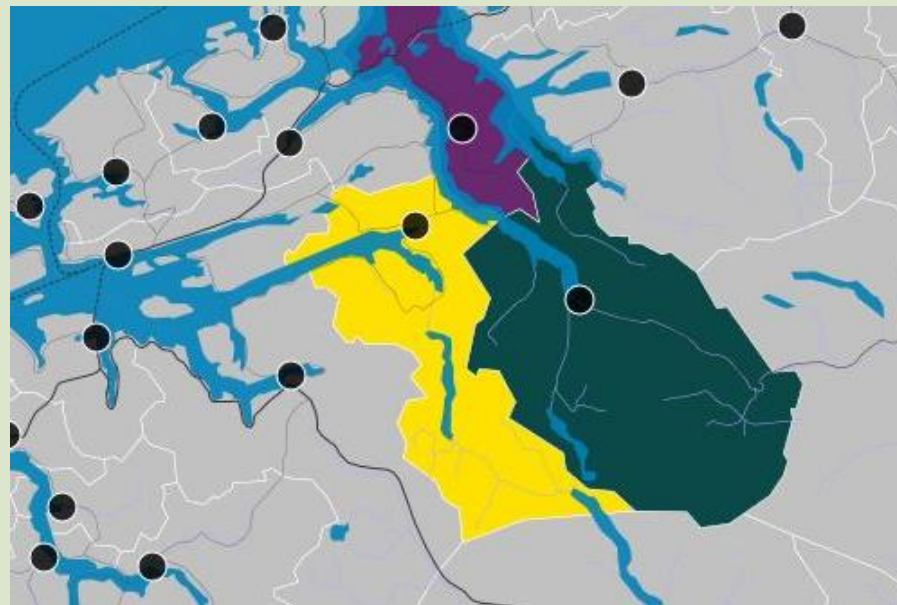
- I Alt 10 er andelen arbeidsplasser innen prosessindustrien mer enn tretten ganger så høy som i landet som helhet. På landsbasis har hver tredje arbeidsplass i prosessindustrien forsvunnet i perioden mellom 2000 og 2013.
- Prosessindustrien er bransjen som har hatt høyest arbeidsplassnedgang nasjonalt i denne perioden. Det er derfor en strukturell ulempe å ha mye næringsliv i prosessindustrien. På den annen side skal man ikke glemme at dette fort kan endre seg. Nedgang i oljebransjen og svekket kronekurs kan raskt endre på dette. Figurene til høyre baserer seg på historiske data, ikke på prognoser om fremtiden.
- Anna industri og landbruket er mer enn dobbelt så stort i Alt 10 som i landet som helhet – begge bransjene har vært i nedgang i Norge de siste tretten årene.
- Alt 10 har hatt en ugunstig næringsstruktur med hensyn til sannsynlighet for å oppnå arbeidsplassvekst i næringslivet, og er et av alternativene i utredningen som har hatt dårligst utgangspunkt for å oppnå arbeidsplassvekst.
- Pilene knytter sammen bransjene som alternativet har relativt flere arbeidsplasser i, med utviklingen i bransjen på nasjonal basis.

Oppsummering alternativ 10 – Sunndal og Surnadal

Vurderingskriterium	Vurdering	Poengscore	Smiley
Befolkningsgrunnlag	Per i dag 13 125 innbyggere. Forventet vekst til over 13 655 i 2040.	10/20	😐
Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse	En sammenslåing kan føre til bedre kapasitet og kompetanse for å ivareta kommunens rolle som samfunnsutvikler.	10/10	😊
Funksjonelle samfunnsutviklingsområder	Kommunene er ikke i samme bo- og arbeidsmarkedsregion, og det er forholdsvis liten pendling mellom kommunene.	0/20	😞
Kommunesenter	Sunndalsøra er det største kommunesenteret i dag, og har høyere innpendling fra Surnadal enn andre veien. Men blant annet avstand kan være en faktor som vil avgjøre hvor kommunesenteret legges.	5/10	😐
Avstand til kommunesenter	Fra Sunndalsøra til Skei er det nesten en time reise, altså over 45 minutter. Avstanden til andre områder i kommunen er omtrent den samme eller lavere.	0/10	😞
Næringsstruktur	Kommunen har en lite variert næringsstruktur, og overvekt av arbeidsplasser i nedgangsbransjer.	0/10	😞
Samlet vurdering samfunnsutvikling	Samlet sett får alternativ 10 en poengscore på 25, noe som gir en middels rangering.	25/80	😞

Alternativ 11:
Sunndal
+ Nasset
+ Tingvoll

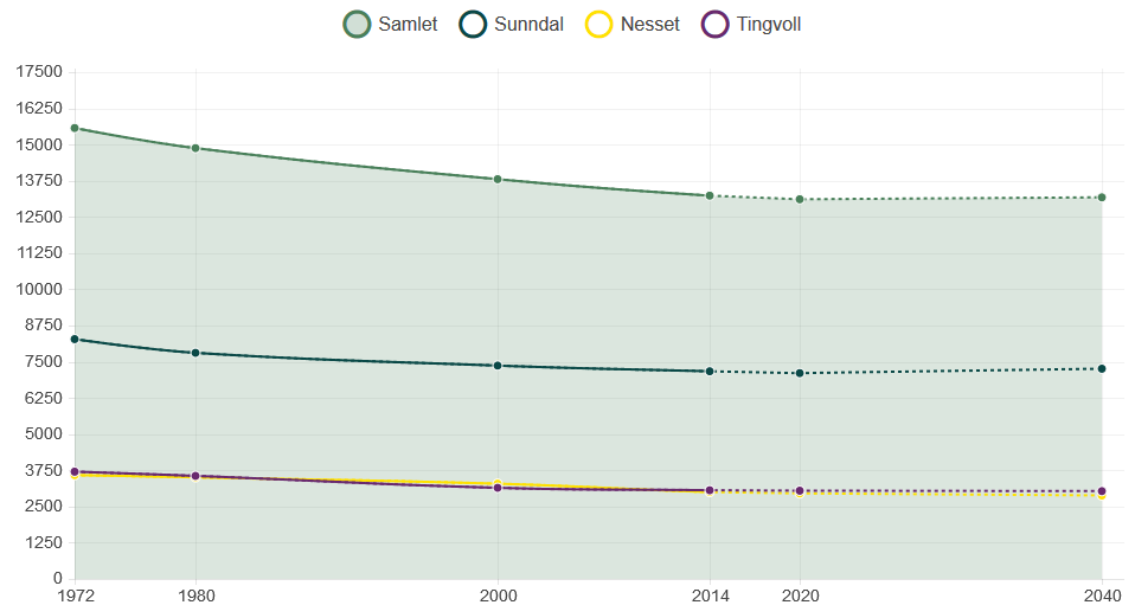

Befolkningsutvikling

Nye Surnadal-Tingvoll-Neset kommune ville per 1. januar 2014 hatt en samlet befolkning på 13 236 innbyggere. Dette er noe lavere enn innbyggertallet ekspertutvalget mener en kommune minst bør ha (15 000 – 20 000) for å ha tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse til å ivareta kommunens rolle som samfunnsutvikler.

Det er forventet at innbyggertallet vil reduseres noe frem mot 2040, hvor det antas å være 13 177.

PER 1. JANUAR 2014 ER SAMLET BEFOLKNING I DEN NYE KOMMUNEN 13 236

Kilde: www.nykommune.no

2014

Samlet: 13236
Sunndal: 7171
Tingvoll: 3064
Neset: 3001

2040

Samlet: 13177
Sunndal: 7260
Tingvoll: 3033
Neset: 2884

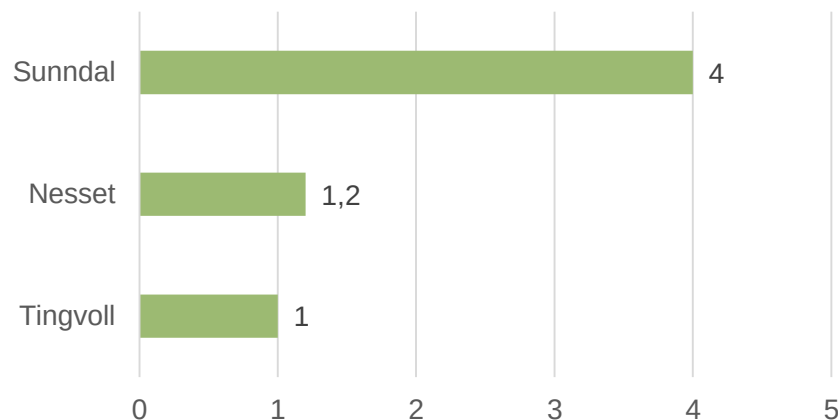
Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse

- I tabellen under har vi laget en oversikt over alderen på kommuneplanens areal- og samfunnsdel hentet fra Kostra (2013 og 2014). Det kan si noe om kapasiteten og kompetansen kommunene har til å ha oppdaterte planer som legger rammene for en del av samfunnsutviklingen det jobbes med i kommunene. Sunndal har oppdatert kommuneplanens samfunnsdel i 2014, mens arealdelen er noe eldre. Det samme har Tingvoll. Nesset har forholdsvis oppdatert kommuneplan.

Kommune	Kommuneplanens arealdel	Kommuneplanens samfunnsdel
Sunndal	7	0
Tingvoll	7	0
Nesset	2	2

- NIVI Rapport 2014:1 sier at et fagmiljø bør bestå av minimum 2 personer, og jo mindre kommunestørrelsen er, jo høyere er opplevelsen av manglende kapasitet på planområdet. Figuren oppe til høyre viser at Sunndal har 4 årsverk til planlegging, mens Nesset har 1,2 og Tingvoll har 1.

Alternativ 11

- Sunndal har i dag større ressurser til planlegging enn de to andre kommunene. Etter en sammenslåing vil en få større fagmiljø, og vår vurdering er at kapasiteten vil bli bedre. Hvorvidt kompetansen vil bli bedre, vil avhenge av rekruttering. Vi har ikke grunnlag for å hevde at konkurransen om kompetanse mot andre sektorer blir enklere ved en større kommune. Men større fagmiljø kan bidra til å holde på kompetansen.

Funksjonelle samfunnsutviklingsområder

- De 3 kommunene som inngår i alternativ 11, tilhører tre ulike bo- og arbeidsmarkedsregioner:
 - BA-region Kristiansund: Tingvoll
 - BA-region Sunndal: Sunndal
 - BA-region Molde: NessetSunndal er eneste kommunen i egen BA-region.
- Selv om kommunene ikke er i samme BA-region er det noe pendling mellom kommunene. 11,5 prosent av de sysselsatte i Nesset jobber i Sunndal, det tilsvarende tallet for Tingvoll er 8,4. Det er lite pendling fra Sunndal til de to andre kommunene.
- Vi har sett på om det er oppsplittede tettsteder mellom noen av kommunene, det vil si at tettsteder har vokst sammen slik at de ligger i to eller flere kommuner. I følge SSB er det ingen slike mellom kommunene i utredningen.

- Sunndalsøra er det største kommunesenteret med over 4 000 innbyggere per 1. januar 2014. Eidsvåg i Nesset har 900 innbyggere, mens Tilgvollvågen har 985.
- Siden Sunndalsøra er størst i innbyggertall, samt Sunndal ligger i «midten» i en ny kommune vil det være naturlig at Sunndalsøra er kommunesenter.

Kommunesenter	Innbyggertall
Sunndalsøra	4 047
Eidsvåg	900
Tingvollvågen	985

Innbyggertall i kommunesentrene i alternativ 11 per 1. januar 2014.
Kilde: SSB

Reiseavstander

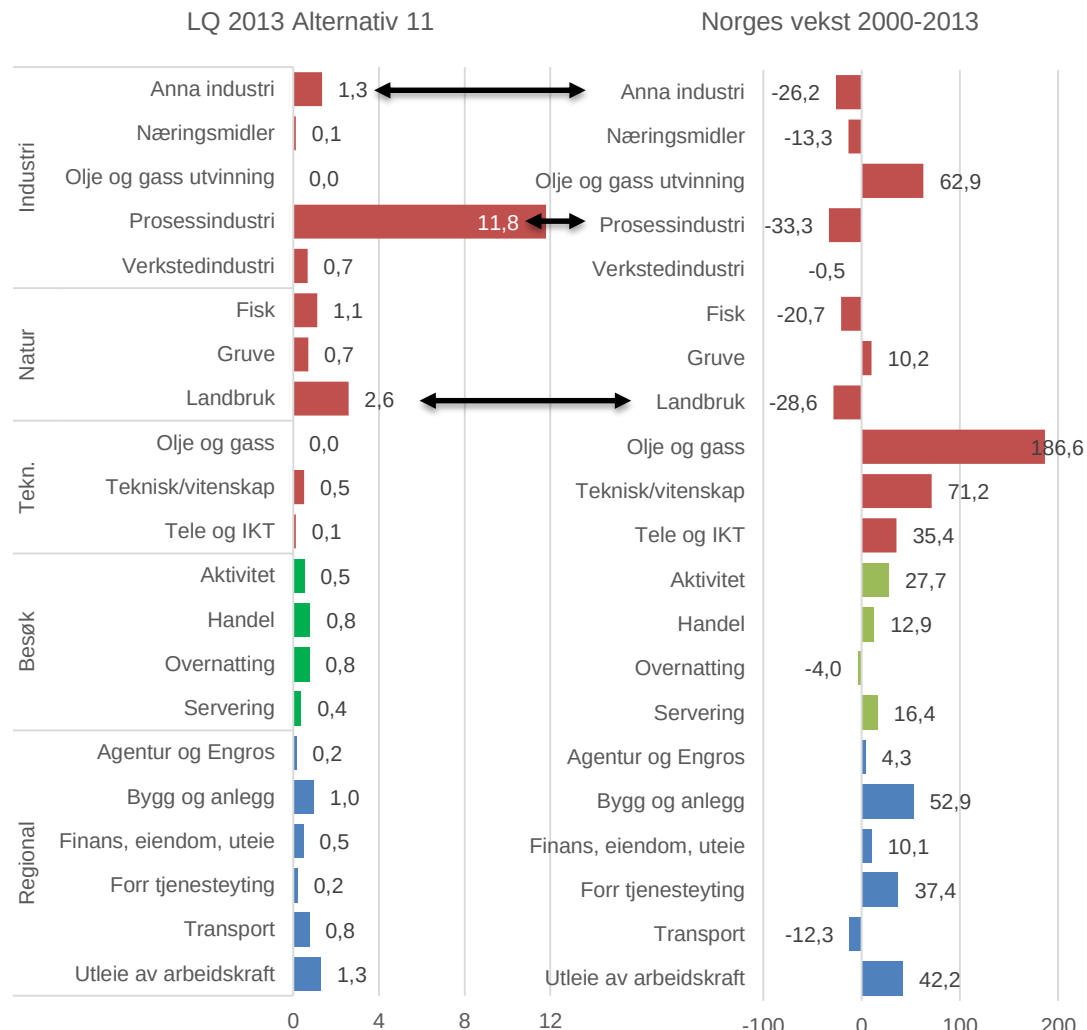
- Tabellen nedenfor viser reiseavstandene i minutter mellom dagens kommunesentre, samt tettsteder, og steder med skole, i alternativ 11. Vi har med følgende steder fra hver kommune:
 - Sunndal: Sunndalsøra, Grøa og Hoelsand
 - Neset. Eidsvåg, Raudsand, Vistdal og Eresfjord
 - Tingvoll: Tingvoll, Meisingset og Straumsnes
- 45 minutter er definert som en grense for akseptabel pendlingsavstand. Det er ikke slik at alle innbyggerne i en kommune skal bo innenfor 45 minutter til kommunesenteret, det er mange innbyggere i Norge i dag som har lengre reisevei enn dette. Men et kommunesenter har ofte en del arbeidsplasser, og pendlingsavstand kan gi indikasjon på om størsteparten av innbyggerne i kommunen har tilgang til disse arbeidsplassene.
- Tabellen viser at det er 36 minutter å kjøre fra Eidsvåg (Neset) til Sunndalsøra, og 45 minutter fra Tingvoll til Sunndalsøra. Til områder som Vistdal og Eresfjord i Neset, samt Straumnes i Tingvoll, vil avstanden være større.

	Sunndalsøra	Eidsvåg	Tingvoll	Raudsand	Grøa	Hoelsand	Meisingset	Straumsnes	Vistdal	Eresfjord
Sunndalsøra		36	45	36	11	7	35	116	71	54
Eidsvåg	36		79	12	62	41	69	75	38	21
Tingvoll	45	79		79	53	49	10	24	116	97
Raudsand	36	12	79		5	41	69	116	46	30
Grøa	11	62	53	5		5	43	78	81	65
Hoelsand	7	41	49	41	5		39	73	76	60
Meisingset	35	69	10	69	43	39		34	103	87
Straumsnes	116	75	24	116	78	73	34		116	93
Vistdal	71	38	116	46	81	76	103	116		19
Eresfjord	54	21	97	30	65	60	87	93	19	

Reiseavstander i minutter mellom dagens kommunesentre, tettsteder og steder med skole i alternativ 10. Kilde: SSB og visveg.no

Næringsstruktur

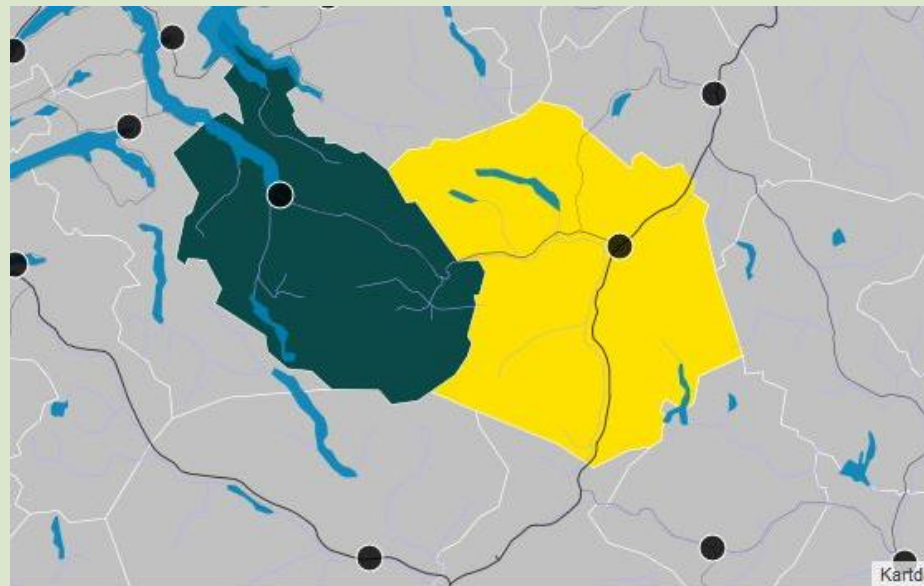
- Alt 11 har i likhet med Alt. 10 en høy andel arbeidsplasser i prosessindustrien. Andelen er nesten 12 ganger så høy som i landet som helhet.
- For øvrig er det mer enn dobbelt så mange arbeidsplasser innen landbruket som i landet som helhet.
- Anna industri er også større enn i landet som helhet.
- Alt 11 har dermed relativt mye næringsliv i nedgangsbransjer. Alt. 11 har også relativt få arbeidsplasser i oppgangsbransjer.
- Blant alternativene i utredningen har Alt 11 hatt ugunstige betingelser for å oppnå arbeidsplassvekst i næringslivet.
- Pilene knytter sammen bransjene som alternativet har relativt flere arbeidsplasser i, med utviklingen i bransjen på nasjonal basis.

Oppsummering alternativ 11 – Sunndal, Nesset og Tingvoll

Vurderingskriterium	Vurdering	Poengscore	Smiley
Befolkningsgrunnlag	Per i dag 13 236 innbyggere. Forventet nedgang til litt under 13 200 i 2040.	10/20	
Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse	En sammenslåing kan føre til bedre kapasitet og kompetanse for å ivareta kommunens rolle som samfunnsutvikler.	10/10	
Funksjonelle samfunnsutviklingsområder	Kommunene er ikke i samme bo- og arbeidsmarkedsregion, men det er noe pendling fra Tingvoll og Nesset til Sunndal.	10/20	
Kommunesenter	Sunndalsøra er det største kommunesenteret i dag, og vi har lagt Sunndalsøra til grunn som kommunesenter i en ny kommune.	10/10	
Avstand til kommunesenter	Avstandene fra Sunndalsøra til de tidligere kommunesentrene Eidsvåg og Tingvoll vil være innenfor akseptabel reiseavstand. Ingen definerte tettsteder vil ha lenger reisevei.	10/10	
Næringsstruktur	Kommunen har en lite variert næringsstruktur, og overvekt av arbeidsplasser i nedgangsbransjer.	0/10	
Samlet vurdering samfunnsutvikling	Samlet sett får alternativ 11 en poengscore på 50, noe som gir en middels rangering.	50/80	

Alternativ 12:
Sunndal
+ Oppdal

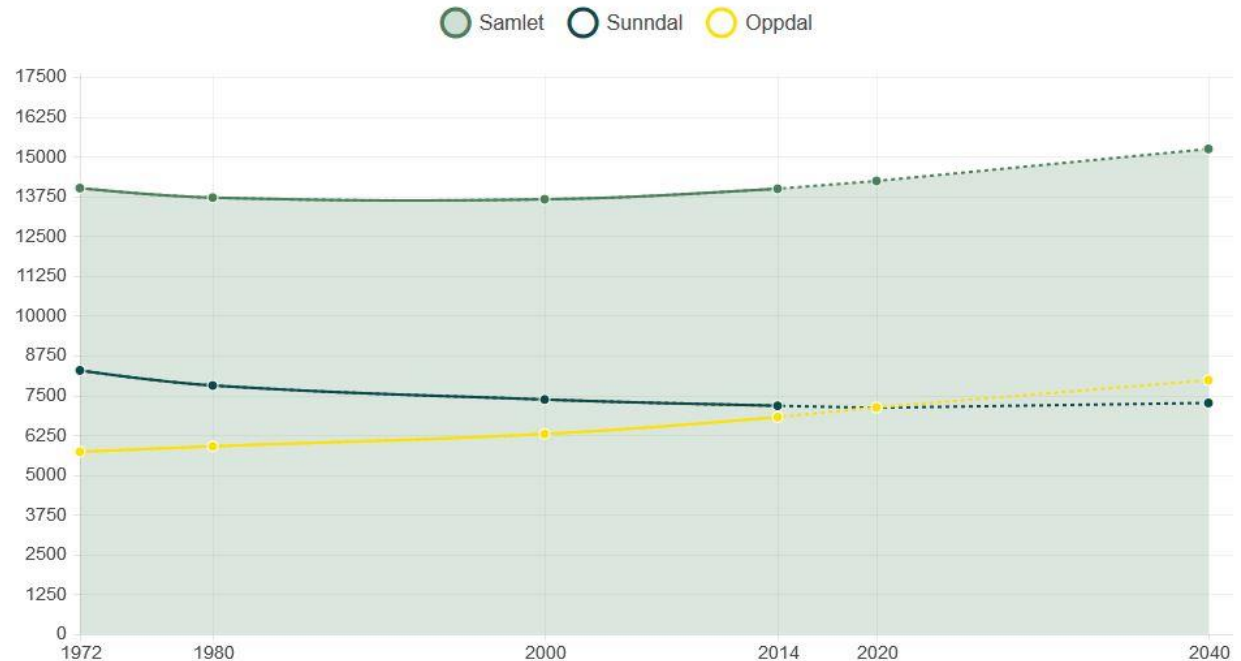

Befolkningsutvikling

PER 1. JANUAR 2014 ER SAMLET BEFOLKNING I DEN NYE KOMMUNEN 13 985

Nye Sunndal-Oppdal kommune ville per 1. januar 2014 hatt en samlet befolkning på 13 985 innbyggere. Dette er lavere enn innbyggertallet ekspertutvalget mener en kommune minst bør ha (15 000 – 20 000) for å ha tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse til å ivareta kommunens rolle som samfunnsutvikler.

Det er forventet at innbyggertallet vil øke fram mot 2040, hvor det antas å være 15 236

2014

Samlet: 13985
Sunndal: 7171
Oppdal: 6814

2040

Samlet: 15236
Oppdal: 7976
Sunndal: 7260

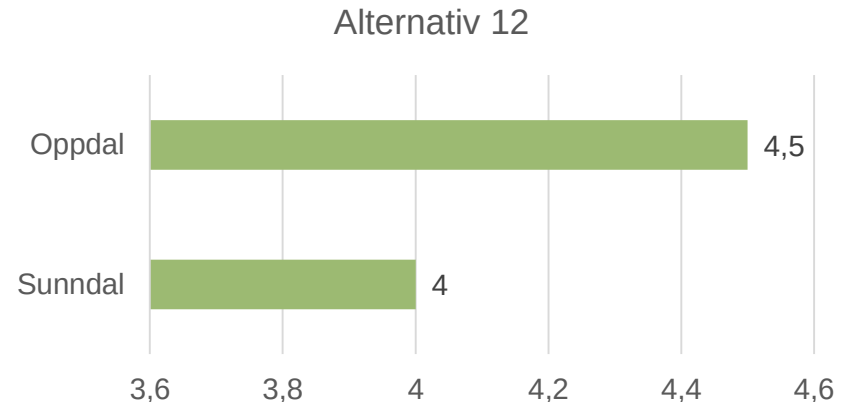
Kilde: www.nykommune.no

Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse

- I tabellen under har vi laget en oversikt over alderen på kommuneplanens areal- og samfunnsdel hentet fra Kostra (2014). Det kan si noe om kapasiteten og kompetansen kommunene har til å ha oppdaterte planer som legger rammene for en del av samfunnsutviklingen det jobbes med i kommunene. Sunndal har oppdatert kommuneplanens samfunnsdel i 2014, mens arealdelen er noe eldre. Oppdal har en forholdsvis oppdatert kommuneplan.

Kommune	Kommuneplanens arealdel	Kommuneplanens samfunnsdel
Sunndal	7	0
Oppdal	3	4

- NIVI Rapport 2014:1 sier at et fagmiljø bør bestå av minimum 2 personer, og jo mindre kommunestørrelsen er, jo høyere er opplevelsen av manglende kapasitet på planområdet. Figuren oppe til høyre viser at Sunndal har 4 årsverk til planlegging, mens Oppdal har 4,5.

- Sunndal og Oppdal har i dag omtrent like ressurser til planlegging. Etter en sammenslåing vil en få større fagmiljø, og vår vurdering er at kapasiteten vil bli bedre. En vil ha god kapasitet gitt kommunestørrelsen. Hvorvidt kompetansen vil bli bedre, vil avhenge av rekruttering. Vi har ikke grunnlag for å hevde at konkurransen om kompetanse mot andre sektorer blir enklere ved en større kommune. Men større fagmiljø kan bidra til å holde på kompetansen.

Funksjonelle samfunnsutviklingsområder

- De 2 kommunene som inngår i alternativ 12, tilhører to ulike bo- og arbeidsmarkedsregioner:
 - BA-region Sunndal: Sunndal
 - BA-region Oppdal/Rennebu: OppdalSunndal er eneste kommunen i egen BA-region.
- Det er lite pendling mellom de to kommunene. 32 personer fra Oppdal arbeider i Sunndal, og andre veien pendler 5 personer. Andelen av de sysselsatte i Oppdal som pendler til Sunndal utgjør under én prosent.
- Vi har sett på om det er oppsplittede tettsteder mellom noen av kommunene, det vil si at tettsteder har vokst sammen slik at de ligger i to eller flere kommuner. I følge SSB er det ingen slike mellom kommunene i utredningen.
- Sunndalsøra og Oppdal er omtrent like store med litt over 4 000 innbyggere hver per 1. januar 2014.
- Siden det er ikke noe stor pendling mellom kommunesentrene, så er det lite grunnlag for å vurdere hva som bør bli kommunesenter i en ny kommune.
- Vår vurdering er at det kan være et av temaene det kan være krevende å bli enig om i en sammenslåingsprosess.

Kommunesenter	Innbyggertall
Sunndalsøra	4 047
Oppdal	4 118

Innbyggertall i kommunesentrene i alternativ 12 per 1. januar 2014.
Kilde: SSB

Reiseavstander

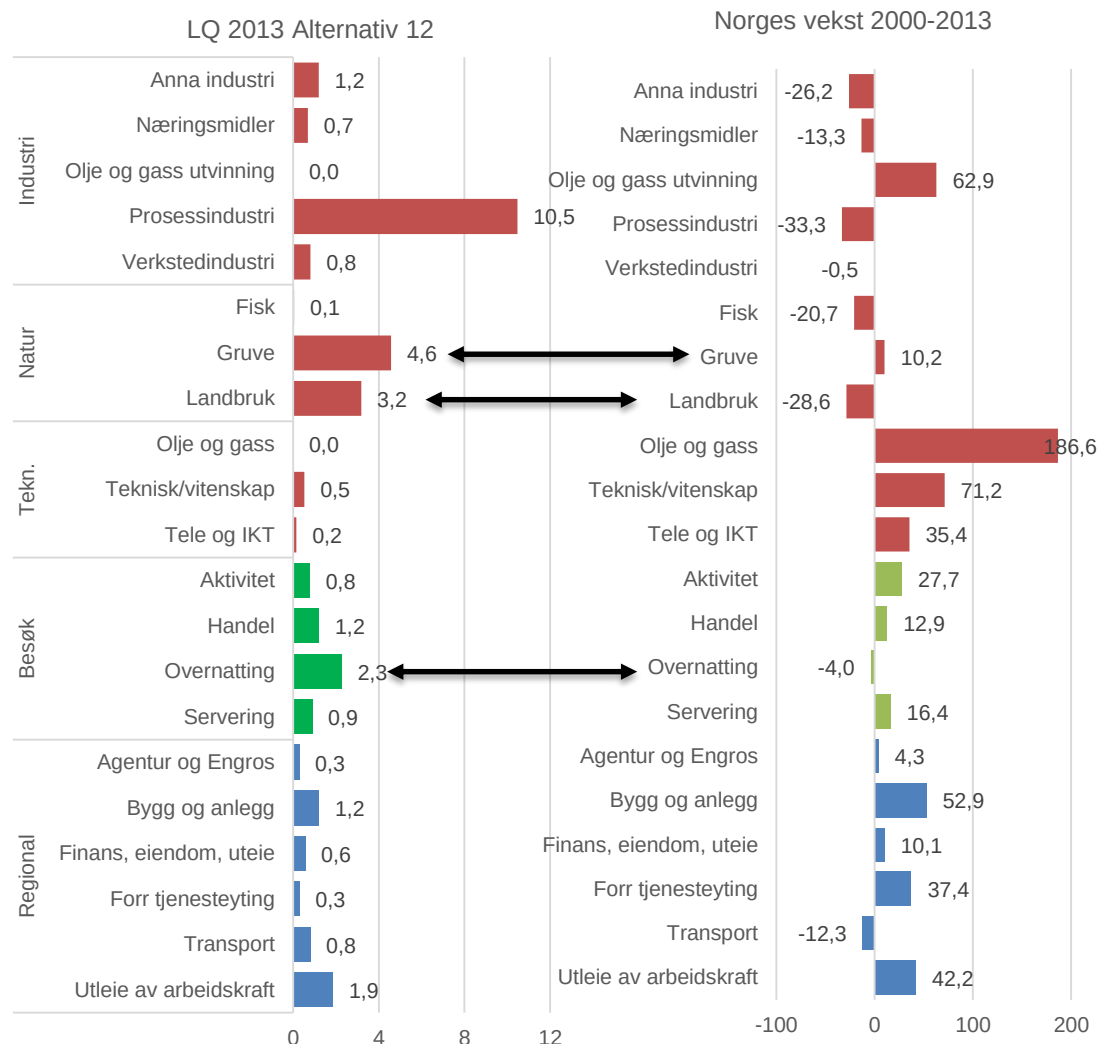
- Tabellen nedenfor viser reiseavstandene i minutter mellom dagens kommunesentre i alternativ 11.
- 45 minutter er definert som en grense for akseptabel pendlingsavstand. Det er ikke slik at alle innbyggerne i en kommune skal bo innenfor 45 minutter til kommunesenteret, det er mange innbyggere i Norge i dag som har lengre reisevei enn dette. Men et kommunesenter har ofte en del arbeidsplasser, og pendlingsavstand kan gi indikasjon på om størsteparten av innbyggerne i kommunen har tilgang til disse arbeidsplassene.
- I tabellen under har vi listet opp reisetiden i minutter mellom kommunesentrene i alternativ 11, samt tettstedene Grøa og Hoelsand i Sunndal.
- Tabellen viser at det er 65 minutter å kjøre fra Oppdal til Sunndalsøra.

	Sunndal	Oppdal	Grøa	Hoelsand	Vognill	Drivdalen
Sunndal		65	11	7	58	95
Oppdal	65		54	60	8	25
Grøa	11	54		5	47	84
Hoelsand	7	60	5		52	90
Vognill	58	8	47	52		33
Drivdalen	95	25	84	90	33	

Reiseavstander i minutter mellom dagens kommunesentre, tettsteder og steder med skole i alternativ 12. Kilde: SSB og visveg.no

Næringsstruktur

- Også Alt 12 har en meget høy andel arbeidsplasser tilknyttet prosessindustrien. Det er et fellestrekk for Alt 12, 11 og 10, og det skyldes nok i stor grad Sunndals høye andel arbeidsplasser i prosessindustrien. I Sunndal er prosessindustrien mer enn 20 ganger så stor som i landet som helhet. Derfor preger dette også næringsstrukturen til alternativene med Sunndal som en sentral part.
- Alt 12 har en høy andel næringsliv innen gruvedrift, og denne bransjen har vokst i landet som helhet de siste tretti årene.
- Det er også relativt mange arbeidsplasser i landbruket og innen overnattingsbransjen. Begge disse bransjene har hatt arbeidsplassnedgang på landsbasis de siste tretti årene.
- Alt 12 er da blant alternativene som har hatt minst gunstige strukturelle forhold for arbeidsplassvekst de siste tretti årene.
- Pilene knytter sammen bransjene som alternativet har relativt flere arbeidsplasser i, med utviklingen i bransjen på nasjonal basis.

Oppsummering alternativ 12 – Sunndal og Oppdal

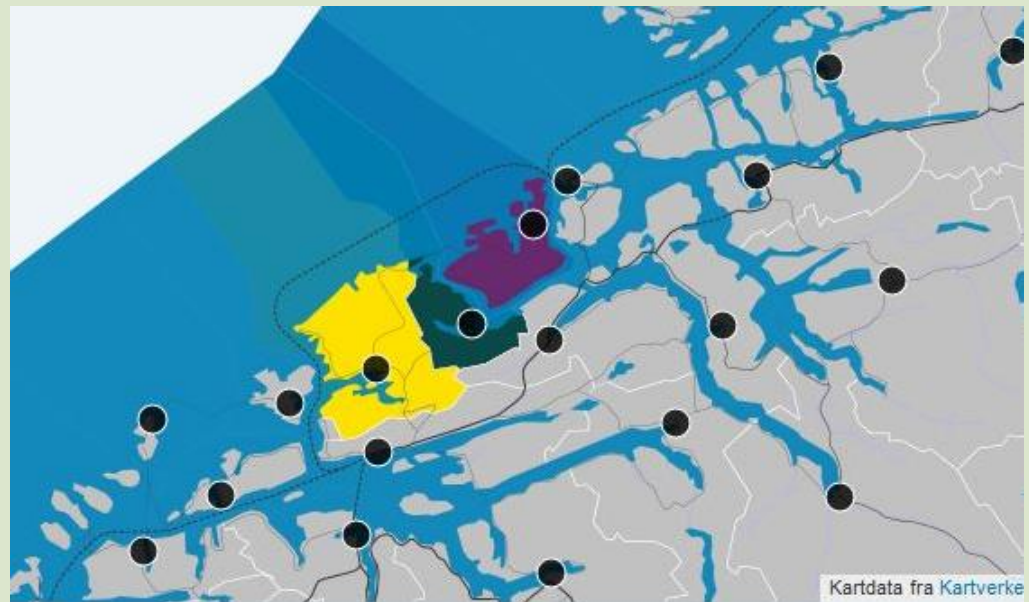
Vurderingskriterium	Vurdering	Poengscore	Smiley
Befolkningsgrunnlag	Per i dag 13 986 innbyggere. Forventet vekst til over 15 000 i 2040.	10/20	
Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse	En sammenslåing kan føre til bedre kapasitet og kompetanse for å ivareta kommunens rolle som samfunnsutvikler.	10/10	
Funksjonelle samfunnsutviklingsområder	Kommunene er ikke i samme bo- og arbeidsmarkedsregion, og det er forholdsvis liten pendling mellom kommunene.	0/20	
Kommunesenter	Sunndalsøra og Oppdal er omtrent like store i innbyggertall, og det er ikke andre forhold som naturlig avklarer lokalisering.	0/10	
Avstand til kommunesenter	Reisetiden fra Oppdal til Sunndalsøra er mer enn 45 minutter.	0/10	
Næringsstruktur	Kommunen har en lite variert næringsstruktur, og overvekt av arbeidsplasser i nedgangsbransjer.	0/10	
Samlet vurdering samfunnsutvikling	Samlet sett får alternativ 12 en poengscore på 20, noe som gir en middels rangering.	20/80	

Alternativ 13:

Eide

+ Fræna

+ Averøy

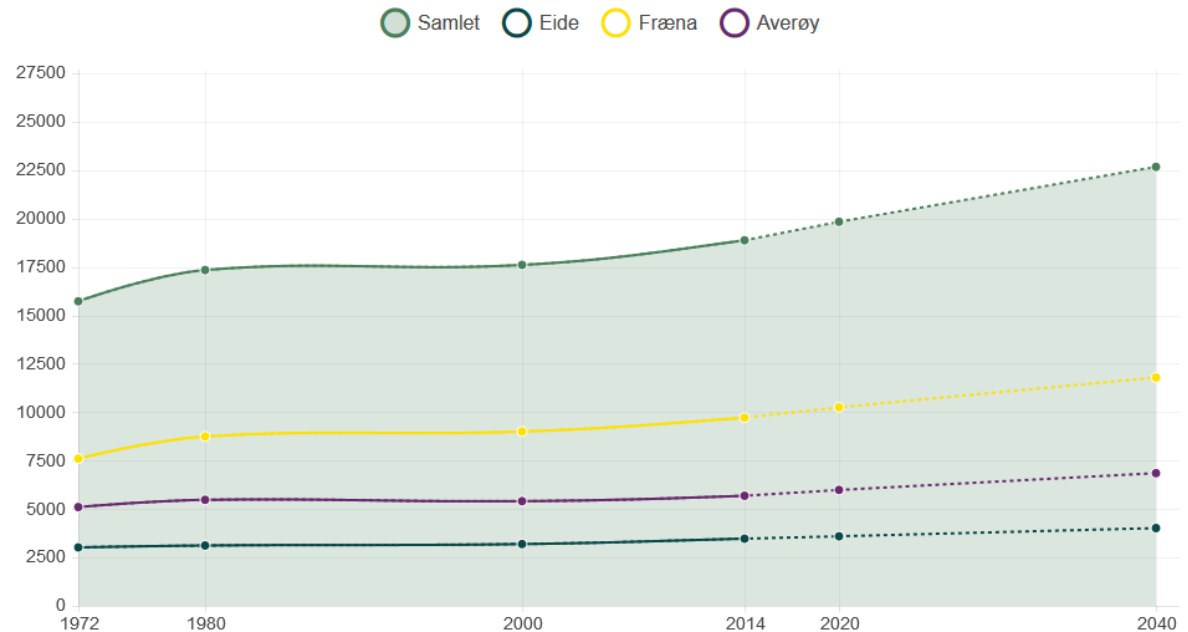

Befolkningsutvikling

Nye Fræna-Averøy-Eide kommune ville per 1. januar 2014 hatt en samlet befolkning på 18 878 innbyggere. Dette er innenfor innbyggertallet ekspertutvalget mener en kommune minst bør ha (15 000 – 20 000) for å ha tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse til å ivareta kommunens rolle som samfunnsutvikler.

Det er forventet at innbyggertallet vil øke fram mot 2040, hvor det antas å være 22 669.

PER 1. JANUAR 2014 ER SAMLET BEFOLKNING I DEN NYE KOMMUNEN 18 878

Kilde: www.nykommune.no

2014

Samlet: 18878
Fræna: 9720
Averøy: 5687
Eide: 3471

2040

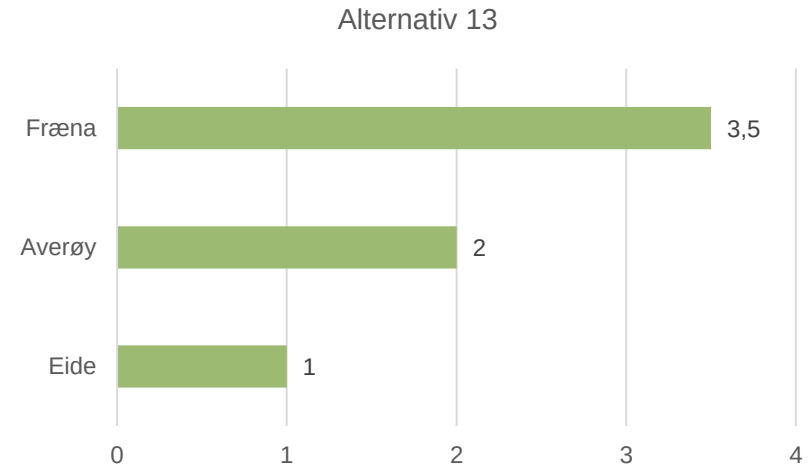
Samlet: 22669
Fræna: 11796
Averøy: 6855
Eide: 4018

Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse

- I tabellen under har vi laget en oversikt over alderen på kommuneplanens areal- og samfunnsdel hentet fra Kostra (2014 og 2013). Det kan si noe om kapasiteten og kompetansen kommunene har til å ha oppdaterte planer som legger rammene for en del av samfunnsutviklingen det jobbes med i kommunene.
- Fræna har en forholdsvis gammel arealdel av kommuneplanen, mens samfunnsdelen er oppdatert. Eide har en forholdsvis gammel kommuneplan, mens Averøy sin er 5 år gammel.

Kommune	Kommuneplanens arealdel	Kommuneplanens samfunnsdel
Averøy	5	5
Eide	9	9
Fræna	11	2

- NIVI Rapport 2014:1 sier at et fagmiljø bør bestå av minimum 2 personer, og jo mindre kommunestørrelsen er, jo høyere er opplevelsen av manglende kapasitet på planområdet. Figuren under viser at Kristiansund har flest årsverk knyttet til planlegging, mens Averøy har to.

- Samlet sett mener vi at en sammenslåing av disse kommunene vil føre til bedre kapasitet og kompetanse. Samlet vil kommunene ha 6,5 årsverk. Spesielt Eide har i dag lite fagmiljø, noe som er sårbart. En større kommune vil kunne øke fagmiljøene og redusere sårbarhet. Hvorvidt kompetansen vil bli bedre, vil avhenge av rekruttering. Vi har ikke grunnlag for å hevde at konkurransen om kompetanse mot andre sektorer blir enklere ved en større kommune. Men større fagmiljø kan bidra til å holde på kompetansen.

Funksjonelle samfunnsutviklingsområder

- De 3 kommunene som inngår i alternativ 13, tilhører 2 ulike bo- og arbeidsmarkedsregioner:
 - BA-region Kristiansund: Averøy
 - BA-region Molde: Eide og Fræna
- Med unntak av pendling fra Eide til Fræna, er det forholdsvis liten pendling mellom kommunene. Fræna har over 29 prosent pendling til Molde.
- Vi har sett på om det er oppsplittede tettsteder mellom noen av kommunene, det vil si at tettsteder har vokst sammen slik at de ligger i to eller flere kommuner. I følge SSB er det ingen slike mellom kommunene i utredningen.
- Det er Elnesvågen i Fræna som er det største kommunesenteret med 2 491 innbyggere per 1. januar 2014. Eide er omtrent halvparten så stor.
- Det kan derimot være aktuelt å legge kommunesenteret et annet sted på grunn av geografi, Eide er i dag «i midten» av de tre kommunene.

Kommunesenter	Innbyggertall
Eide	1 339
Bruhagen (Averøy)	Usikkert
Elnesvågen	2 491

Innbyggertall i kommunesentrene i alternativ 13 per 1. januar 2014.
Kilde: SSB

Reiseavstander

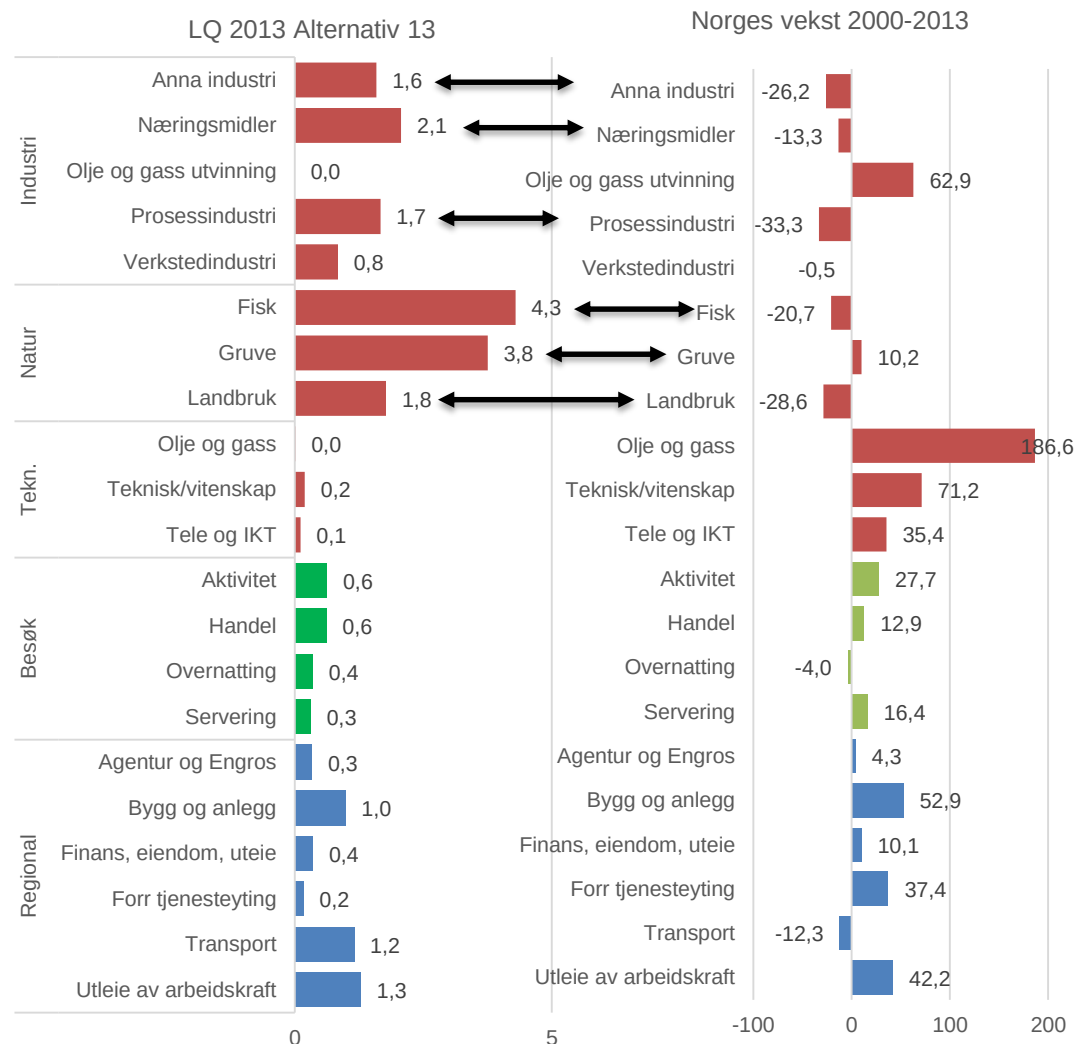
- Tabellen nedenfor viser reiseavstandene i minutter mellom dagens kommunesentre, samt tettsteder og steder med skole, i alternativ 13. Vi har med følgende områder i hver kommune:
 - Eide: Eide, Vevang og Lyngstad
 - Fræna: Elnesvågen, Bud, Ternes, Nerland, Malme, Sylte, Trondshaugen og Aureosen
 - Averøy: Bruhagen, Vevenstad, Henda og Mek
- 45 minutter er definert som en grense for akseptabel pendlingsavstand. Det er ikke slik at alle innbyggerne i en kommune skal bo innenfor 45 minutter til kommunesenteret, det er mange innbyggere i Norge i dag som har lengre reisevei enn dette. Men et kommunesenter har ofte en del arbeidsplasser, og pendlingsavstand kan gi indikasjon på om størsteparten av innbyggerne i kommunen har tilgang til disse arbeidsplassene.
- I tabellen under har vi listet opp reisetiden i minutter mellom kommunesentrene i alternativ 13. Avstanden fra Elnesvågen i Fræna til Bruhagen i Averøy er 54 minutter, mens Eide ligger hhv. 23 og 40 minutter fra disse. Dersom en legger til grunn at kommunesenteret legges forholdsvis midt i kommunen, vil en kunne nå de gamle kommunesentrene på 45 minutter.

	Eide	Elnesvågen	Bruhagen	Vevenstad	Henda	Mek	Bud	Ternes	Nerland	Malme	Sylte	Trondshaugen	Aureosen	Vevang	Lyngstad
Eide		23	40	33	37	44	45	30	20	21	17	36	29	16	9
Elnesvågen	23		54	48	52	59	20	8	20	13	7	28	21	29	24
Bruhagen	40	54		6	18	19	59	55	59	81	57	75	68	24	33
Vevenstad	33	48	6		11	12	53	49	52	53	51	69	62	18	27
Henda	37	52	18	11		23	56	51	35	87	53	72	65	21	29
Mek	44	20	19	12	23		63	58	42	64	60	79	72	28	36
Bud	45	20	59	53	56	63		13	17	32	27	47	40	48	39
Ternes	30	8	55	49	51	58	13		18	21	12	35	28	35	26
Nerland	28	20	59	52	35	42	22	18		33	30	48	21	18	21
Malme	21	13	81	53	87	64	32	21	33		6	17	10	42	29
Sylte	17	7	57	51	53	60	27	15	27	6		21	14	37	24
Trondshaugen	36	28	75	69	72	79	47	35	48	17	21		7	57	44
Aureosen	29	21	68	62	65	72	40	28	40	10	14	7		50	37
Vevang	16	29	24	18	21	28	48	35	18	42	37	57	50		19
Lyngstad	9	24	33	27	29	36	39	26	21	29	24	44	37	19	

Reiseavstander i minutter dagens kommunesentre, tettsteder og steder med skole i alternativ 13. Kilde: SSB og visveg.no

Næringsstruktur

- Alt 13 har forholdsvis mye næringsliv innen anna industri, næringsmiddelindustrien og prosessindustrien. Dette er bransjer som har vært i nedgang på landsbasis de siste tretten årene.
- Videre er det mer enn fire ganger så mange arbeidsplasser innen fisket og nesten dobbelt så mange innen landbruket. Dette er bransjer som har hatt sterk nedgang nasjonalt.
- Alt 13 har mye næringsliv i nedgangsbransjer og lite i oppgangsbransjer.
- Blant alternativene i utredningen kommer Alt 13 middels godt ut med hensyn til strukturelle betingelser for arbeidsplassvekst i perioden 2000-2013.
- Pilene knytter sammen bransjene som alternativet har relativt flere arbeidsplasser i, med utviklingen i bransjen på nasjonal basis.

Oppsummering alternativ 13 – Eide, Fræna og Averøy

Vurderingskriterium	Vurdering	Poengscore	Smiley
Befolkningsgrunnlag	Per i dag 18 878 innbyggere. Forventet vekst til over 22 500 i 2040.	20/20	
Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse	En sammenslåing kan føre til bedre kapasitet og kompetanse for å ivareta kommunens rolle som samfunnsutvikler.	10/10	
Funksjonelle samfunnsutviklingsområder	Kommunene er ikke i samme bo- og arbeidsmarkedsregion, og Fræna kommune har over 25 prosent utpendling til Molde.	0/20	
Kommunesenter	Elnesvågen er det største kommunesenteret i innbyggertall, men geografi til kan tilsi at det legges et annet sted i en ny kommune.	5/10	
Avstand til kommunesenter	Dersom en legger til grunn et kommunesenter midt i kommunen, så vil reiseavstanden til de gamle kommunesentrene være mindre enn 45 minutter.	10/10	
Næringsstruktur	Kommunen har en variert næringsstruktur, men en del arbeidsplasser i nedgangsbransjer.	5/10	
Samlet vurdering samfunnsutvikling	Samlet sett får alternativ 13 en poengscore på 50, noe som gir en middels rangering.	50/80	

Oppsummering

Oppsummering av samfunnsutvikling - poeng

Tabellen under viser en oppsummering av vurderingen av samfunnsutvikling for hvert alternativ, vist med poengscore. Fargene i tabellen tilsvarer fargene på smileyene som er brukt i vurderingene i hvert alternativ ovenfor. Alternativ 1-5, samt 13 vil ha en befolkningsstørrelse som er på nivå med eller høyere anbefalingene fra regjeringens ekspertutvalg. Mange av alternativene mener vi vil få bedre kapasitet til planlegging etter en sammenslåing, spesielt gjelder dette alternativ 1-4, samt 10-13. På kriteriet funksjonelle samfunnsutviklingsområder er det få av alternativene som gjør det godt. Det knytter seg blant annet til at det er lite pendling mellom mange av kommunene. I de fleste av alternativene er det ganske tydelig hvor et fremtidig kommunesenter vil ligge, men i mange av strukturalternativene vil det være store avstander internt i en kommune. Generelt gjør alternativene hvor Kristiansund er med godt i vurderingene knyttet til næringsstruktur.

Vurderingskriterier	Maks sum	Alt 1	Alt 2	Alt 3	Alt 4	Alt 5	Alt 6	Alt 7	Alt 8	Alt 9	Alt 10	Alt 11	Alt 12	Alt 13
Befolkningsgrunnlag	20	20	20	20	20	20	0	0	0	0	10	10	10	20
Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
Funksjonelle samfunnsutviklingsområder	20	0	0	0	0	0	0	0	20	20	0	10	0	0
Kommunesenter	10	10	10	10	10	10	10	5	10	10	5	10	0	5
Avstand til kommunesenter	10	0	0	0	0	0	0	10	10	10	0	10	0	10
Næringsstruktur	10	5	10	10	10	0	0	5	0	0	0	0	0	5

Tabell med poengsummene på hvert kriterium i hvert alternativ.

Oppsummering samlet vurdering samfunnsutvikling

3	Kommuner	Samlet vurdering - poeng	Samlet vurdering - smiley
1	Storkommune Nordmøre – Kristiansund, Averøy, Eide, Gjemnes, Tingvoll, Aure, Smøla, Halså og Surnadal	45	☹️
2	Kristiansund, Averøy, Gjemnes, Tingvoll, Halså, Aure og Smøla	50	☹️
3	Kristiansund, Averøy, Gjemnes, Tingvoll, Halså og Eide	50	☹️
4	Kristiansund, Averøy, Gjemnes, Tingvoll	50	☹️
5	Hemne, Hitra, Aure, Smøla og Halså	40	☹️
6	Aure, Smøla og Halså	20	😞
7	Averøy og Eide	30	😞
8	Surnadal og Halså	50	☹️
9	Surnadal og Rindal	50	☹️
10	Sunndal og Surnadal	25	😞
11	Sunndal, Nesset og Tingvoll	50	☹️
12	Sunndal og Oppdal	20	😞
13	Eide, Fræna og Averøy	50	☹️

Avslutning

Avsluttende kommentarer

- Kommunene har en sentral rolle når det gjelder å skape en helhetlig utvikling av lokalsamfunnet og gode levekår for innbyggerne. Samfunnsutvikling handler om å se forhold som befolkningsutvikling, bostedsmønster, næringsutvikling og utdanning/kompetanse i sammenheng. Befolkningsutviklingen og bostedsmønsteret er avhengig av utviklingen på arbeidsmarkedet som i sin tur er avhengig av tilgang på riktig kompetanse. For å kunne planlegge, samt å legge til rette for befolkningsutvikling, næringsutvikling og ønsket bostedsmønster, må en kommune ha tilstrekkelig kapasitet og kompetanse.
- Men ikke alt kan påvirkes.
- Vi har i dette notatet gått igjennom befolkningsutvikling, næringsutvikling og næringssammensetning for hver av kommunene. I tillegg har vi sett på hver enkelt kommunes bostedsattraktivitet. Analysene viser at nettoflyttingen til en kommune er avhengig av flere faktorer, noen som er strukturelle og vanskelig å påvirke lokalt, og andre kvaliteter ved steder som kan påvirkes lokalt. I arbeidet med samfunnsutvikling bør kommunene bruke krefter på det de kan påvirke.
- Analyser av blant annet befolknings- og næringsutvikling kan gi et bilde av hvilke utfordringer et område har, og bidra til å avklare hvilke utviklingsstrategier man må jobbe med framover. Hvordan legger en til rette for nye arbeidsplasser? Generelt vokser befolkningen på Nordmøre mindre enn landsgjennomsnittet. Hvordan møter vi denne utfordringen framover?
- Dette er problemstillinger som det er naturlig å diskutere også i en kommunestrukturprosess. Ulike steder har behov for ulike utviklingsstrategier. Vurderingene blir til slutt om arbeidet med samfunnsutvikling vil bli bedre med en endret kommunestruktur, og om en kommunesammenslåing i seg selv kan være en utviklingsstrategi.

Avsluttende kommentarer

- Vi har vurdert hvert av de 13 strukturalternativene som ligger til grunn for utredningen ut fra 6 valgte kriterier basert på anbefalingene fra regjeringens ekspertutvalg og erfaringer vi har fra andre strukturutredninger:
 - Befolkningsgrunnlag
 - Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse
 - Funksjonelle samfunnsutviklingsområder
 - Valg av kommunesenter
 - Reiseavstander
 - Næringsstruktur
- Resultatet er at ni alternativer har fått middels score og fem alternativer har fått dårlig score. Vi viser til hvert alternativ ovenfor for mer detaljer om hvilket kriterium som har gitt utslag innenfor hvert alternativ. Arbeidet for kommunene nå blir å vurdere fordeler og ulemper opp mot hverandre.
- Vår vurdering er at flere kommuner har utfordringer i dag med å ha tilstrekkelig kapasitet innenfor samfunnsutvikling. Kommunesammenslåing vil i alle alternativene føre til et større fagmiljø, og for mange mindre sårbarhet enn det en har i dag. Kommunene i utredningen hører til flere forskjellige bo- og arbeidsmarkedsregioner, og i flere av alternativene er vil de interne reiseavstandene være store. Det bidrar til at ingen av alternativene scorer opp mot maksimalt når det gjelder samfunnsutvikling. Framtidige samferdselsinvesteringer og endret kommunikasjonsmønster vil kunne endre på dette, og vil kunne ha innvirkning på hvordan innbyggerne ønsker å bo og arbeide i framtida. Dette er momenter som må tas med inn i en vurdering av framtidig kommunestruktur.
- Vi håper denne delrapporten gir et utgangspunkt for å drøfte hvilke utfordringer og muligheter man står ovenfor i egen kommune, og et grunnlag for å drøfte om endring i kommunestruktur kan bidra til å løse utfordringene og gripe mulighetene.

Videre arbeid

- Dette er første delrapport av fem som skal leveres til Nordmøre Næringsråd. De andre rapportene som skal leveres er:
 - Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner
 - Gode og likeverdige tjenester
 - Styrket lokaldemokrati
 - Samlet vurdering av fordeler og ulemper ved alternativene

Referanser

Referanser

- Ny kommune, utredningsverktøy for sammenslåing av kommuner – utgitt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet.
<http://www.nykommune.no/>. (Lastet ned 26.05.14)
- Visveg.no - ruteplanlegger fra Statens Vegvesen.
<http://visveg.vegvesen.no/Visveg/mapviewer.jsf?width=1920&height=1030>. (Lastet ned 26.05.14)
- Langset, M., Ellis, I.O., Ståvi, J.M., Nilsen, J.K. og Vinsand, G. 2014. kartlegging av plankapasitet og plankompetanse i kommunene. NIVI Rapport 2014:1.
- Befolkning og areal i tettsteder, 1. januar 2014.
<http://ssb.no/befolkning/statistikker/bef tett/aar/2015-04-09?fane=tabell&sort=nummer&tabell=223508>. (Lastet ned 25.05.15)
- Gundersen, F. og Juvkam, D. 2013. Inndeling i senterstrukturer, sentralitet og BA-regioner. NIBR-rapport 2013:1.